ĢENERĀLADVOKĀTA MELHIORA VATELĒ [*MELCHIOR WATHELET*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2016. gada 31. maijā[1]

Lieta C-72/15

Rosneft Oil Company OJSC
pret
Her Majesty's Treasury,
Secretary of State for Business, Innovation and Skills,
The Financial Conduct Authority

(High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Divisional Court) (Augstākās tiesas (Anglija un Velsa) Queen's Bench departamenta Tiesas nodaļa) (Apvienotā Karaliste) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Kopējā ārpolitika un drošības politika — Dažu Lēmuma 2014/512/KĀDP pantu un Regulas (ES) Nr. 883/2014 pantu spēkā esamība — Ierobežojoši pasākumi, ņemot vērā Krievijas Federācijas darbību, kas destabilizē situāciju Ukrainā

I – **Ievads**

1. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Padomes 2014. gada 31. jūlija Lēmuma 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā[2] (turpmāk tekstā – "Lēmums 2014/512"), un Padomes 2014. gada 31. jūlija Regulas (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā[3] (turpmāk tekstā – "Regula Nr. 833/2014"), spēkā esamību un interpretāciju.

2. Šis ir ļoti svarīgs lūgums, jo tā sakarā Tiesai būs jālemj par tās kompetenci pārbaudīt spēkā esamību un prejudiciālā nolēmuma ietvaros interpretēt Savienības pieņemtos aktus kopējās ārpolitikas un drošības politikas jomā (turpmāk tekstā – "KĀDP"), lai gan LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējā teikumā un LESD 275. pantā, šķiet, šāda iespēja ir izslēgta.

3. Tādējādi šī lieta sniedz Tiesai iespēju identificēt aktus, kas atbilstīgi tās Atzinuma 2/13 (EU:C:2014:2454) 252. punktam "saskaņā ar šobrīd spēkā esošajām Savienības tiesībām [..] nav pakļauti pārbaudei Tiesā".

1 — Oriģinālvaloda – franču.

2 — OV L 229, 13. lpp. Šis lēmums ir grozīts vairākkārt. Ņemot vērā, ka pamatlieta attiecas tikai un grozījumiem, kas izdarīti līdz 2014. gada decembrim, es šajos secinājumos atsaukšos tikai uz to Lēmuma 2014/512 redakciju, kas bija spēkā 2014. gada decembrī, kurā ir grozījumi, kas izdarīti ar Padomes 2014. gada 8. septembra Lēmumu 2014/659/KĀDP (OV L 271, 54. lpp.) un Padomes 2014. gada 4. decembra Lēmumu 2014/872/KĀDP (OV L 349, 58. lpp.).

3 — OV L 229, 1. lpp. Minētā regula ir grozīta vairākkārt. Ņemot vērā, ka pamatlieta attiecas tikai uz grozījumiem, kas izdarīti līdz 2014. gada decembrim, es šajos secinājumos atsaukšos tikai uz to Regulas Nr. 833/2014 redakciju, kas bija spēkā 2014. gada decembrī, kurā iekļauti grozījumi, kas izdarīti ar Padomes 2014. gada 8. septembra Regulu (ES) Nr. 960/2014 (OV L 271, 3. lpp.) un Padomes 2014. gada 4. decembra Regulu Nr. 1290/2014 (OV L 349, 20. lpp.).

II – **Atbilstošās tiesību normas**

A – *Līgums par Eiropas Savienību*

4. Līguma par Eiropas Savienību III sadaļas "Noteikumi attiecībā uz Savienības iestādēm" 19. panta 1. punktā ir noteikts:

"Eiropas Savienības Tiesas sastāvā ir Tiesa, Vispārējā tiesa un specializētās tiesas. Tā nodrošina, ka tiek ievērots tiesiskums Līgumu interpretēšanā un piemērošanā.

Dalībvalstis nodrošina tiesību aizsardzības līdzekļus, kas ir pietiekami efektīvi tiesiskās aizsardzības nodrošināšanai jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības."

5. Līguma par Eiropas Savienību V sadaļas "Vispārīgi noteikumi par Savienības ārējo darbību un īpaši noteikumi par kopējo ārpolitiku un drošības politiku" 1. nodaļas "Vispārīgi noteikumi par Savienības ārējo darbību" 21. panta 1. punkta pirmajā daļā ir paredzēts:

"Savienības starptautiskās darbības virzītājspēks ir principi, kuri ir iedvesmojuši tās izveidi, attīstību un paplašināšanos un kurus tā tiecas veicināt visā pasaulē, proti, demokrātija, tiesiskums, universāls un nedalāms cilvēktiesību un pamatbrīvību princips, cilvēka cieņas neaizskaramība, vienlīdzības un solidaritātes princips, kā arī Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu un starptautisko tiesību ievērošana."

6. 2. nodaļā "Īpaši noteikumi par kopējo ārpolitiku un drošības politiku", kas arī ir tajā pašā Līguma sadaļā, ir noteikts:

"1. iedaļa

Kopīgi noteikumi

23. pants

Saskaņā ar šo nodaļu Savienības starptautiskās darbības virzītājspēks ir 1. nodaļā izklāstītie principi, Savienība tiecas sasniegt tur minētos mērķus un rīkojas saskaņā ar tur izklāstītajiem vispārīgiem noteikumiem.

24. pants

1. Savienības kompetence [KĀDP] jautājumos attiecas uz visām ārpolitikas jomām un visiem jautājumiem saistībā ar Savienības drošību, tostarp pakāpenisku kopējas aizsardzības politikas izstrādi, kam var sekot kopējas aizsardzības izveide.

Uz [KĀDP] attiecas īpaši noteikumi un procedūras. To nosaka un īsteno Eiropadome un Padome ar vienprātīgu lēmumu, izņemot gadījumus, ja Līgumos paredzēts citādi. Leģislatīvu aktu pieņemšana nav paredzēta. Kopējo ārpolitiku un drošības politiku atbilstīgi Līgumiem īsteno Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos un dalībvalstis. Eiropas Parlamenta un Komisijas īpašā loma šajā jomā ir noteikta Līgumos. Eiropas Savienības Tiesai nav kompetences attiecībā uz šiem noteikumiem, izņemot tās kompetenci pārraudzīt atbilstību šā Līguma 40. pantam un izskatīt dažu lēmumu likumību, kā paredzēts Līguma par Eiropas Savienības darbību 275. panta otrajā daļā.

[..]

3. Uzticības un savstarpējas solidaritātes garā dalībvalstis aktīvi un konsekventi atbalsta Savienības ārpolitiku un drošības politiku un ievēro Savienības darbību šajā jomā.

Dalībvalstis sadarbojas, lai stiprinātu un attīstītu savstarpēju politisku solidaritāti. Tās atturas no jebkādas rīcības, kas ir pretrunā Savienības interesēm vai varētu liegt tai būt iedarbīgam, vienotam spēkam starptautiskās attiecībās. [..]

29. pants

Padome pieņem lēmumus, kuros nosaka Savienības attieksmi īpašos ģeogrāfiskos vai tematiskos jautājumos. Dalībvalstis nodrošina savas politikas saskaņu ar Savienības nostāju. [..]

40. pants

Kopējās ārpolitikas un drošības politikas īstenošana neietekmē iestāžu veikto procedūru un iestādēm piešķirto pilnvaru piemērošanu, kas paredzētas Līgumos, lai īstenotu Savienības kompetenci, kas minēta [LESD] 3. līdz 6. pantā.

Tāpat arī to politiku īstenošana, kas minēta šajos pantos, neietekmē iestāžu veikto procedūru un iestādēm piešķirto pilnvaru piemērošanu, kas Līgumos noteiktas Savienības kompetences īstenošanai saskaņā ar šo nodaļu.

[..]"

B – *Līgums par Eiropas Savienības darbību*

7. LESD Piektās daļas "Savienības ārējā darbība" I sadaļā "Vispārīgi noteikumi attiecībā uz Savienības ārējo darbību" ir noteikts:

"*205. pants*

Saskaņā ar šo daļu Savienības starptautiskās darbības virzītājspēks ir [LES] V sadaļas 1. nodaļā izklāstītie principi, Savienība tiecas sasniegt tur minētos mērķus un rīkojas saskaņā ar tur izklāstītajiem vispārīgiem noteikumiem."

8. Šīs pašas LESD daļas IV sadaļā "Ierobežojoši pasākumi" ir noteikts:

"*215. pants*

1. Ja kādā lēmumā, kas pieņemts saskaņā ar [LES] V sadaļas 2. nodaļu, ir paredzēts daļēji vai pilnīgi pārtraukt vai mazināt ekonomikas un finanšu sakarus ar vienu vai vairākām trešām valstīm, Padome ar kvalificētu balsu vairākumu pēc Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos un Komisijas kopēja priekšlikuma paredz nepieciešamos pasākumus. Par to tā informē Eiropas Parlamentu.

2. Ja tas paredzēts kādā lēmumā, kas pieņemts saskaņā ar [LES] V sadaļas 2. nodaļu, Padome saskaņā ar 1. punktā paredzēto procedūru var pieņemt ierobežojošus pasākumus attiecībā uz fiziskām vai juridiskām personām un nevalstiskām grupām vai struktūrām.

3. Tiesību akti, kas minēti šajā pantā, ietver nepieciešamos noteikumus par tiesiskām garantijām."

9. LESD Sestās daļas "Noteikumi par iestādēm un finanšu noteikumi" I sadaļas "Noteikumi par iestādēm" 1. nodaļas "Iestādes" 5. iedaļas "Eiropas Savienības Tiesa" 275. pantā ir noteikts:

"Eiropas Savienības Tiesai nav kompetences attiecībā uz noteikumiem par [KĀDP], kā arī attiecībā uz tiesību aktiem, kas pieņemti saistībā ar noteikumiem par kopējo ārpolitiku un drošības politiku.

Tiesas kompetencē tomēr ir pārraudzīt [LES] 40. panta piemērošanu un izlemt lietas, kuras ierosinātas saskaņā ar 263. panta ceturtajā daļā paredzētajiem nosacījumiem par lēmumu likumību, kuri paredz ierobežojošus pasākumus pret fiziskām vai juridiskām personām un kurus pieņēmusi Padome, pamatojoties uz [LES] V sadaļas 2. nodaļu."

C – *Partnerības un sadarbības nolīgums*

10. Partnerības un sadarbības nolīgums, ar ko izveido partnerību starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Krievijas Federāciju, no otras puses, kas parakstīts Korfu 1994. gada 24. jūnijā [4] (turpmāk tekstā – "Partnerības nolīgums"), III sadaļā "Preču tirdzniecība" ir noteikts:

"*10. pants*

1. Puses viena otrai piešķir vispārēju vislielākās labvēlības režīmu, kas aprakstīts VVTT I panta 1. punktā.

2. Šā panta 1. punkta noteikumi neattiecas uz:

a) priekšrocībām, kas piešķirtas blakus esošām valstīm, lai atvieglotu pierobežas pārvadājumus;

b) priekšrocībām, kas piešķirtas nolūkā radīt muitas savienību vai brīvās tirdzniecības zonu vai saistībā ar šādas savienības vai zonas radīšanu; terminiem "muitas savienība" un "brīvās tirdzniecības zona" ir tāda pati nozīme kā tiem, kas aprakstīti VVTT XXIV panta 8. punktā vai kas radīti saskaņā ar VVTT šā paša panta 10. punktā norādīto procedūru;

c) priekšrocībām, kas piešķirtas konkrētām valstīm saskaņā ar VVTT un citiem starptautiskiem līgumiem par labu jaunattīstības valstīm.

[..]

12. pants

1. Puses vienojas, ka tranzīta brīvības princips ir šā Nolīguma mērķu sasniegšanas būtisks priekšnoteikums.

Šajā sakarā Puses savā teritorijā nodrošina to preču brīvu tranzītu, kuru izcelsme ir otras Puses muitas teritorijā vai kas paredzētas otras Puses muitas teritorijai.

2. Puses savstarpēji piemēro VVTT V panta 2., 3., 4. un 5. punktā aprakstītos noteikumus.

[..]

4 — OV L 327, 3. lpp. Šis līgums Kopienu vārdā tika apstiprināts ar Padomes un Komisijas 1997. gada 30. oktobra Lēmumu 97/800/EOTK, EK, Euratom (OV L 327, 1. lpp.; [Īpašais izdevums latviešu valodā, 11. nod., 26. sēj., 356. lpp.; pilns teksts dokumentā 21997A1128(01)]).

19. pants

Nolīgums neliedz piemērot ievešanas, izvešanas vai tranzīta aizliegumus vai ierobežojumus, kas pamatoti ar tikumības, sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apsvērumiem; cilvēku, dzīvnieku vai augu dzīvības un veselības aizsardzību; dabas resursu aizsardzības apsvērumiem; valsts māksliniecisko, vēsturisko vai arheoloģisko vērtību aizsardzību, kā arī intelektuālā, rūpnieciskā un komerciālā īpašuma aizsardzības apsvērumiem vai noteikumiem par zeltu un sudrabu. Šādus aizliegumus vai ierobežojumus tomēr nedrīkst piemērot Pušu tirdzniecībā kā patvaļīgas diskriminācijas vai slēptas ierobežošanas līdzekļus."

11. Šā nolīguma IV sadaļas "Noteikumi par uzņēmējdarbību un ieguldījumiem" III nodaļas "Pārrobežu pakalpojumu sniegšana" 36. pantā ir noteikts:

"Attiecībā uz šā Nolīguma 5. pielikumā minētajām nozarēm Puses viena otrai piešķir ne mazāk labvēlīgu režīmu kā to, kas piešķirts jebkurai trešai valstij saistībā ar nosacījumiem, kas skar pārrobežu pakalpojumu sniegšanu, ko veic Kopienas vai Krievijas uzņēmējsabiedrības attiecīgi Krievijas vai Kopienas teritorijā saskaņā ar katrā Pusē piemērojamiem tiesību aktiem un noteikumiem."

12. Minētā nolīguma V sadaļas "Maksājumi un kapitāls" 52. pantā ir noteikts:

"[..]

2. Nodrošina brīvu kapitāla apriti starp Kopienas un Krievijas rezidentiem, izmantojot tiešus ieguldījumus uzņēmējsabiedrībās, kas izveidotas saskaņā ar uzņēmējas valsts normatīvajiem aktiem, un ieguldījumus, kuri veikti saskaņā ar IV sadaļas II nodaļas noteikumiem, un šo ieguldījumu, ieskaitot visus kompensācijas maksājumus, kuru iemesls ir tādi pasākumi kā ekspropriācija, nacionalizācija vai līdzīgi pasākumi, un visas peļņas, ko rada šie ieguldījumi, pārskaitīšanu uz ārvalstīm.

[..]

5. Neskarot 6. un 7. punktu, pēc piecu gadu pārejas posma no šā Nolīguma stāšanās spēkā Puses neievieš nekādus jaunus ierobežojumus kapitāla apritei un attiecīgiem kārtējiem maksājumiem starp Kopienas un Krievijas rezidentiem un nepadara esošo kārtību stingrāku. Tomēr ierobežojumu ieviešana pārejas posmā, kas minēts šā punkta pirmajā teikumā, neskar Pušu tiesības un pienākumus saskaņā ar šā panta 2., 3., 4. un 9. punktu.

[..]

9. Puses piešķir viena otrai vislielākās labvēlības režīmu attiecībā uz kārtējo maksājumu un kapitāla aprites brīvību un attiecībā uz maksāšanas metodēm."

13. Šā paša nolīguma XI sadaļas "Institucionāli, vispārīgi un nobeiguma noteikumi" 99. pantā ir noteikts:

"Šis Nolīgums nekādi neliedz Pusēm veikt pasākumus,

1) ko tās uzskata par vajadzīgiem, lai aizsargātu savas drošības intereses:

[..]

d) nopietnu iekšēju nemieru gadījumā, kas traucētu uzturēt kārtību un likumību, kara laikā vai nopietna starptautiska saspīlējuma laikā, kas rada kara draudus, vai arī, lai pildītu pienākumus, ko tā uzņēmusies, lai uzturētu mieru un starptautisku drošību;

[..].”

D – *Lēmums 2014/512*

14. Šādas Lēmuma 2014/512 tiesību normas ir šā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu jautājumu priekšmets:

“*1. pants*

[..]

2. Ir aizliegts tieši vai netieši pirkt vai pārdot obligācijas, kapitāla vērtspapīrus vai līdzīgus finanšu instrumentus, tieši vai netieši sniegt ar tiem saistītus ieguldījumu pakalpojumus vai palīdzēt tos emitēt vai veikt jebkādus citus darījumus ar tiem, kuru termiņš pārsniedz 30 dienas un kurus pēc 2014. gada 12. septembra emitē:

[..]

b) vienības, kuras veic uzņēmējdarbību Krievijā un kuras 2014. gada 12. septembrī atrodas valsts kontrolē vai kurām vairāk nekā 50 % daļu ir valsts īpašumā, un kuru kopējie aktīvi tiek lēsti vairāk nekā 1 triljona Krievijas rubļu vērtībā, un kuru aplēstie ieņēmumi vismaz 50 % apmērā rodas no jēlnaftas vai naftas produktu tirdzniecības vai transportēšanas, kā uzskaitīts III pielikumā [proti, *Rosneft*, *Transneft* un *Gazprom Neft*];

c) jebkura juridiska persona, vienība vai struktūra, kura veic uzņēmējdarbību ārpus Savienības un kurai vairāk nekā 50 % daļu ir [..] b) apakšpunktā minētas vienības īpašumā; vai

d) jebkura juridiska persona, vienība vai struktūra, kas rīkojas tādas vienības vārdā vai uzdevumā, kas pieder c) apakšpunktā minētajai kategorijai vai ir uzskaitīta [..] III pielikumā [proti, *Rosneft*, *Transneft* un *Gazprom Neft*].

3. Ir aizliegts tieši vai netieši veidot jebkādus mehānismus tādu jaunu aizdevumu vai kredītu izsniegšanai, kuru termiņš pārsniedz 30 dienas un kurus pēc 2014. gada 12. septembra izsniedz jebkurai 1. vai 2. punktā minētai juridiskai personai, vienībai vai struktūrai, izņemot aizdevumus vai kredītus, kuru konkrētais un dokumentētais mērķis ir sniegt tiešu vai netiešu finansējumu neaizliegtam preču importam vai eksportam un nefinanšu pakalpojumiem starp Savienību un Krieviju, un jebkuru citu trešo valsti, vai aizdevumus, kuru konkrētais un dokumentētais mērķis ir sniegt ārkārtas finansējumu, lai izpildītu maksātspējas un likviditātes kritērijus, juridiskām personām, kuras veic uzņēmējdarbību Savienībā un īpašumtiesības uz kurām vairāk nekā 50 % apmērā pieder I pielikumā uzskaitītai vienībai, vai piedalīties šādos mehānismos [proti, *Sberbank*, *VTB Bank*, *Gazprombank*, *Vnesheconombank* un *Rosselkhozbank*].

[..]

4. pants

1. Dalībvalstu valstspiederīgie vai no dalībvalstu teritorijām, vai izmantojot dalībvalstu jurisdikcijā esošus kuģus vai gaisa kuģus, ar eksportētājas dalībvalsts kompetentās iestādes iepriekšēju atļauju veic tāda konkrēta aprīkojuma tiešu vai netiešu pārdošanu, piegādi, nodošanu vai eksportu, kurš Krievijā, tostarp tās ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā un kontinentālajā šelfā, ir derīgs izmantošanai šādās izpētes un ieguves projektu kategorijās:

a) naftas izpēte un ieguve ūdeņos, kas ir dziļāki par 150 metriem;

b) naftas izpēte un ieguve piekrastes apgabalā uz ziemeļiem no polārā loka;

c) projekti, kam ir potenciāls iegūt naftu no resursiem, kuri atrodas slānekļa veidojumos, izmantojot hidraulisku šķelšanu; tas neattiecas uz izpēti un ieguvi no slānekļa veidojumiem, lai atklātu atradnes, kas nav slāneklis, vai iegūtu tajās naftu.

Savienība veic vajadzīgos pasākumus, lai noteiktu atbilstīgos priekšmetus, uz kuriem ir jāattiecas šim punktam.

2. Arī:

a) tehnisku palīdzību vai citus pakalpojumus, kas saistīti ar 1. punktā minētajām iekārtām;

b) finansējumu vai finansiālu palīdzību 1. punktā jebkādai minēto svarīgo iekārtu pārdošanai, piegādei, nodošanai vai eksportam vai ar to saistītas tehniskas palīdzības vai apmācības sniegšanai

nodrošina tikai ar eksportētājas dalībvalsts kompetentās iestādes iepriekšēju atļauju.

3. Dalībvalstu kompetentās iestādes nepiešķir atļauju aprīkojuma pārdošanai, piegādei, nodošanai vai eksportam vai pakalpojumu sniegšanai, kā minēts 1. un 2. punktā, ja tās konstatē, ka attiecīgā pārdošana, piegāde, nodošana vai eksports vai attiecīgā pakalpojuma sniegšana ir paredzēta vienai no 1. punktā paredzētajām izpētes un ieguves kategorijām.

4. Panta 3. punkts neskar pirms 2014. gada 1. augusta noslēgtu līgumu vai papildu līgumu, kas vajadzīgi šādu līgumu izpildei, izpildi.

5. Var tikt piešķirta atļauja, ja iekārtu pārdošana, piegāde, nodošana vai eksports vai pakalpojumu sniegšana, kā minēts 1. un 2. punktā, ir nepieciešama tam, lai steidzami novērstu notikumu, kas var nopietni un ievērojami ietekmēt cilvēku veselību un drošību vai vidi, vai steidzami mazinātu tā sekas. Pienācīgi pamatot[o]s ārkārtas gadījumos pārdošanu, piegādi, nodošanu vai eksportu vai pakalpojumu sniegšanu, kā minēts 1. un 2. punktā, var veikt bez iepriekšējas atļaujas ar noteikumu, ka eksportētājs piecu darbdienu laikā pēc tam, kad ir notikusi pārdošana, piegāde, nodošana vai eksports vai sniegti pakalpojumi, informē kompetento iestādi, sniedzot bez iepriekšējas atļaujas veiktās pārdošanas, piegādes, nodošanas vai eksporta, vai pakalpojumu sniegšanas attiecīgā pamatojuma detalizētu izklāstu.

4.a pants

1. Dalībvalstu valstspiederīgajiem vai no dalībvalstu teritorijām, vai izmantojot to jurisdikcijā esošus kuģus vai gaisa kuģus, aizliegts tieši vai netieši sniegt saistītus pakalpojumus, kas Krievijā, tostarp tās ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā un kontinentālajā šelfā, ir nepieciešami šādu izpētes un ieguves projektu kategorijās:

a) naftas izpēte un ieguve ūdeņos, kas ir dziļāki par 150 metriem;

b) naftas izpēte un ieguve piekrastes apgabalā uz ziemeļiem no polārā loka;

c) projekti, kam ir potenciāls iegūt naftu no resursiem, kuri atrodas slānekļa veidojumos, izmantojot hidraulisku šķelšanu; tas neattiecas uz izpēti un ieguvi no slānekļa veidojumiem, lai atklātu atradnes, kas nav slāneklis, vai iegūtu tajās naftu.

2. Šā panta 1. punktā noteiktais aizliegums neskar tādu līgumu vai pamatnolīgumu izpildi, kas noslēgti pirms 2014. gada 12. septembra, vai papildu līgumus, kas vajadzīgi šādu līgumu izpildei.

3. Šā panta 1. punktā noteikto aizliegumu nepiemēro, ja attiecīgie pakalpojumi ir vajadzīgi, lai steidzami novērstu notikumu, kas var nopietni un ievērojami ietekmēt cilvēku veselību un drošību vai vidi, vai mazinātu tā sekas.

[..]

7. pants

1. Prasības saistībā ar jebkādu līgumu vai darījumu, kura izpildi tieši vai netieši, pilnīgi vai daļēji ietekmē pasākumi, kas piemēroti saskaņā ar šo lēmumu, tostarp prasības par atlīdzinājuma saņemšanu vai citas šāda veida prasības, piemēram, prasības par kompensāciju vai garantijas nodrošinātas prasības, jo īpaši prasības pagarināt vai samaksāt jebkura veida obligāciju, garantiju vai atlīdzību, sevišķi finanšu garantiju vai finanšu atlīdzību, neizpilda, ja tās iesniedz:

a) vienības, kas minētas 1. panta 1. punkta b) vai c) apakšpunktā vai 1. panta 2. punkta c) vai d) apakšpunktā vai uzskaitītas [..] III [..] pielikumā;

b) jebkura cita Krievijas persona, vienība vai struktūra; vai

c) jebkura persona, vienība vai struktūra, kas darbojas ar kādas no šā punkta a) vai b) apakšpunktā minētas personas, vienības vai struktūras starpniecību vai tās vārdā.

2. Jebkurā tiesvedībā par prasības izpildi pienākums pierādīt, ka prasības apmierināšanu neaizliedz 1. punkts, piekrīt tai personai, kas pieprasa šīs prasības izpildi.

3. Šis pants neskar 1. punktā minēto personu, vienību un struktūru tiesības vērsties tiesā, lai izskatītu līgumsaistību neizpildes likumību saskaņā ar šo lēmumu.

[..]"

E – *Regula Nr. 833/2014*

15. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz šādām Regulas Nr. 833/2014 tiesību normām:

"*3. pants*

1. Lai jebkurai fiziskai vai juridiskai personai, vienībai vai struktūrai Krievijā, tostarp tās ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā un kontinentālajā šelfā, vai jebkuras citas valsts fiziskai vai juridiskai personai, vienībai vai struktūrai, ja attiecīgās iekārtas ir paredzēts izmantot Krievijā, tostarp tās ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā un kontinentālajā šelfā, tieši vai netieši pārdotu, piegādātu, nodotu vai eksportētu II pielikumā uzskaitītās iekārtas neatkarīgi no tā, vai tās ir vai nav Savienības izcelsmes iekārtas, ir vajadzīga iepriekšēja atļauja.

2. Attiecībā uz visu veidu pārdošanu, piegādi, nodošanu vai eksportu, kam saskaņā ar šo pantu vajadzīga atļauja, minēto atļauju piešķir kompetentās iestādes dalībvalstī, kurā eksportētājs veic uzņēmējdarbību, un tā atbilst sīki izstrādātajiem noteikumiem, kas paredzēti Regulas (EK) Nr. 428/2009 11. pantā. Atļauja ir derīga visā Savienībā.

3. Regulas II pielikumā iekļauj konkrētas iekārtas, kas piemērotas šādu kategoriju izpētes un ieguves projektiem Krievijā, tostarp tās ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā un kontinentālajā šelfā:

a) naftas izpēte un ieguve ūdeņos, kas dziļāki par 150 metriem;

b) naftas izpēte un ieguve piekrastes apgabalā uz ziemeļiem no polārā loka; vai

c) projekti, kam ir potenciāls iegūt naftu no resursiem, kuri atrodas slānekļa veidojumos, izmantojot hidraulisku šķelšanu; tas neattiecas uz izpēti un ieguvi no slānekļa veidojumiem, lai atklātu atradnes, kas nav slāneklis, vai iegūtu tajās naftu.

4. Eksportētāji kompetentajām iestādēm iesniedz visu atbilstīgo informāciju, kas vajadzīga pieteikumam eksporta atļaujas saņemšanai.

5. Kompetentās iestādes neizsniedz atļaujas II pielikumā ietverto iekārtu visu veidu pārdošanai, piegādei, nodošanai vai eksportam, ja tām ir pamatots iemesls secināt, ka minēto iekārtu pārdošana, piegāde, nodošana vai eksports ir paredzēts kādam 3. punktā minētajam izpētes un ieguves projektu veidam.

Tomēr kompetentās iestādes var piešķirt atļauju, ja pārdošana, piegāde, nodošana vai eksports attiecas uz tādu saistību izpildi, ko nosaka līgums, kurš noslēgts pirms 2014. gada 1. augusta, vai šāda līguma izpildei nepieciešamie papildu līgumi.

Kompetentās iestādes var arī piešķirt atļauju, ja iekārtu pārdošana, piegāde, nodošana vai eksports ir nepieciešams tam, lai steidzami novērstu notikumu, kas var nopietni un ievērojami ietekmēt cilvēku veselību un drošību vai vidi, vai steidzami mazinātu tā sekas. Pienācīgi pamatot[o]s ārkārtas gadījumos pārdošanu, piegādi, nodošanu vai eksportu var veikt bez iepriekšējas atļaujas ar noteikumu, ka eksportētājs piecu darbdienu laikā pēc tam, kad ir notikusi pārdošana, piegāde, nodošana vai eksports, informē kompetento iestādi, sniedzot bez iepriekšējas atļaujas veiktās pārdošanas, piegādes, nodošanas vai eksporta attiecīgā pamatojuma detalizētu izklāstu.

6. Ievērojot 5. punktā izklāstītos nosacījumus, kompetentās iestādes var anulēt, apturēt, grozīt vai atcelt eksporta atļauju, kuru tās ir izsniegušas.

7. Ja kompetentā iestāde eksporta atļauju nepiešķir vai saskaņā ar 5. vai 6. punktu to anulē, aptur, būtiski ierobežo vai atceļ, attiecīgā dalībvalsts par to informē pārējās dalībvalstis un Komisiju un sniedz tām attiecīgo informāciju, vienlaikus ievērojot noteikumus par šādas informācijas konfidencialitāti, kas paredzēti Padomes Regulā (EK) Nr. 515/97.

8. Pirms dalībvalsts saskaņā ar 5. punktu piešķir atļauju darījumam, kas pēc būtības ir identisks citam darījumam, uz ko attiecas joprojām spēkā esošs atteikums, kuru saskaņā ar 6. un 7. punktu izdevusi cita dalībvalsts vai citas dalībvalstis, tā vispirms apspriežas ar dalībvalsti vai dalībvalstīm, kas izdevušas šo atteikumu. Ja pēc minētajām apspriedēm attiecīgā dalībvalsts nolemj piešķirt atļauju, tā informē par to citas dalībvalstis un Komisiju, sniedzot visu informāciju, kas vajadzīga, lai šo lēmumu paskaidrotu.

3.a pants

1. Ir aizliegts tieši vai netieši sniegt šādus saistītos pakalpojumus, kas vajadzīgi šādu kategoriju izpētes un ieguves projektiem Krievijā, tostarp tās ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā un kontinentālajā šelfā:

a) naftas izpēte un ieguve ūdeņos, kas ir dziļāki par 150 metriem;

b) naftas izpēte un ieguve piekrastes apgabalā uz ziemeļiem no polārā loka; vai

c) projekti, kam ir potenciāls iegūt naftu no resursiem, kuri atrodas slānekļa veidojumos, izmantojot hidraulisku šķelšanu; tas neattiecas uz izpēti un ieguvi no slānekļa veidojumiem, lai atklātu atradnes, kas nav slāneklis, vai iegūtu tajās naftu.

Šajā punktā saistītie pakalpojumi ir:

i) urbšana;

ii) urbumu testēšana;

iii) reģistrācijas un pabeigšanas pakalpojumi;

iv) specializētu peldošo iekārtu piegāde.

2. Šā panta 1. punktā noteiktie aizliegumi neskar to saistību izpildi, ko nosaka līgums vai pamatnolīgums, kurš noslēgts pirms 2014. gada 12. septembra, vai papildu līgumi, kuri ir nepieciešami šāda līguma izpildei.

3. Šā panta 1. punktā noteikto aizliegumu nepiemēro, ja attiecīgie pakalpojumi ir nepieciešami, lai steidzami novērstu notikumu, kam var būt nopietna un būtiska ietekme uz cilvēku veselību un drošību vai vidi, vai mazinātu tā sekas.

Pakalpojumu sniedzējs informē kompetento iestādi piecu darbdienu laikā par jebkuru saskaņā ar šo punktu veiktu darbību, sniedzot bez iepriekšējas atļaujas veiktās pārdošanas, piegādes, nodošanas vai eksporta attiecīgā pamatojuma detalizētu izklāstu.

4. pants

[..]

3. Ir jāsaņem attiecīgās kompetentās iestādes atļauja, lai sniegtu šādus pakalpojumus:

a) lai jebkurai fiziskai vai juridiskai personai, vienībai vai struktūrai Krievijā, tostarp tās ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā un kontinentālajā šelfā, vai, ja šāda palīdzība attiecas uz iekārtām, ko paredzēts izmantot Krievijā, tostarp tās ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā un kontinentālajā šelfā, – jebkurai personai, vienībai vai struktūrai jebkurā citā valstī tieši vai netieši sniegtu tehnisku palīdzību vai starpniecības pakalpojumus saistībā ar II pielikumā uzskaitītajām iekārtām, kā arī saistībā ar minēto iekārtu nodrošināšanu, ražošanu, uzturēšanu un izmantošanu;

b) lai jebkurai fiziskai vai juridiskai personai, vienībai vai struktūrai Krievijā, tostarp tās ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā un kontinentālajā šelfā, vai, ja šāda palīdzība attiecas uz iekārtam, ko paredzēts izmantot Krievijā, tostarp tās ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā un kontinentālajā šelfā, – jebkurai personai, vienībai vai struktūrai jebkurā citā valstī tieši vai netieši piešķirtu finansējumu vai finanšu palīdzību saistībā ar II pielikumā minētajām iekārtām, tostarp jo īpaši dotācijas, aizdevumus un eksporta kredītu apdrošināšanu jebkādai minēto iekārtu pārdošanai, piegādei, nodošanai vai eksportēšanai, vai jebkādai ar to saistītas tehniskas palīdzības sniegšanai.

Pienācīgi pamatotos ārkārtas gadījumos, kas minēti 3. panta 5. punktā, šajā punktā minētos pakalpojumus var veikt bez iepriekšējas atļaujas ar nosacījumu, ka pakalpojumu sniedzējs piecu darbdienu laikā pēc tam, kad ir notikusi pakalpojumu sniegšana, informē kompetento iestādi.

4. Ja atļaujas ir pieprasītas saskaņā ar šā panta 3. punktu, mutatis mutandis piemēro 3. pantu un jo īpaši tā 2. un 5. punktu.

5. pants

[..]

2. Ir aizliegts tieši vai netieši pirkt, pārdot, sniegt ieguldījumu pakalpojumus vai pakalpojumus saistībā ar emisiju vai veikt citus darījumus ar pārvedamiem vērtspapīriem un naudas tirgu instrumentiem, kuru termiņš pārsniedz 30 dienas un kurus pēc 2014. gada 12. septembra emitē:

[..]

b) juridiska persona, vienība vai struktūra, kura veic uzņēmējdarbību Krievijā, kura ir valsts kontrolē vai kurai vairāk nekā 50 % daļu ir valsts īpašumā, un kuras kopējie aktīvi tiek lēsti vairāk nekā 1 triljona Krievijas rubļu vērtībā un vismaz 50 % no tās aplēstajiem ieņēmumiem rodas no jēlnaftas vai naftas produktu pārdošanas vai transportēšanas, kā uzskaitīts VI pielikumā [proti, *Rosneft*, *Transneft*, *Gazprom Neft*];

c) juridiska persona, vienība vai struktūra, kura veic uzņēmējdarbību ārpus Savienības un kurai vairāk nekā 50 % īpašuma daļu tieši vai netieši ir šā punkta a) vai b) apakšpunktā uzskaitītas vienības īpašumā; vai

d) juridiska persona, vienība vai struktūra, kas darbojas kādas šā punkta a), b) vai c) apakšpunktā minētas vienības vārdā vai pēc tās rīkojuma.

3. Ir aizliegts tieši vai netieši veidot jebkādus mehānismus tādu jaunu aizdevumu vai kredītu izsniegšanai, kuru termiņš pārsniedz 30 dienas un kurus pēc 2014. gada 12. septembra izsniedz jebkurai 1. vai 2. punktā minētai juridiskai personai, vienībai vai struktūrai, vai piedalīt[ie]s šādos mehānismos. Aizliegums neattiecas uz:

a) aizdevumiem vai kredītiem, kuru konkrētais un dokumentētais mērķis ir sniegt finansējumu neaizliegtam preču importam vai eksportam un nefinanšu pakalpojumiem starp Savienību un jebkuru trešo valsti, tostarp izdevumiem par tādām precēm un pakalpojumiem no citas trešās valsts, kas ir nepieciešami eksporta vai importa līgumu izpildei, vai

b) aizdevumiem, kuru konkrētais un dokumentētais mērķis ir sniegt ārkārtas finansējumu, lai izpildītu maksātspējas un likviditātes kritērijus, juridiskām personām, kuras veic uzņēmējdarbību Savienībā un īpašumtiesības uz kurām vairāk nekā 50 % apmērā pieder III pielikumā uzskaitītai vienībai [proti, *Sberbank*, *VTB Bank*, *Gazprombank*, *Vnesheconombank* un *Rosselkhozbank*].

[..]

8. pants

1. Dalībvalstis paredz noteikumus par sankcijām, ko piemēro par šīs regulas pārkāpumiem, un veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to piemērošanu. Paredzētajām sankcijām jābūt iedarbīgām, samērīgām un atturošām.

2. Dalībvalstis par 1. punktā minētajiem noteikumiem ziņo Komisijai tūlīt pēc šīs regulas stāšanās spēkā, kā arī ziņo tai par jebkādiem turpmākiem grozījumiem.

[..]

11. pants

1. Prasības saistībā ar jebkādu līgumu vai darījumu, kura izpildi tieši vai netieši, pilnīgi vai daļēji ietekmē pasākumi, kas piemēroti saskaņā ar šo regulu, tostarp prasības par atlīdzinājuma saņemšanu vai citas šāda veida prasības, piemēram, prasības par kompensāciju vai garantijas nodrošinātas prasības, jo īpaši prasības pagarināt vai samaksāt jebkura veida galvojumu, garantiju vai atlīdzību, sevišķi finanšu garantijas vai finanšu atlīdzību, neizpilda, ja tās iesniedz:

a) vienības, kas minētas 5. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā un 5. panta 2. punkta c) un d) apakšpunktā vai uzskaitītas VI pielikumā [proti, *Rosneft*, *Transneft*, *Gazprom Neft*];

b) jebkura cita Krievijas persona, vienība vai struktūra;

c) jebkura persona, vienība vai struktūra, kas darbojas ar kādas no šā punkta a) vai b) apakšpunktā minētas personas, vienības vai struktūras starpniecību vai tās vārdā.

2. Jebkurā tiesvedībā par prasības izpildi pienākums pierādīt, ka prasības apmierināšanu neaizliedz 1. punkts, piekrīt personai, kas prasa šīs prasības izpildi.

3. Šis pants neskar 1. punktā minēto personu, vienību un struktūru tiesības vērsties tiesā, lai izskatītu līgumsaistību neizpildes likumību saskaņā ar šo regulu."

III – **Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi**

16. 2014. gada 6. martā Savienības dalībvalstu valsts vai valdību vadītāji stingri nosodīja, ka "Krievijas Federācija bez iemesla ir pārkāpusi Ukrainas suverenitāti un teritoriālo integritāti"[5]. Viņi aicināja Krievijas Federāciju nekavējoties atsaukt savus bruņotos spēkus uz to pastāvīgajām dislokācijas vietām saskaņā ar piemērojamiem nolīgumiem. Tāpat viņi nolēma apturēt divpusējās sarunas ar Krievijas Federāciju par vīzu jautājumiem, kā arī par jauno vispārējo nolīgumu, kuram bija jāaizstāj Partnerības nolīgums. Tomēr viņi uzsvēra, ka krīzes risinājums būtu jārod Ukrainas un Krievijas Federācijas valdību sarunās.

17. Savienības dalībvalstu vai to valdību vadītāji piebilda, ka, ja sarunām noteiktā termiņā rezultātu nebūs, tad pret personām, kuras ir atbildīgas par darbībām, kas grauj vai apdraud Ukrainas teritoriālo integritāti, suverenitāti un neatkarību, tiks noteikti ceļošanas ierobežojumi un aktīvu iesaldēšana.

18. Lai īstenotu šo paziņojumu, Padome 2014. gada 17. martā pieņēma Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība[6], ar kuru tika noteikti iepriekš minētie pasākumi attiecībā uz dažām personām, kas uzskaitītas tās I pielikumā.

19. 2014. gada 31. jūlijā, uzskatot, ka Krievijas Federācija nav reaģējusi uz Savienības prasībām, un ņemot vērā, ka joprojām ir apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība, Padome pieņēma vairākus jaunus būtiskus ierobežojošus pasākumus, proti, Lēmumu 2014/512 un Regulu Nr. 833/2014, kas bez citiem Krievijas uzņēmumiem attiecas uz *Rosneft Oil company OJSC* (turpmāk tekstā – "*Rosneft*"), kuras darbība ietver ogļūdeņražu izpēti, ieguvi, pārstrādi, kā arī jēlnaftas un gāzes tirdzniecību Krievijā un ārvalstīs.

5 — Valstu vai to valdību vadītāju paziņojums par Ukrainu, Brisele, 2014. gada 6. marts.

6 — OV L 78, 6. lpp.

20. *Rosneft* veic izpētes un ieguves darbības ogļūdeņražiem bagātos Krievijas novados, kā arī Krievijas kontinentālajā šelfā. Tās izpētes darbā ietilpst darbības ūdeņos, kas ir dziļāki par 150 metriem, un slānekļa veidojumos.

21. Lielākā daļa *Rosneft* akciju (69,5 %) pieder *Rosneftegaz OJSC*, kura ir akciju sabiedrība, kas pilnībā pieder Krievijas Federācijai. Mazākā tās akciju daļa (19,75 %) pieder *BP Russian Investments Ltd*., Lielbritānijas naftas kompānijas *BP plc* meitasuzņēmumam. Pārējie 10,75 % emitēto akciju kapitāla ir kotēti biržā.

22. *Her Majesty's Treasury* (Karaliskā valsts kase) un *Secretary of State for Business, Innovation and Skills* (uzņēmējdarbības, inovāciju un kompetenču valsts sekretārs) ir Apvienotās Karalistes iestādes, kuras ir atbildīgas par to Savienības tiesību aktu īstenošanu, ar kuriem ir noteikti ierobežojoši pasākumi, atbildot uz Krievijas Federācijas darbībām Ukrainā.

23. Uz *Financial Conduct Authority* (Finanšu pārvaldības iestāde, turpmāk tekstā – "*FCA*") arī attiecas Lēmums 2014/512 un Regula Nr. 833/2014, un tai ir jāizvērtē to ietekme uz tās pienākamiem un tiesiskajiem mērķiem. Tādējādi, ja izrādītos, ka aizliegtie vērtspapīri varētu būt emitēti un ka tas varētu apdraudēt to tirgu integritāti, kurus reglamentē *FCA*, vai patērētāju aizsardzību, *FCA* būtu jāizvērtē, kādas darbības attiecīgā gadījumā tai būtu jāveic, lai paredzētu šo risku vai izvairītos no tā.

24. Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2014. gada 9. oktobrī, *Rosneft* cēla prasību par Lēmuma 2014/512 un Regulas Nr. 833/2014 atcelšanu, pamatojoties uz LESD 263. panta ceturto daļu [7].

25. Ar prasību par pārbaudes tiesā veikšanu, kas 2014. gada 20. novembrī iesniegta *High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Divisional Court)* (Augstākās tiesas (Anglija un Velsa) *Queen's Bench* departamenta Tiesas nodaļa) (Apvienotā Karaliste), *Rosneft* apstrīd Lēmuma 2014/512 un Regulas Nr. 833/2014, kā arī dažu citu pasākumu likumību, ko Apvienotās Karalistes iestādes noteikušas, lai īstenotu dažus Regulas Nr. 833/2014 aspektus, un it īpaši to krimināltiesisko sankciju likumību, kas paredzētas šīs regulas neievērošanas gadījumā [8], dažu *FCA* sniegto jēdziena "finansiāla palīdzība" interpretāciju un *FCA* sniegto regulas interpretāciju un piemērošanu dažiem vērtspapīriem [9].

26. 2015. gada 9. februāra spriedumā [10] *High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Divisional Court)* (Augstākās tiesas (Anglija un Velsa) *Queen's Bench* departamenta Tiesas nodaļa) (Apvienotā Karaliste) pauda uzskatu, ka, lai atrisinātu izskatāmo strīdu, tai ir jānosaka, vai noteiktas Lēmuma 2014/512 un Regulas Nr. 833/2014 tiesību normas nav spēkā, ko tā nevarētu izdarīt, neuzdodot Tiesai prejudiciālu jautājumu atbilstīgi spriedumam *Foto-Frost* (314/85, EU:C:1987:452).

27. Turklāt tā uzskata, ka, pat ja šīs normas ir spēkā, nav droši zināms, ka citas dalībvalstu tiesas izdarītu tādus pašus secinājumus attiecībā uz šo tiesību normu interpretāciju un piemērošanu. Tā arī norāda uz dažiem svarīgiem aspektiem par būtiskām dažādu dalībvalstu kompetento iestāžu veiktās interpretācijas atšķirībām.

7 — Runa ir par lietu *NK Rosneft* u.c./Padome (T-715/14), kas joprojām tiek skatīta.

8 — Skat. 2014. gada regulas par Ukrainu (Eiropas Savienības finanšu sankcijas) (Nr. 3) (*The Ukraine (European Union Financial Sanctions) (No. 3) Regulations 2014, SI 2014/2054*), kas vēlāk grozītas ar 2014. gada regulām par Ukrainu (Eiropas Savienības finanšu sankcijas) (Nr. 3) (Pārskatītas) (*The Ukraine (European Union Financial Sanctions) (No. 3) (Amendment) Regulations 2014, SI 2014/2445*), un 2014. gada rīkojumu par eksporta kontroli (sankcijas attiecībā uz Krieviju, Krimu un Sevastopoli) (*The Export Control (Russia, Crimea and Sevastopol Sanctions) Order 2014, SI 2014/2357*), kas pēc tam grozīts ar 2014. gada rīkojumu par eksporta kontroli (sankcijas attiecībā uz Krieviju, Krimu un Sevastopoli) (pārskatīts) (*The Export Control (Russia, Crimea and Sevastopol Sanctions) (Amendment) Order 2014, SI 2014/2932*).

9 — Runa ir par pārvedamiem vērtspapīriem, kuri tikko ir emitēti globālo depozitāro sertifikātu formā ("Global Depository Receipts", turpmāk tekstā – "*GDS*"), kas attiecas uz *Rosneft* akcijām, ir reģistrēti oficiālās kotēšanas sarakstā un tiek tirgoti Londonas biržā.

10 — Skat. *R (OJSC Rosneft Oil Company)* pret *Her Majesty's Treasury* un citiem (2015) *EWHC* 248 (*Admin*).

28. Šajā kontekstā *High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Divisional Court)* (Augstākās tiesas (Anglija un Velsa) *Queen's Bench* departamenta Tiesas nodaļa) (Apvienotā Karaliste) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai, ņemot vērā it īpaši LES 19. panta 1. punktu, 24. un 40. pantu, [Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta")] 47. pantu un LESD 275. panta otro daļu, Tiesas kompetencē ir sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam par Lēmuma [2014/512] l. panta 2. punkta b)–d) apakšpunkta un 3. punkta un 4., 4.a un 7. panta, kā arī III pielikuma spēkā esamību?

2 a) Vai viena vai vairākas zemāk minētās regulas tiesību normas (turpmāk tekstā – "attiecīgie pasākumi") un, ciktāl tas ietilpst Tiesas kompetencē, Lēmuma tiesību normas ir atzīstamas par spēkā neesošām:

i) Lēmuma [2014/512] 4. un 4.a pants;

ii) Regulas [Nr. 833/2014] 3. un 3.a pants, 4. panta 3. un 4. punkts, kā arī II pielikums;

(turpmāk tekstā kopā – "naftas nozares noteikumi");

iii) Lēmuma [2014/512] l. panta 2. punkta b)–d) apakšpunkts un 3. punkts, kā arī III pielikums;

iv) Regulas [Nr. 833/2014] 5. panta 2. punkta b)–d) apakšpunkts un 3. punkts, kā arī VI pielikums;

(turpmāk tekstā kopā – "vērtspapīru un aizdevumu noteikumi");

v) Lēmuma [2014/512] 7. pants, un

vi) Regulas [Nr. 833/2014] 11. pants.

2 b) Ja attiecīgie pasākumi ir spēkā, vai tas, ka dalībvalsts uzliek krimināltiesiskas sankcijas atbilstoši Regulas [Nr. 833/2014] 8. pantam, pirms Tiesa ir pietiekami izskaidrojusi attiecīgā nodarījuma apjomu, ir pretrunā tiesiskās noteiktības un *nulla poena sine lege certa* principiem?

3) Ja attiecīgie aizliegumi vai ierobežojumi, kas minēti otrā jautājuma a) punktā, ir spēkā:

a) Vai termins "finanšu palīdzība" Regulas [Nr. 833/2014] 4. panta 3. punktā ietver bankas vai citas finanšu iestādes veiktu maksājuma apstrādi?

b) Vai Regulas 5. pantā ir aizliegts izdot vai veikt kādus citus darījumus ar [*GDS*], kas izdoti 2014. gada 12. septembrī vai pēc tam atbilstoši noguldījuma līgumam, kurš noslēgts ar vienu no vienībām, kas uzskaitītas VI pielikumā, attiecībā uz tām akcijām kādā no šīm vienībām, kas tikušas emitētas pirms 2014. gada 12. septembra?

c) Ja Tiesa uzskatītu, ka pastāv neskaidrības, ko Tiesa var pienācīgi atrisināt, sniedzot turpmākus norādījumus, kāda ir Lēmuma [2014/512] 4. pantā un Regulas [Nr. 833/2014] 3. un 3.a pantā iekļauto terminu "slāneklis" un "ūdeņi, kas dziļāki par 150 metriem" pareiza interpretācija? Konkrēti, vai Tiesa var sniegt ģeoloģisku interpretāciju terminam "slāneklis", kurš ir jāizmanto, īstenojot regulu, ja tā uzskata, ka tas ir vajadzīgs un piemēroti, un vai tā var izskaidrot, vai mērījums "ūdeņiem, kas dziļāki par 150 metriem" ir jāveic no urbšanas vietas vai citur?"

29. Ar 2015. gada 26. marta rīkojumu Vispārējās tiesas priekšsēdētājs atbilstīgi Eiropas Savienības Tiesas statūtu 54. panta trešajai daļai atlika prasības par atcelšanu izskatīšanu lietā *NK Rosneft* u.c./Padome (T-715/14) līdz sprieduma pieņemšanai Tiesā šajā lietā.

IV – **Tiesvedība Tiesā**

30. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesā tika iesniegts 2015. gada 18. februārī. *Rosneft*, *FCA*, Apvienotās Karalistes, Čehijas Republikas, Vācijas, Igaunijas un Francijas valdības, kā arī Padome un Komisija iesniedza rakstveida apsvērumus.

31. Tiesas sēde notika 2016. gada 23. februārī, kurā *Rosneft*, *FCA*, Apvienotās Karalistes, Čehijas Republikas, Vācijas, Igaunijas, Francijas un Polijas valdības, kā arī Padome un Komisija sniedza mutvārdu apsvērumus.

V – **Analīze**

A – *Par pirmo jautājumu*

32. Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa jautā Tiesai par tās kompetenci prejudiciālā nolēmumā spriest par Lēmuma 2014/512 1. panta 2. punkta b)–d) apakšpunkta un 3. punkta un 4., 4.a un 7. panta, kā arī III pielikuma spēkā esamību, ņemot vērā LES 19., 24. un 40. pantu, LESD 275. pantu un Hartas 47. pantu.

1) Par pieņemamību

33. Igaunijas valdība un Padome apstrīd pirmā jautājuma pieņemamību, jo atbilde uz šo jautājumu neesot nepieciešama, lai iesniedzējtiesa varētu atrisināt pamatlietu.

34. Es iesaku Tiesai noraidīt šo iebildi par nepieņemamību, jo Tiesas kompetence, lai atbildētu uz šo prejudiciālo jautājumu, acīmredzami ir priekšnoteikums pārējo iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu analīzei (kuru atbilstību neviens neapstrīd). Tāpat šis jautājums atbilstīgi pastāvīgajai judikatūrai ir "sabiedriskās kārtības jautājums, [un] šādu jautājumu jebkurā tiesvedības brīdī Tiesa var izvērtēt pēc savas ierosmes" [11].

35. Turklāt iesniedzējtiesa uzskata par savu pienākumu pievērst uzmanību Tiesas kompetencei, lai zinātu, vai tā ir vai nav saistīta ar Tiesas monopolu Savienības sekundāro tiesību aktu spēkā esamības pārbaudes jomā [12].

11 — Spriedums *Elitaliana*/*Eulex Kosovo* (C-439/13 P, EU:C:2015:753, 37. punkts). Šajā ziņā skat. arī spriedumus *Sahlstedt* u.c./Komisija (C-362/06 P, EU:C:2009:243, 22. punkts) un Komisija/Kipra (C-340/10, EU:C:2012:143, 20. punkts).

12 — Skat. ģenerāladvokātes J. Kokotes [*J. Kokott*] viedokli par Atzinumu 2/13 (EU:C:2014:2475, 100. punkts).

2) Par Tiesas kompetenci prejudiciāla nolēmuma tiesvedībā spriest par KĀDP aktu spēkā esamību un interpretāciju

a) Vispārīgs noteikums – pārbaude tiesā (LES 19. pants, LESD 263., 277. un 267. pants)

36. Slavenā sprieduma *Les Verts*/Parlaments (294/83, EU:C:1986:166) 23. punktā Tiesa nosprieda, ka "Eiropas [Savienība] pamatojas uz tiesiskumu, jo ne šīs [Savienības] dalībvalstis, ne iestādes nevar izvairīties no tā, ka tiek uzraudzīta to pieņemto tiesību aktu atbilstība galvenajai konstitucionālajai hartai – [LESD]". Tādējādi tā pieļāva, ka prasība atcelt tiesību aktu var būt vērsta pret Eiropas Parlamenta aktiem, pat ja tas speciāli nav minēts kā iestāde, kuras akti varētu būt likumības pārbaudes objekts saskaņā ar bijušā EKL 173. panta (tagad – LESD 263. pants) pirmo daļu [13].

37. Ar LES 19. pantu Savienības tiesām ir uzticēts uzdevums "[nodrošināt], ka tiek ievērots tiesiskums Līgumu interpretēšanā un piemērošanā", un noteikts dalībvalstu pienākums nodrošināt tiesību aizsardzības līdzekļus, kas ir pietiekami efektīvi tiesiskās aizsardzības nodrošināšanai jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības.

38. Atbilstīgi pastāvīgajai judikatūrai "ar [LESD] 263. un 277. pantu, no vienas puses, un tā 267. pantu, no otras puses, ir izveidota pilnīga tiesību aizsardzības līdzekļu un procedūru sistēma, kuras mērķis ir nodrošināt Savienības tiesību aktu tiesiskuma pārbaudi, to uzticot Savienības tiesai" [14].

b) "Carve out" [izņēmums] – dažu aktu, kas pieņemti saistībā ar KĀDP, imunitāte pret pārbaudi tiesā (LES 24. panta 1. punkta otrā daļa un LESD 275. panta pirmā daļa)

39. Sākotnēji šķiet, ka ar LES 24. panta 1. punkta otro daļu un LESD 275. panta pirmo daļu Tiesas kompetence KĀDP jomā ir izslēgta.

40. Pirms tiek analizētas šīs tiesību normas, ir jānorāda, ka, lai gan saistībā ar spriedumiem Parlaments/Padome (C-130/10, EU:C:2012:472), Padome/*Manufacturing Support & Procurement Kala Naft* (C-348/12 P, EU:C:2013:776), Parlaments/Padome (C-658/11, EU:C:2014:2025), kā arī *Gbagbo* u.c./Padome (no C-478/11 P līdz C-482/11 P, EU:C:2013:258) Tiesai bija iespēja analizēt jautājumus, kas saistīti ar tās kompetenci KĀDP jomā, Atzinuma 2/13 (EU:C:2014:2454) 251. punktā tā nosprieda, ka "Tiesai vēl nav bijusi iespēja precizēt tās kompetences, kas KĀDP jomā izriet no [LES 24. panta 1. punkta otrās daļas un LESD 275. panta], robežu apjomu". Tādējādi Tiesa sava atzinuma 252. punktā secināja, ka "pietiek konstatēt, ka saskaņā ar šobrīd spēkā esošajām Savienības tiesībām daži KĀDP jomā pieņemti lēmumi nav pakļauti pārbaudei Tiesā", tomēr neprecizējot, kas tie ir par aktiem [15].

13 — Šī Parlamenta tiesībspēja prasību atcelt tiesību aktu jomā tika papildināta ar tā rīcībspēju, kas pasludināta ar spriedumu Parlaments/Padome (C-70/88, EU:C:1990:217). Tiesa tajā spriedumā konstatēja, ka, tā kā EK līguma tekstā Parlaments nebija iekļauts to iestāžu skaitā, kas varēja celt prasību par tiesību akta atcelšanu, tas varēja radīt "procesuālu nepilnību, taču tas nevar dominēt pār pamatinteresēm, kas vērstas uz Eiropas Kopienas dibināšanas līgumos paredzētā institucionālā līdzsvara uzturēšanu un ievērošanu" (26. punkts).

14 — Spriedums *Inuit Tapiriit Kanatami* u.c./Parlaments un Padome (C-583/11 P, EU:C:2013:625, 92. punkts). Šajā ziņā skat. arī spriedumus *Les Verts*/Parlaments (294/83, EU:C:1986:166, 23. punkts), *Unión de Pequeños Agricultores*/Padome (C-50/00 P, EU:C:2002:462, 40. punkts), *Telefónica*/Komisija (C-274/12 P, EU:C:2013:852, 57. punkts), *T & L Sugars* un *Sidul Açúcares*/Komisija (C-456/13 P, EU:C:2015:284, 45. punkts), kā arī rīkojumu *Pesquerias Riveirenses* u.c./Padome (C-164/14 P, EU:C:2015:111, 40. punkts).

15 — Tiesa tomēr nepieņēma ģenerāladvokātes J. Kokotes skaidro tēzi, atbilstīgi kurai Tiesai nav kompetences sniegt prejudiciālus nolēmumus par KĀDP tiesību aktu spēkā esamību, kas ļautu dalībvalstu tiesām, kurām ir pienākums piemērot Savienības tiesību aktus, pašām novērtēt šāda veida tiesību aktu likumību un tos nepiemērot gadījumos, ja tās šos tiesību aktus uzskata par nelikumīgiem (skat. 82.–103. punktu ģenerāladvokātes J. Kokotes viedoklī par Atzinumu 2/13, EU:C:2014:2475).

41. Turklāt, ja Savienības tiesību aktu likumības pārbaude ir noteikums (LES 19. pants, LESD 263., 277. un 267. pants), LES 24. panta 1. punkta otrā daļa un LESD 275. panta pirmā daļa, kuros ir noteikta "carve-out" [izņēmuma] klauzula attiecībā uz Savienības tiesu kompetenci vai, citiem vārdiem, "izņēmums no vispārējās normas par kompetenci, kāda ir piešķirta Tiesai ar LES 19. pantu, [..] līdz ar to [..] ir šauri interpretējam[i]" [16].

42. Turklāt ir jānorāda uz atšķirībām LES 24. panta 1. punkta otrās daļas un LESD 275. panta pirmās daļas formulējumā.

43. Atbilstīgi [LES] 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējam teikumam "Eiropas Savienības Tiesai nav jurisdikcijas attiecībā uz *šiem noteikumiem*" [17], savukārt LESD 275. panta pirmajā daļā ir paredzēts, ka "Eiropas Savienības Tiesai nav jurisdikcijas attiecībā uz *noteikumiem par kopējo ārpolitiku un drošības politiku, kā arī attiecībā uz tiesību aktiem, kas pieņemti saistībā ar noteikumiem par [KĀDP*]" [18].

44. LESD 275. panta pirmajā daļā izmantotais formulējums "noteikumi par [KĀDP]" varētu radīt nepareizu priekšstatu, ka Savienības tiesām nav nekādas jurisdikcijas attiecībā uz jebkuru LESD noteikumu, kurš, lai gan neattiecas uz KĀDP, var būt ar to saistīts.

45. Tiesa nekad nav pieņēmusi šo LESD 275. panta pirmās daļas interpretāciju, kas drīzāk ir plaša interpretācija. Gluži pretēji, tā nosprieda, ka tiesību akts, kura pamatā ir LES 37. pants, kas ir daļa no LES noteikumiem par KĀDP, un LESD 218. panta 5. un 6. punkts ir pakļauti tiesas pārbaudei, jo LESD 218. pantā, kas nepārprotami ir noteikums, kurš attiecas uz KĀDP, "ir paredzēta vispārīgi piemērojama procedūra, kura līdz ar to ir piemērojama visiem nolīgumiem, par kuriem Savienība ir veikusi sarunas un kurus tā ir noslēgusi visās tās darbības jomās, ieskaitot KĀDP" [19].

46. Tā kā LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējā teikumā Tiesas jurisdikcija ir izslēgta "tikai attiecībā uz *šiem noteikumiem*" [20], man šķiet, ka tādējādi – kā apgalvo Komisija savu rakstveida apsvērumu 40. punktā – atsauce ir uz LES V sadaļas 2. nodaļu "Īpaši noteikumi par kopējo ārpolitiku un drošības politiku]", kuras daļa ir minētais pants.

47. LES 24. panta 1. punkta otrās daļas un LESD 275. panta pirmās daļas "carve-out" klauzula tātad attiecas tikai uz LES 23.–46. pantu un Savienības tiesību aktiem, kas pieņemti, pamatojoties uz šīm tiesību normām [21].

48. "Carve-out" klauzula tātad neattiecas uz Padomes regulām, kas pieņemtas, pamatojoties uz LESD 215. pantu. Pamatlietas puses un visas personas, kas iestājušās šajā lietā, ir vienisprātis par to, ka regulas, ko Padome pieņēmusi, pamatojoties uz LESD 215. pantu, kā šajā konkrētajā gadījumā – Regula Nr. 833/2014, attiecas uz vispārējo Savienības tiesu kompetenci pārbaudīt to tiesiskumu atbilstīgi LES 19. pantam, debatēs skarot tikai šīs pārbaudes līmeni un Padomei piešķiramo novērtējuma brīvību.

16 — Spriedums Parlaments/Padome (C-658/11, EU:C:2014:2025, 70. punkts). Šajā ziņā skat. arī spriedumu *Elitaliana*/*Eulex Kosovo* (C-439/13 P, EU:C:2015:753, 42. punkts).

17 — Mans izcēlums.

18 — Mans izcēlums.

19 — Spriedums Parlaments/Padome (C-658/11, EU:C:2014:2025, 72. punkts).

20 — Mans izcēlums.

21 — Skat. spriedumus Padome/*Manufacturing Support* & *Procurement Kala Naft* (C-348/12 P, EU:C:2013:776, 99. punkts), kurā ir atsauce uz 36.–38. punktu spriedumā *Manufacturing Support* & *Procurement Kala Naft*/Padome (T-509/10, EU:T:2012:201), Parlaments/Padome (C-658/11, EU:C:2014:2025, 73. punkts), kā arī *National Iranian Oil Company*/Padome (T-578/12, EU:T:2014:678, 35. punkts), kas apstiprināts ar spriedumu *National Iranian Oil Company*/Padome (C-440/14 P, EU:C:2016:128).

Turklāt Tiesa jau ir sniegusi prejudiciālu nolēmumu par Padomes 2006. gada 18. maija Regulu (EK) Nr. 765/2006 par ierobežojošiem pasākumiem pret prezidentu Lukašenko un dažām Baltkrievijas amatpersonām [22], kuras juridiskais pamats bija bijušais EKL 301. pants, kas kļuvis par LESD 215. pantu [23].

49. Turklāt, lai tiesību aktam KĀDP jomā varētu piemērot LES 24. panta 1. punkta otrajā daļā un LES 275. panta pirmajā daļā paredzēto imunitāti pret pārbaudi tiesā, ne vien tā juridiskajam pamatam ir jābūt LES 23.–46. pantam, bet arī tā būtībai ir jāattiecas uz KĀDP īstenošanu.

50. Tādējādi saistībā ar prasību atcelt pasākumus, ko veikusi misija, pamatojoties uz Padomes 2008. gada 4. februāra Vienoto rīcību 2008/124/KĀDP par Eiropas Savienības Tiesiskuma misiju Kosovā *EULEX KOSOVO* [24], kas grozīta ar Padomes 2011. gada 24. novembra Lēmumu 2011/752/KĀDP, ar ko groza Vienoto rīcību 2008/124/KĀDP par Eiropas Savienības Tiesiskuma misiju Kosovā, *EULEX KOSOVO* [25], Tiesa sprieduma *Elitaliana*/*Eulex Kosovo* (C-439/13 P, EU:C:2015:753) 48. un 49. punktā nosprieda, ka "[..] strīdīgie pasākumi, kurus tiek prasīts atcelt piemērojamo tiesību normu Savienības publiskā iepirkuma jomā pārkāpumu dēļ, attiecās uz publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, kas radīja izdevumus no Savienības budžeta. No tā izriet, ka uz aplūkoto publisko iepirkumu attiecas Finanšu regulas noteikumi" un ka, "ņemot vērā lietas apstākļus, nevar tikt secināts, ka LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējā teikumā un LESD 275. panta pirmajā daļā Tiesas kompetencei paredzētā izņēmuma ierobežojuma piemērošanas joma būtu tik plaša, ka ar to tiktu izslēgta Tiesas kompetence interpretēt un piemērot Finanšu regulas noteikumus publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas jomā."

c) "Claw-back" – ierobežota KĀDP tiesību aktu pārbaude tiesā (LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējais teikums un LESD 275. panta otrā daļa)

i) Piemērošanas joma

51. Tikai un vienīgi tad, ja KĀDP tiesību akts atbilst diviem nosacījumiem, kas izklāstīti šo secinājumu 47. un 49. punktā, vēl ir jāpārbauda, vai tomēr, pamatojoties uz klauzulu "claw-back", kas ieviesta ar LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējo teikumu un LESD 275. panta otro daļu, tas neattiecas uz vispārējo kompetenci, kas ar LES 19. panta 1. punktu ir piešķirta Savienības tiesām.

52. Es norādu, ka Tiesas kompetences ierobežošana KĀDP jomā ar "carve-out" klauzulu ir pamatota ar to, ka ar KĀDP tiesību aktiem principā tiek pausti pilnīgi politiski lēmumi, kas saistīti ar KĀDP īstenošanu, kuru pārbaudi tiesā ir grūti savienot ar varas dalīšanu [26].

53. Tomēr "claw-back" klauzula KĀDP tiesību aktam atņem šo imunitāti pret pārbaudi tiesā, ja tas pārsniedz KĀDP robežas, kā tas notiek to KĀDP lēmumu gadījumā, kuri, lai gan pieņemti, pamatojoties uz LES V sadaļas 2. nodaļu, skar kompetences, kas Savienībai piešķirtas ar LESD, kā arī to lēmumu KĀDP jomā gadījumā, ar kuriem tiek paredzēti ierobežojoši pasākumi attiecībā uz fiziskām vai juridiskām personām.

22 — OV L 134, 1. lpp.

23 — Skat. spriedumu *Peftiev* (C-314/13, EU:C:2014:1645).

24 — OV L 42, 92. lpp.

25 — OV L 310, 10. lpp.

26 — Vairāku dalībvalstu tiesībās jautājumi, kas saistīti ar valdības īstenoto ārpolitiku, nav pakļauti pārbaudei tiesā atbilstīgi tā dēvētajai valdības aktu teorijai (it īpaši skat. *Conseil d'État* (Francija), 1875. gada 19. februāris, *Prince Napoléon, Recueil Lebon*, 155. lpp.) vai "justiciability" doktrīnai (it īpaši skat. *R (Abbasi and anor)* pret *Secretary of State for Foreign & Commonwealth Affairs and anor* [2002] *EWCA Civ* 1598, 99. un 106. punkts (*Court of Appeal* [*England & Wales*] [*Civil Division*] [Apelācijas tiesa (Anglija un Velsa) (civillietu departaments), Apvienotā Karaliste]).

54. Jau 1998. gadā Tiesa sprieduma Komisija/Padome (C-170/96, EU:C:1998:219) 14.–18. punktā nolēma, ka tās kompetencē, pamatojoties uz M pantu Līgumā par Eiropas Savienību (LES 40. panta priekšgājējs), ir "nodrošināt, ka akti, uz kuriem, kā norāda Padome, attiecas K3. panta 2. punkta darbības joma Līgumā par Eiropas Savienību, neietekmē pilnvaras, kuras Kopienai piešķir EK līgums" [27].

55. Tāpat arī atbilstīgi Tiesas pastāvīgajai judikatūrai par tādu ierobežojošu pasākumu attiecībā uz fiziskām un juridiskām personām tiesiskuma pārbaudi, kas iekļauti tiesību aktos pirms Lisabonas līguma stāšanās spēkā, "kopējā nostāja, kuras piemērošanas joma tās satura dēļ pārsniedz to piemērošanas jomu, ko Līgums par Eiropas Savienību piešķir šāda veida aktam, ir pakļaujama Tiesas kontrolei" [28], jo "iespējai vērsties Tiesā prejudiciālā nolēmuma procedūras ietvaros būtu jābūt par ikvienu Padomes pieņemtu tiesību noteikumu – neatkarīgi no tā veida vai formas –, kas rada tiesiskas sekas trešām personām" [29].

56. Ar "claw-back" klauzulu, kas paredzēta LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējā teikumā un LESD 275. panta otrajā daļā, nav būtiski tikusi izmainīta situācija, kāda pastāvēja pirms Lisabonas līguma pieņemšanas.

57. Es konstatēju, ka, tāpat kā gadījumā ar "carve-out" klauzulu, pastāv redakcionālas atšķirības starp atbilstošajiem noteikumiem, taču šoreiz tieši LESD 275. pantā ir izmantots šaurāks formulējums nekā LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējā teikumā.

58. LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējā teikumā ir paredzēts, ka Savienības tiesu jurisdikcijā ir "pārraudzīt atbilstību [LES] 40. pantam un *izskatīt* dažu lēmumu *likumību*, kā paredzēts [LESD] 275. panta otrajā daļā" [30].

59. Savukārt LESD 275. panta otrajā daļā ir paredzēts, ka Savienības tiesu jurisdikcijā tomēr ir "pārraudzīt [LES] 40. panta piemērošanu un *izlemt lietas, kuras ierosinātas saskaņā ar [LESD] 263. panta ceturtajā daļā paredzētajiem nosacījumiem* par lēmumu likumību, kuri paredz ierobežojošus pasākumus pret fiziskām vai juridiskām personām un kurus pieņēmusi Padome, pamatojoties uz [LES] V sadaļas [2.] nodaļu".

60. Attiecībā uz LES 40. panta ievērošanas pārraudzību, abas tiesību normas ir identiskas. Ikvienu KĀDP tiesību aktu, uz kuru attiecas "carve-out" klauzula, var pārbaudīt Savienības tiesas, lai nodrošinātu, ka tiek ievērots LES 40. pants. Šis klauzulas "claw-back" aspekts tātad tostarp attiecas uz tiesību aktiem, kas pieņemti, pamatojoties uz LESD 215. panta 1. un 2. punktu, kuros iekļauti gan pasākumi, kas paredz ekonomikas un finanšu sakaru pilnīgu vai daļēju pārtraukšanu vai mazināšanu ar vienu vai vairākām trešām valstīm un ierobežojošus pasākumus pret fiziskām vai juridiskām personām.

61. Tomēr ir būtiska atšķirība abu attiecīgo tiesību normu redakcijā tajā ziņā, ka LESD 275. panta otrajā daļā to lēmumu likumības pārraudzība, ar kuriem tiek paredzēti ierobežojoši pasākumi pret fiziskām vai juridiskām personām, ir attiecināta tikai uz prasībām atcelt tiesību aktu, ko personas ceļ atbilstīgi LESD 263. panta ceturtajai daļai, turpretī LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējā teikumā ir noteikta Tiesas kompetence vispārīgi izskatīt "dažu lēmumu likumību, kā paredzēts [LESD] 275. panta otrajā daļā", proti, to "lēmumu likumību, kuri paredz ierobežojošus pasākumus pret fiziskām vai juridiskām personām un kurus pieņēmusi Padome, pamatojoties uz [LES] V sadaļas [2.] nodaļu".

27 — 16. punkts. Šajā ziņā skat. arī spriedumus Komisija/Padome (C-176/03, EU:C:2005:542, 39. punkts), Komisija/Padome (C-440/05, EU:C:2007:625, 53. punkts), kā arī Komisija/Padome (C-91/05, EU:C:2008:288, 33. punkts).

28 — Skat. spriedumus *Gestoras Pro Amnistía* u.c./Padome (C-354/04 P, EU:C:2007:115, 54. punkts) un *Segi* u.c./Padome (C-355/04 P, EU:C:2007:116, 54. punkts).

29 — Skat. spriedumus *Gestoras Pro Amnistía* u.c./Padome (C-354/04 P, EU:C:2007:115, 53. punkts) un *Segi* u.c./Padome (C-355/04 P, EU:C:2007:116, 53. punkts).

30 — Mans izcēlums.

62. No Tiesas judikatūras, kura minēta šo secinājumu 38. punktā, izriet, ka "likumības pārraudzība", uz kuru ir atsauce LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējā teikumā, ietver ne vien prasības atcelt tiesību aktu, kas celtas, pamatojoties uz LESD 263. panta ceturto daļu, bet arī un it īpaši lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu mehānismu, kas paredzēts LESD 267. pantā.

63. Atbilstīgi agrākai un pastāvīgajai Tiesas judikatūrai "lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu par spēkā esamību, *tāpat kā prasība atcelt tiesību aktu*, ir [Savienības] iestāžu tiesību aktu tiesiskuma pārbaudes līdzeklis"[31]. Kā Tiesa nospriedusi sprieduma *Foto-Frost* (314/85, EU:C:1987:452) 15. punktā, "[LESD 267. pantā] Tiesai piešķirtās pilnvaras galvenokārt ir paredzētas, lai nodrošinātu [Savienības] tiesību vienveidīgu piemērošanu valsts tiesās, [jo] uzskatu dažādība dalībvalstu tiesu starpā attiecībā uz [Savienības] tiesību aktu spēkā esamību var apdraudēt pašu [Savienības] tiesību sistēmas vienotību un pamatprasību par tiesiskās noteiktības nodrošināšanu"[32].

64. Turklāt, tā kā atbilstīgi Tiesas judikatūrai[33] "carve-out" klauzula, kas ieviesta ar LESD 275. panta pirmo daļu, kā jebkurš izņēmums ir jāinterpretē šauri un "claw-back" klauzulas piemērošanas joma nevar būt plašāka par "carve-out" klauzulas piemērošanas jomu[34], LESD 275. panta otrās daļas "claw-back" klauzula, kas norāda uz pamatnoteikumu, ir jāinterpretē plaši, ņemot vērā plašāku LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējā teikuma formulējumu.

65. Tādējādi es uzskatu, ka LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējā teikuma un LESD 275. panta otrās daļas "claw-back" klauzula ļauj Savienības tiesām pārbaudīt, vai visos KĀDP aktos tiek ievērots LES 40. pants (izmantojot vai nu prasību atcelt tiesību aktu, vai prejudiciāla nolēmuma procedūru)[35], kā arī pārraudzīt to ar KĀDP saistīto lēmumu likumību, kuri paredz ierobežojošus pasākumus pret fiziskām vai juridiskām personām un kurus pieņēmusi Padome, pamatojoties uz LES V sadaļas 2. nodaļu (izmantojot vai nu prasību atcelt tiesību aktu, vai prejudiciāla nolēmuma procedūru)[36].

66. Pretēja nostāja, ko paudusi ģenerāladvokāte J. Kokote viedoklī par Atzinumu 2/13 (EU:C:2014:2475) un kuru šajā lietā atbalsta Apvienotās Karalistes, Čehijas Republikas, Vācijas, Igaunijas, Francijas un Polijas valdības, kā arī Padome, atbilstīgi kuram "ar Līgumiem tieši nav paredzēta *nekāda* Tiesas kompetence prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā attiecībā uz KĀDP jomu"[37],

31 — Spriedums *Foto-Frost* (314/85, EU:C:1987:452, 16. punkts). Mans izcēlums. Šajā ziņā skat. arī spriedumus *Les Verts*/Parlaments (294/83, EU:C:1986:166, 23. punkts), *Unión de Pequeños Agricultores*/Padome (C-50/00 P, EU:C:2002:462, 40. punkts), *Gaston Schul Douane-expediteur* (C-461/03, EU:C:2005:742, 22. punkts), *Reynolds Tobacco* u.c./Komisija (C-131/03 P, EU:C:2006:541, 80. punkts), *Melki* un *Abdeli* (C-188/10 un C-189/10, EU:C:2010:363, 54. punkts), *A* ([C-112/13], EU:C:2014:2195, 41. punkts), kā arī *Schrems* (C-362/14, EU:C:2015:650, 62. punkts).

32 — Spriedums *Foto-Frost* (314/85, EU:C:1987:452) ir pamatots ar faktu, "ka [263.] pants Tiesai piešķir *ekskluzīvu* jurisdikciju atcelt [Savienības] iestāžu tiesību aktus" (spriedums *Foto-Frost* (314/85, EU:C:1987:452, 17. punkts). Mans izcēlums. Šajā ziņā skat. arī spriedumus *Lucchini* (C-119/05, EU:C:2007:434, 53. punkts), *Melki* un *Abdeli* (C-188/10 un C-189/10, EU:C:2010:363, 54. punkts), *Otis* u.c. (C-199/11, EU:C:2012:684, 53. punkts), *A* ([C-112/13], EU:C:2014:2195, 41. punkts), kā arī *Schrems* (C-362/14, EU:C:2015:650, 62. punkts). Šis princips ir jāpiemēro visiem Savienības tiesību aktiem, uz kuriem attiecas vai nu Tiesas kompetences vispārējā klauzula (skat. šo secinājumu 36.–38. punktu), vai "claw-back" klauzula. Ja turpretī procedūra attiecas uz KĀDP jomas tiesību aktu, uz kuru attiecas "carve-out", nevis "claw-back" klauzula, tā likumības pārbaude būs nevis Tiesas kompetencē, bet dalībvalstu tiesu kompetencē, kurām būs jānodrošina tiesvedībā iesaistītajiem efektīva tiesību aizsardzība tiesā atbilstīgi LES 19. pantam. Kā ir paredzēts LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējā teikumā un LESD 275. panta pirmajā daļā, tieši "Eiropas Savienības Tiesai nav jurisdikcijas", nevis dalībvalstu tiesām.

33 — Skat. spriedumus Parlaments/Padome (C-658/11, EU:C:2014:2025, 70. punkts) un *Elitaliana*/*Eulex Kosovo* (C-439/13 P, EU:C:2015:753, 42. punkts).

34 — Tik tiešām nav iespējams, ka ar LESD 275. panta otro daļu tiek atjaunota Savienības tiesu kompetence attiecībā uz jautājumiem, kuri vispirms nebija izslēgti no to kompetences ar šā panta pirmo daļu.

35 — Šajā ziņā skat. Lenaerts, K., Maselis, I., un Gutman, K., *EU Procedural Law*, Oxford University Press, 2014, 6.05. punkts.

36 — Es piebilstu, ka šī lieta attiecas tikai uz Tiesas kompetenci prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā spriest par tiesību aktu, kuri saistīti ar KĀDP, spēkā esamību un interpretāciju, bet uz prasību par pienākumu neizpildi, kā arī zaudējumu atlīdzību, kas attiecas uz KĀDP tiesību aktu, attiecas LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējā teikuma un LESD 275. panta pirmā daļas "carve-out" klauzula, nevis LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējā teikuma un LESD 275. panta otrās daļas "claw-back" klauzula.

37 — Šā viedokļa 100. punkts. 101. punktā viņa piebilda, ka, "neapšaubāmi, no politiskās integrācijas viedokļa ir žēl, ka KĀDP jautājumos Tiesai nav nekādas kompetences prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā un nav monopola izskatīt strīdus attiecībā uz iestāžu tiesību aktu spēkā esamību sprieduma *Foto-Frost* (EU:C:1987:452) izpratnē, jo šīs kompetences neesamība neļauj nodrošināt vienveidību Savienības tiesību KĀDP jomā interpretēšanā un piemērošanā".

manuprāt, būtu grūti savienojama ar LES 23. pantu, proti, ka "Savienības starptautiskās darbības virzītājspēks ir 1. nodaļā izklāstītie principi [..]", proti, tiesiskums, kā arī cilvēktiesību un pamatbrīvību universāluma un nedalāmības princips [38], kas, protams, ietver arī piekļuvi tiesai un tiesību efektīvu aizsardzību tiesā.

ii) "Claw-back" klauzula un Padomes *lēmumi*, kas pieņemti, pamatojoties uz LES V sadaļas 2. nodaļu, un kuri paredz ierobežojošus pasākumus pret fiziskām vai juridiskām personām

67. Es konstatēju, ka "carve-out" klauzula, kas ieviesta ar LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējo teikumu un LESD 275. panta pirmo daļu, attiecas uz visiem tiesību aktiem KĀDP jomā, bet "claw-back" klauzula, kas ieviesta ar LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējo teikumu un LESD 275. panta otro daļu, attiecas tikai uz LES 40. panta ievērošanu un to *lēmumu* likumības pārbaudi, kas paredz pasākumus attiecībā uz fiziskām un juridiskām personām un ko pieņēmusi Padome, pamatojoties uz LES V sadaļas 2. nodaļu.

68. Attiecībā uz LES 40. panta ievērošanu ir skaidrs, ka "claw-back" klauzula attiecas uz jebkuru tiesību aktu KĀDP jomā, uz kuru jau attiecas "carve-out" klauzula.

69. Turpretī attiecībā uz likumības pārbaudi LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējais teikums un LESD 275. panta otrā daļa, kā arī 215. panta 2. punkts attiecas uz *lēmumiem*, ar kuriem paredz pasākumus attiecībā uz fiziskām un juridiskām personām un ko Padome pieņēmusi, pamatojoties uz LES V sadaļas 2. nodaļu, kas, manuprāt, neattiecas uz regulām, kā šajā konkrētajā gadījumā – uz Regulu Nr. 833/2014, ko Padome pieņēmusi, pamatojoties uz LESD 215. panta 2. punktu.

70. Tas nostiprina manu tēzi, kas izteikta šo secinājumu 47. un 48. punktā, atbilstīgi kurai "carve-out" klauzula attiecas tikai uz tiesību aktiem KĀDP jomā, kuru tiesiskais pamats ir LES 23.–46. pants, un tādējādi tā neattiecas uz tiesību aktiem, kurus Padome pieņēmusi, pamatojoties uz LESD 215. pantu.

71. Ja būtu citādi, izveidotos paradoksāla situācija, ka Tiesas kompetencē būtu pārbaudīt tādus lēmumus KĀDP jomā, ar kuriem paredz pasākumus attiecībā uz fiziskām un juridiskām personām, ko pieņēmusi Padome, pamatojoties uz LES V sadaļas 2. nodaļu, bet ne regulas, kuras pieņemtas, pamatojoties uz šiem lēmumiem.

72. Turklāt, pretēji ierobežojošu pasākumu gadījumam, kad tiek paredzēts daļēji vai pilnīgi pārtraukt vai mazināt ekonomikas un finanšu sakarus ar vienu vai vairākām trešām valstīm [39], regulas pieņemšana, pamatojoties uz LESD 215. panta 2. punktu, nav obligāta attiecībā uz ierobežojošiem pasākumiem pret fiziskām un juridiskām personām. Atbilstīgi šai tiesību normai, "ja tas paredzēts kādā lēmumā [KĀDP jomā], Padome [..] *var* pieņemt [šādus pasākumus]" [40]. Tādējādi ir iespējams noteikt ierobežojošus pasākumus attiecībā uz fiziskām un juridiskām personām, tikai izmantojot lēmumu KĀDP jomā. Tieši šādu lēmumu veidam LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējā teikumā un LESD 275. panta otrajā daļā ir paredzēta "claw-back" klauzula.

38 — Skat. LES 21. panta 1. punktu.

39 — LESD 215. panta 1. punktā ir noteikts, ka pēc ekonomikas un finanšu sakaru daļējas vai pilnīgas pārtraukšanas vai mazināšanas ar vienu vai vairākām trešām valstīm, kas paredzēta lēmumā KĀDP jomā, seko Padomes tiesību akta pieņemšana, pamatojoties uz to pašu LESD 215. pantu, citiem vārdiem sakot, iesaistot to, kas pirms Lisabonas līguma pieņemšanas bija "Kopienas pīlārs". Šajā tiesību normā ir izmantota norāde "Padome [..] paredz nepieciešamos pasākumus".

40 — Mans izcēlums.

iii) Kāda ir situācija attiecībā uz interpretācijas pilnvarām?

73. Tā kā "claw-back" klauzula, kas ieviesta ar LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējo teikumu un LESD 275. panta otro daļu, ierobežo Tiesas kompetenci, to attiecinot tikai uz to lēmumu KĀDP jomā *likumības pārbaudi*, kuri paredz pasākumus attiecībā uz fiziskām un juridiskām personām un ko pieņem Padome, pamatojoties uz LES V sadaļas 2. nodaļu, ar LESD 267. panta pirmās daļas b) punktu piešķirtās interpretācijas pilnvaras, šķiet, ir izslēgtas no Tiesas kompetences attiecībā uz šiem tiesību aktiem.

74. Tomēr analogās tiesību normās, kur ar EOTK līguma 41. pantu Tiesai bija ļauts "prejudiciāla nolēmuma kārtībā spriest par Augstās iestādes un Padomes pārrunu *spēkā esamību*" [41], Tiesa nosprieda, ka "tiesību akta spēkā esamības izvērtēšana obligāti nozīmē tā iepriekšēju interpretāciju" [42]. Ar šādu pamatojumu tā nosprieda, ka "Līgumu mērķim un saskaņotībai būtu pretrunā tas, ka tad, ja runa būtu par EEK un EAEK līgumu noteikumiem, to nozīmes un piemērojamības noteikšana būtu vienīgi Tiesas kompetencē, kā tas līdzīgiem vārdiem izteikts EEK līguma 177. pantā [tagad – LESD 267. pants] un EAEK līguma 150. pantā [tagad atcelts], kas ļauj nodrošināt to piemērošanas vienveidību, taču attiecībā uz EOTK līgumā ietvertajām tiesību normām šo kompetenci saglabātu tikai daudzās valstu tiesas, kuru veiktā interpretācija var atšķirties, un ka Tiesai nebūtu pilnvaru nodrošināt šo tiesību normu vienveidīgu interpretāciju" [43].

75. Šo iemeslu dēļ es uzskatu, ka, ja Savienības tiesas var paveikt grūtāko, proti, pārbaudīt tāda lēmuma likumību, kas paredz pasākumus attiecībā uz fiziskām un juridiskām personām un ko pieņēmusi Padome, pamatojoties uz LES V sadaļas 2. nodaļu, tās neapšaubāmi var izdarīt arī vieglāko – interpretēt šo lēmumu formulējumu, it īpaši, lai izvairītos no tā, ka Tiesa atceļ vai pasludina par spēkā neesošu tiesību aktu KĀDP jomā, kuru tā varētu saglabāt, nosakot citu interpretāciju.

76. Tas tā ir vēl jo vairāk tādēļ, ka jau pastāv – kā norāda iesniedzējtiesa lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 30.–34. punktā – viedokļu atšķirības dažādu dalībvalstu kompetento iestāžu starpā par dažiem būtiskiem punktiem, tostarp attiecībā uz to, kā interpretēt finansiālas palīdzības jēdzienu, kas minēts Lēmuma 2014/512 4. panta 2. punkta b) apakšpunktā un Regulas Nr. 833/2014 4. panta 3. punktā, kā norādīts rakstveida apsvērumos, ko iesniegušas Apvienotās Karalistes, Vācijas, Igaunijas un Francijas valdības.

3) Lēmums 2014/512, ņemot vērā LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējo teikumu un LESD 275. pantu

77. Sākotnēji šķiet, ka Lēmumam 2014/512 ir piemērojama imunitāte pret pārbaudi tiesā, kas paredzēta "carve-out" klauzulā, kura ieviesta ar LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējo teikumu un LESD 275. panta pirmo daļu, jo tas atbilst abiem nosacījumiem, kas norādīti šo secinājumu 47. un 49. punktā.

78. Proti, Lēmuma 2014/512 juridiskais pamats ir LES 29. pants, kas ir iekļauts Līguma par Eiropas Savienību V sadaļas 2. nodaļā "Īpaši noteikumi par kopējo ārpolitiku un drošības politiku", un tā būtība, ņemot vērā, ka ar šo lēmumu Padome ieviesa ierobežojošus pasākumus "saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā" [44], acīmredzami attiecas uz KĀDP.

41 — Mans izcēlums.

42 — Spriedums *Busseni* (C-221/88, EU:C:1990:84, 14. punkts).

43 — Spriedums *Busseni* (C-221/88, EU:C:1990:84, 16. punkts).

44 — Kā norādīts minētā lēmuma nosaukumā.

79. Es uzskatu, ka, piemērojot "claw-back" klauzulu, kas ieviesta ar LES 24. panta 1. punkta otro daļu un LESD 275. panta otro daļu, Tiesas kompetencē ir prejudiciāla nolēmuma tiesvedībā spriest par Lēmuma 2014/512 saderību ar LES 40. pantu, jo *Rosneft* savu rakstveida apsvērumu 21. un 22. punktā apstrīd Lēmuma 2014/512 likumību saistībā ar šo tiesību normu.

80. Lai Tiesas kompetencē būtu arī Lēmuma 2014/512 likumības pārbaude saistībā ar jebkuru citu nelikumību, kas nav LES 40. panta pārkāpums, ir jāpārbauda, vai šis lēmums ir "lēmums, kas paredz ierobežojošus pasākumus pret fiziskām un juridiskām personām, ko Padome pieņēmusi, pamatojoties uz [LES] V sadaļas 2. nodaļu" LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējā teikuma un LESD 275. panta otrās daļas izpratnē.

81. Šajā ziņā Apvienotās Karalistes, Francijas un Igaunijas valdības, kā arī Padome un Komisija nepiekrīt, ka Lēmumā 2014/512 būtu iekļauti ierobežojoši pasākumi pret fiziskām un juridiskām personām, jo tās uzskata, ka lēmumā iekļautie pasākumi esot piemērojami objektīvi noteiktās situācijās un vispārīgi paredzētai personu kategorijai.

82. Proti, Lēmuma 2014/512 4. un 4.a pants [45] neattiecas uz *Rosneft*, pretēji tā 1. panta 2. punkta b)–d) apakšpunktam un 3. punktam [46] un 7. pantam [47], kuru piemērošanas joma attiecas uz trim Krievijas sabiedrībām, tostarp *Rosneft* (skat. minētā lēmuma III pielikumu).

83. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka atbilstīgi iedibinātajai judikatūrai ierobežojoši pasākumi "vienlaikus ir vispārēji piemērojami tiesību akti, ciktāl ar tiem aizliedz vispārīgi un abstrakti noteiktu saņēmēju kategorijai nodrošināt līdzekļus un saimnieciskos resursus to personu un vienību rīcībā, kuru vārdi ir to pielikumos esošajos sarakstos, un tie ir individuālu lēmumu virkne attiecībā pret šīm personām un vienībām" [48]. Tiesa uzskata, ka "šo tiesību aktu individuālais raksturs [..] dod piekļuvi Savienības tiesai" [49].

84. Šajā ziņā prasība atcelt tiesību aktu, kas bija sprieduma *Manufacturing Support* & *Procurement Kala Naft*/Padome (T-509/10, EU:T:2012:201) priekšmets, tika noraidīta kompetences neesamības dēļ saistībā ar LESD 275. pantu tajā ziņā, ka tā attiecās uz 4. pantu Padomes 2010. gada 26. jūlija Lēmumā 2010/413/KĀDP, ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu un atceļ Kopējo nostāju 2007/140/KĀDP [50] (turpmāk tekstā – "Lēmums 2010/413"), kas neattiecās tieši uz prasītāju [51]. Sprieduma Padome/*Manufacturing Support & Procurement Kala Naft* (C-348/12 P, EU:C:2013:776) 99. punktā Tiesa apstiprināja noraidīšanu šo pašu iemeslu dēļ.

45 — Lēmuma 2014/512 4. un 4.a pants uz Krievijas naftas nozari attiecas tajā ziņā, ka tajos ir paredzēta iepriekšēja atļauja noteikta aprīkojuma, kas paredzēts galvenokārt naftas izpētei un ieguvei Krievijas Federācijā, tiešai vai netiešai pārdošanai, piegādei, nodošanai vai eksportam, ko veic dalībvalstu valstspiederīgie vai no dalībvalstu teritorijām, kā arī aizliegts dalībvalstu valstspiederīgajiem vai no dalībvalstu teritorijām tieši vai netieši sniegt saistītus pakalpojumus, kas nepieciešami naftas izpētei un ieguvei Krievijas Federācijā.

46 — Lēmuma 2014/512 1. panta 2. punkta b)–d) apakšpunktā un 3. punktā ir paredzēts vispārējs aizliegums, kas piemērojams visām Savienības finanšu iestādēm, sniegt vairākus pakalpojumus, kas saistīti ar kapitāla tirgu, par labu vienībām, kas reģistrētas Krievijā un kuras ir uzskaitītas III pielikumā, kurā tostarp ir norādīta *Rosneft*.

47 — Lēmuma 2014/512 7. pantā ir paredzēta atlīdzinājuma izslēgšanas klauzula saimnieciskās darbības veicējiem, kura 1. punkta a) apakšpunktā tostarp attiecas uz vienībām, kas uzskaitītas III pielikumā, kurā tostarp ir norādīta *Rosneft*.

48 — Spriedums *Gbagbo* u.c./Padome (no C-478/11 P līdz C-482/11 P, EU:C:2013:258, 56. punkts). Šajā ziņā skat. arī spriedumus *Kadi* un *Al Barakaat International Foundation*/Padome un Komisija (C-402/05 P un C-415/05 P, EU:C:2008:461, 241.–244. punkts), kā arī Padome/*Manufacturing Support & Procurement Kala Naft* (C-348/12 P, EU:C:2013:776, 99. punkts), kurā ir atsauce uz 36.–38. punktu spriedumā *Manufacturing Support & Procurement Kala Naft*/Padome (T-509/10, EU:T:2012:201).

49 — Spriedums *Gbagbo* u.c./Padome (no C-478/11 P līdz C-482/11 P, EU:C:2013:258, 57. punkts).

50 — OV L 195, 39. lpp.

51 — "Lēmuma 2010/413 4. pantā noteiktie aizlieguma pasākumi ir vispārīga rakstura pasākumi, jo to piemērošanas joma ir noteikta, ņemot vērā objektīvus kritērijus, nevis konkrētās fiziskās vai juridiskās personas. Līdz ar to, kā norādījušas arī Padome un Komisija, Lēmuma 2010/413 4. pants nav uzskatāms par lēmumu, ar kuru ir paredzēti ierobežojoši pasākumi attiecībā uz fiziskām vai juridiskām personām LESD 275. panta otrās daļas izpratnē" ([EU:T:2012:201], 37. punkts).

85. Tā kā Lēmuma 2014/512 4. un 4.a panta redakcija ir ļoti līdzīga Lēmuma 2010/413 4. panta redakcijai [52], es piekrītu Komisijas atzinumam, atbilstīgi kuram minētās tiesību normas neietver ierobežojošus pasākumus attiecībā uz *Rosneft*. Tādējādi Tiesas kompetencē nav pārbaudīt to likumību (un tos interpretēt), jo nav piemērojama LES 24. panta 1. punkta otrās daļas un LESD 275. panta otrās daļas "claw-back" klauzula.

86. Tomēr es nepiekrītu Apvienotās Karalistes, Čehijas Republikas, Francijas, Igaunijas un Polijas valdību, kā arī Padomes un Komisijas nostājai, atbilstīgi kurai Lēmuma 2014/512 1. panta 2. punkta b)–d) apakšpunkts un 3. punkts un 7. pants, izmantojot III pielikumu, nepārprotami ir vērsti uz *Rosneft*, neparedzot pret to ierobežojošus pasākumus, jo tajā minētie pasākumi esot piemērojami objektīvi noteiktām situācijām un vispārīgi noteiktai personu kategorijai, bet *Rosneft* norādīšanai III pielikumā esot tikai deklaratīva nozīme.

87. Šajā sakarā Komisija pamatojas uz sprieduma *Sina Bank*/Padome (T-67/12, EU:T:2014:348) 39. punktu un uz sprieduma *Hemmati*/Padome (T-68/12, EU:T:2014:349) 32. punktu, kuros Vispārējā tiesa attiecībā uz Lēmuma 2010/413 20. panta 1. punkta b) apakšpunktu nosprieda, ka "no 2011. gada 1. decembra "lēmumam, kurā paredzēti ierobežojoši pasākumi attiecībā uz fiziskām vai juridiskām personām" LESD 275. punkta otrās daļas izpratnē ir jābūt iekļautam aktā, ar kuru pēc pārskatīšanas Lēmuma 2010/413, kas grozīts ar Lēmumu 2010/644, II pielikumā ir saglabāts prasītājas nosaukums", nevis balstītam uz faktu, ka prasītājas nosaukums bija norādīts pat Lēmuma 2010/413 oriģinālversijas II pielikumā. Šā iemesla dēļ Vispārējā tiesa noraidīja savu kompetenci, nospriežot, ka ar Lēmuma 2010/413 20. panta 1. punkta b) apakšpunktu ir ieviesti nevis ierobežojoši pasākumi attiecībā uz personām, bet gan vispārpiemērojami pasākumi.

88. Turklāt sprieduma *Sina Bank*/Padome (T-67/12, EU:T:2014:348) 42. punktā un sprieduma *Hemmati*/Padome (T-68/12, EU:T:2014:349) 35. punktā Vispārējā tiesa tāpat interpretēja kritēriju, ka Padomes regulas, kas pieņemta, pamatojoties uz Lēmumu 2010/413 [53], 16. panta 2. punkts skar "individuāli", ietverot kā vispārpiemērojamus pasākumus tādus pašus pasākumus kā Lēmuma 2010/413 20. panta 1. punkta b) apakšpunktā esošie, tāpat kā jēdzienu "lēmums, kurā paredzēti ierobežojoši pasākumi attiecībā uz fiziskām vai juridiskām personām". Pamatojoties uz to, tā atzina par nepieņemamu prasītājas celto prasību par minētā 16. panta 2. punkta atcelšanu.

52 —
"1. Dalībvalstu valstspiederīgajiem vai no dalībvalstu teritorijas, vai izmantojot kuģus, vai gaisa kuģus, kas atrodas dalībvalstu jurisdikcijā, ir aizliegts pārdot, piegādāt vai nodot svarīgākās iekārtas un tehnoloģijas – neatkarīgi no to izcelsmes – šādiem turpmāk uzskaitītajiem svarīgākajiem naftas un dabasgāzes rūpniecības sektoriem Irānā vai Irānas vai Irānas īpašumā esošiem uzņēmumiem, kuri ir iesaistīti norādītajos sektoros ārpus Irānas:
a) rafinēšana;
b) sašķidrināta dabasgāze;
c) izpēte;
d) ražošana.
Savienība veic vajadzīgos pasākumus, lai noteiktu atbilstīgus priekšmetus, uz kuriem attiecas šis noteikums.
2. Ir aizliegts uzņēmumiem Irānā, kuri ir iesaistīti 1. punktā uzskaitītajos svarīgākajos Irānas naftas un dabasgāzes rūpniecības sektoros, vai Irānas vai Irānas īpašumā esošiem uzņēmumiem, kuri minētajos sektoros ir iesaistīti ārpus Irānas, sniegt:
a) tehnisku palīdzību vai apmācību un citus pakalpojumus saistībā ar svarīgākajām iekārtām un tehnoloģijām, kas noteiktas atbilstīgi 1. punktam;
b) finansējumu vai finansiālu atbalstu, lai pārdotu, piegādātu, nodotu vai eksportētu svarīgākās iekārtas vai tehnoloģijas, kas noteiktas atbilstīgi 1. punktam, vai lai sniegtu ar to saistītu tehnisku palīdzību vai apmācību.
3. Ir aizliegts apzināti vai tīši piedalīties darbībās, kuru mērķis ir izvairīties no 1. un 2. punktā minētajiem aizliegumiem vai kuras izraisa tādas sekas."

53 — Runa ir par Padomes 2010. gada 25. oktobra Regulu (ES) Nr. 961/2010, **ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu un atceļ Regulu (EK) Nr**. 423/2007 (OV L 281, 1. lpp.).

89. Manuprāt, šī Vispārējās tiesas judikatūra neatbilst Tiesas judikatūrai, kas izriet no sprieduma Padome/*Manufacturing Support* & *Procurement Kala Naft* (C-348/12 P, EU:C:2013:776) 99. punkta [54]. Tik tiešām, kā nosprieda cits Vispārējās tiesas sastāvs sprieduma *National Iranian Oil Company* /Padome (T-578/12, EU:T:2014:678) 36 punktā, ko Tiesa apstiprināja spriedumā *National Iranian Oil Company*/Padome (C-440/14 P, EU:C:2016:128), "LESD 263. panta ceturtā daļa piešķir jebkurai fiziskai vai juridiskai personai tiesības celt prasību pret Savienības iestāžu tiesību aktu, ja ir izpildīti šajā tiesību normā noteiktie nosacījumi, kā šīs tiesvedības gadījumā[, jo minētie Savienības tiesību akti to iekļauj attiecīgo pasākumu sarakstā]".

90. Turklāt atbilstīgi tam pašam punktam spriedumā *National Iranian Oil Company*/Padome (T-578/12, EU:T:2014:678) Vispārējās tiesas tēzē spriedumos *Sina Bank*/Padome (T-67/12, EU:T:2014:348) un *Hemmati*/Padome (T-68/12, EU:T:2014:349), kurā patiesībā ierobežojoša pasākuma attiecībā uz personām jēdziens ir identificēts, izmantojot kritēriju par to, ka attiecīgais pasākums skar individuāli, "tiekot pārkāpti LESD 263. panta un 275. panta otrās daļas noteikumi un tāpēc tā esot pretrunā tiesību aizsardzības tiesā sistēmai, kas ieviesta ar LESD, kā arī tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību, kas noteiktas [Hartas] 47. pantā".

91. Turklāt, pakārtoti, tik nesaudzīgas interpretācijas sekas varētu būt tas, ka klauzula "claw-back" bieži kļūtu iluzora, ja pretēji tam, ko es iepriekš piedāvāju, lēmumu KĀDP jomā tiesību normas, kuras – kā Lēmuma 2014/512 1. panta 2. punkta b)–d) apakšpunkts un 3. punkts un 7. pants – nepārprotami attiecas uz fiziskām un juridiskām personām, nebūtu "ierobežojoši pasākumi attiecībā uz personām" klauzulas "claw-back" izpratnē, izraisot to, ka šajā klauzulā nebūtu iekļauta iespēja iesniegt prejudiciālu jautājumu par spēkā esamību.

92. Tāpēc uz pirmo jautājumu es iesaku Tiesai atbildēt, ka atbilstīgi LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējam teikumam un LESD 275. pantam Tiesas kompetencē ir atbilstīgi LESD 267. pantam sniegt prejudiciālu nolēmumu par Lēmuma 2014/512 spēkā esamību, ņemot vērā LES 40. pantu, kā arī interpretēt un pārbaudīt šā lēmuma 1. panta 2. punkta b)–d) apakšpunkta un 3. punkta un 7. panta, kā arī tā III pielikuma likumību.

93. Es tomēr gribētu precizēt, ka, lai gan ierobežojošie pasākumi, kas ieviesti ar Lēmuma 2014/512 4. un 4.a pantu, iekļaujas "carve-out" klauzulas piemērošanas jomā, nevis klauzulas "claw-back" piemērošanas jomā, tiesību aizsardzība tiesā tiek nodrošināta, jo Regula Nr. 833/2014 – kā es to izskaidroju šo secinājumu 47., 49., 69. un 70. punktā – pilnībā ietilpst Tiesas kompetencē un tās 3. un 3.a pantā un 4. panta 3. un 4. punktā gandrīz vārds vārdā ir pārņemts šo tiesību normu formulējums. Gadījumā, ja Tiesai būtu jāatceļ šīs Regulas Nr. 833/2014 tiesību normas, Padomei būtu jāveic nepieciešamie pasākumi, lai līdzvērtīgās Lēmuma 2014/512 tiesību normas atbilstu Tiesas spriedumam, un, kā tiesas sēdē tam piekrita Padome, tam būtu jānotiek atbilstīgi LESD 266. pantam.

B – *Par otrā jautājuma a) daļu*

94. Ar otrā jautājuma a) daļu iesniedzējtiesa jautā Tiesai par Lēmuma 2014/512 1. panta 2. punkta b)–d) apakšpunkta un 3. punkta, 4., 4.a un 7. panta un III pielikuma, kā arī Regulas Nr. 833/2014 3. un 3.a panta, 4. panta 3. un 4. punkta, 5. panta 2. punkta b)–d) apakšpunkta un 3. punkta un 11. panta, kā arī II un VI pielikuma spēkā esamību.

54 — Skat. arī sprieduma *Manufacturing Support* & *Procurement Kala Naft*/Padome (T-509/10, EU:T:2012:201) 36.–38. punktu, kur Vispārējā tiesa uzskatīja, ka attiecīgais pasākums nav ierobežojošs pasākums attiecībā uz fizisku personu, jo tajā nav uzskaitīta neviena vienība, uz ko tas attiecas.

95. Ņemot vērā manu atbildi uz pirmo jautājumu, es analizēšu, vai Lēmumā 2014/512 un Regulā Nr. 833/2014 ir ievērots LES 40. pants, kā arī Lēmuma 2014/512 1. panta 2. punkta b)–d) apakšpunkta un 3. punkta un 7. panta, kā arī III pielikuma, tāpat kā Regulas Nr. 833/2014 3. un 3.a panta, 4. panta 3. un 4. punkta, 5. panta 2. punkta b)–d) apakšpunkta un 3. punkta un 11. panta, kā arī II un VI pielikuma spēkā esamību.

1) Par LES 40. panta ievērošanu Lēmumā 2014/512 un Regulā Nr. 833/2014

96. *Rosneft* uzskata, ka, pieņemot lēmumu KĀDP jomā, kuram būtībā ir leģislatīvs raksturs, Padome ir pārsniegusi savas pilnvaras. Atbilstīgi LES 29. pantam Padomes loma esot noteikt "Savienības attieksmi īpašos ģeogrāfiskos vai tematiskos jautājumos". Turpretī atbilstīgi LES 31. panta 1. punktam leģislatīvu aktu pieņemšana saistībā ar KĀDP esot izslēgta. Tādējādi, pieņemot ļoti detalizētas Lēmuma 2014/512 tiesību normas, kuras lielākoties identiski pārņemtas Regulā Nr. 833/2014, Padome esot pārkāpusi LES 40. pantā noteikto neietekmēšanas klauzulu un esot skārusi Komisijas un Augstā pārstāvja kopējā priekšlikuma iesniegšanas pilnvaras, kas paredzētas LESD 215. pantā.

97. Manuprāt, Lēmums 2014/512 un Regula Nr. 833/2014 nav leģislatīvi akti.

98. Lai arī, vispārīgi skatot, ar "leģislatīvu aktu" saprot vispārpiemērojamus pasākumus, kurus piemēro objektīvi noteiktās situācijās un vispārīgi un abstrakti noteiktai personu kategorijai, tikai LESD 289. panta 3. punktā ir atrodama to terminu definīcija, kas izmantoti LES 24. pantā. Šajā pantā šī kategorija ir definēta kā "tiesību akti, kas pieņemti saskaņā ar likumdošanas procedūru," proti, saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, kas paredzēta LESD 289. panta 1. punktā, vai ar īpašo likumdošanas procedūru, kas paredzēta LESD 289. panta 2. punktā.

99. Aizliedzot leģislatīvu aktu pieņemšanu, LES 24. panta 1. punkta otrās daļas trešā teikuma un 31. panta 1. punkta rezultātā tātad ir izslēgta plašākā loma, kas LESD 289. panta 1. un 2. punktā piešķirta Parlamentam un Komisijai [55].

100. Turklāt procedūra, kas paredzēta LES 24. panta 1. punkta otrajā daļā un kas tikusi izmantota, lai pieņemtu Lēmumu 2014/512, un procedūra, kas paredzēta LESD 215. pantā un kas tikusi izmantota, lai pieņemtu Regulu Nr. 833/2014, atšķiras no procedūrām, kas paredzētas LESD 289. pantā, lai tiesību aktu kvalificētu par leģislatīvu aktu.

101. Tā kā *Rosneft* neapgalvo, ka Lēmums 2014/512 un Regula Nr. 833/2014 bija jāpieņem, pamatojoties uz citu juridisko pamatu, nevis attiecīgi LES 29. pantu un LESD 215. pantu, *Rosneft* argumenti būtu jānoraida.

55 — Turklāt nebūtu iespējams LES 24. panta 1. punkta otrās daļas trešo teikumu un 31. panta 1. punktu interpretēt kā tādus, ar kuriem ir noteikts, ka, izmantojot likumdošanas procedūru, obligāti ir jānosaka ierobežojoši pasākumi, kas paredz daļēji vai pilnīgi pārtraukt vai mazināt ekonomikas un finanšu sakarus ar vienu vai vairākām trešām valstīm, kuri pēc definīcijas ir vispārpiemērojami pasākumi, kurus piemēro objektīvi noteiktām situācijām un vispārīgi un abstrakti noteiktai personu kategorijai, jo šāda interpretācija būtu nepārprotami pretrunā LESD 215. panta 1. punkta formulējumam, kurā ir paredzēts, ka "Padome ar kvalificētu balsu vairākumu pēc Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos un Komisijas kopēja priekšlikuma paredz nepieciešamos pasākumus [un] par to tā informē [..] Parlamentu", kas nav ne parasta likumdošanas procedūra, ne īpaša likumdošanas procedūra.

2) Par Lēmuma 2014/512 1. panta 2. punkta b)–d) apakšpunkta un 3. punkta un 7. panta, kā arī III pielikuma un Regulas Nr. 833/2014 3. un 3.a panta, 4. panta 3. un 4. punkta, 5. panta 2. punkta b)–d) apakšpunkta un 3. punkta un 11. panta, kā arī II un VI pielikuma spēkā esamību

a) Par pārbaudes apjomu

102. Savu apsvērumu 64., 108. un 115. punktā Padome apgalvo, ka Tiesas kompetencē nav pārbaudīt attiecīgo Regulas Nr. 833/2014 tiesību normu likumību, ciktāl *Rosneft* izvirzītā pamata par spēkā neesamību mērķis galvenokārt esot apstrīdēt principiālos lēmumus, kas pilnībā attiecas uz KĀDP jomu, kurus Padome pieņēmusi ar savu Lēmumu 2014/512.

103. Es nepiekrītu šai nostājai, jo, manuprāt, regulas pieņemšana, pamatojoties uz LESD 215. pantu, pat ja tajā vārds vārdā ir pārņemti, papildināti vai precizēti pasākumi, kas paredzēti ar lēmumu KĀDP jomā, kā šajā lietā – Lēmuma 2014/512 un Regulas Nr. 833/2014 gadījumā, nozīmē tādas imunitātes pret pārbaudi tiesā zaudēšanu, kas šiem pasākumiem varētu tikti piemērota, pamatojoties uz LES 24. panta 1. panta otrās daļas pēdējo teikumu un LESD 275. panta pirmo daļu [56].

104. Pretēja risinājuma sekas būtu plaša Tiesas kompetences šajā jomā izslēgšanas interpretācija, lai gan šī izslēgšana ir izņēmums, nevis likums.

105. Tāpēc es uzskatu, ka šajā jomā, kura attiecas uz diplomātiju un ārpolitiku un drošības politiku, Padomei ir plaša rīcības brīvība [57].

b) Par pamatu par spēkā neesamību, kas attiecas uz apgalvoto Partnerības nolīguma pārkāpumu

106. *Rosneft* uzskata, ka ar Lēmuma 2014/512 1. panta 2. punkta b)–d) apakšpunktu un 3. punktu, kā arī III pielikumu, tāpat kā ar Regulas Nr. 833/2014 3. panta 1., 3. un 5. punktu, 3.a panta 1. punktu un 5. panta 2. punkta b)–d) apakšpunktu un 3. punktu, kā arī II un VI pielikumu ir pārkāpts Partnerības nolīguma 10. panta 1. punkts (klauzula par vislielākās labvēlības režīmu preču tirdzniecībā), 12. pants (preču tranzīta brīvība), 36. pants (klauzula par ne mazāk labvēlīgu režīmu pārrobežu pakalpojumu jomā) un 52. panta 2., 5. un 9. punkts (kapitāla brīva aprite).

107. Apvienotās Karalistes, Igaunijas un Francijas valdības, kā arī Padome un Komisija norāda, ka attiecīgie pasākumi ir pamatoti, jo tie ir "vajadzīgi, lai aizstāvētu [līgumslēdzēju] drošības intereses kara laikā vai nopietna starptautiska saspīlējuma laikā, kas rada kara draudus" atbilstīgi Partnerības nolīguma 99. panta 1. punkta d) apakšpunktam, un ka katrā ziņā šā nolīguma noteikumiem, uz kuriem atsaucas *Rosneft*, nav tiešas iedarbības.

108. Tā kā Partnerības nolīguma 99. pantā ir paredzēta minētā nolīguma materiālajām tiesību normām pretēja pasākuma esamība, vispirms ir jāizvērtē, vai ar Lēmuma 2014/512 1. panta 2. punkta b)–d) apakšpunktu un 3. punktu, kā arī III pielikumu, tāpat kā ar Regulas Nr. 833/2014 3. panta 1., 3. un 5. punktu, 3.a panta 1. punktu un 5. panta 2. punkta b)–d) apakšpunktu un 3. punktu, kā arī II un VI pielikumu ir pārkāpts minētā nolīguma 10. panta 1. punkts, 12. un 36. pants un 52. panta 2., 5. un 9. punkts.

56 — Tas izriet no LESD 215. panta apraksta, kas to raksturo kā "sasaisti starp [Savienības] darbībām, kuras paredz ekonomiska rakstura pasākumus [..], un ES līguma [..] mērķiem ārlietās" (spriedums Parlaments/Padome, C-130/10, EU:C:2012:472, 59. punkts). Tiesību akti KĀDP jomā, uz kuriem attiecas šī sasaiste, kļūst par pasākumiem, kuros jāievēro LESD.

57 — Skat. spriedumus *Sison*/Padome (C-266/05 P, EU:C:2007:75, 33. punkts) un Padome/*Manufacturing Support* & *Procurement Kala Naft* (C-348/12 P, EU:C:2013:776, 120. punkts).

i) Par Partnerības nolīguma 10. panta 1. punkta, 12. un 36. panta un 52. panta 2., 5. un 9. punkta tiešo iedarbību

109. Šajā sakarā ir jāatgādina, ka atbilstīgi pastāvīgajai judikatūrai Savienības ar vienu vai vairākām trešām valstīm noslēgts nolīgums attiecībā uz Savienību ir akts, ko ir pieņēmusi viena no tās iestādēm LESD 267. panta pirmās daļas b) apakšpunkta izpratnē, ka šāda nolīguma tiesību normas kopš to stāšanās spēkā ir Savienības tiesību sistēmas neatņemama daļa un ka šīs tiesību sistēmas ietvaros Tiesas kompetencē ir prejudiciāla nolēmuma tiesvedībā spriest par šī nolīguma interpretāciju [58].

110. Turklāt sprieduma Komisija/*Rusal Armenal* (C-21/14 P, EU:C:2015:494) 37. punktā Tiesa nosprieda, ka, "lai pamatotu [..] iebildi par šāda akta prettiesiskumu, uz starptautiskā nolīguma, kura līgumslēdzēja puse ir Savienība, noteikumiem var atsaukties tikai ar divkāršu nosacījumu, ka, pirmkārt, tas nav pretrunā šī nolīguma būtībai un sistēmai un, otrkārt, ka šī nolīguma noteikumi to satura ziņā šķiet beznosacījuma un pietiekami precīzi [..]. Tikai tad, ja šie divi nosacījumi ir vienlaicīgi izpildīti, Savienības tiesā var atsaukties uz šādiem noteikumiem kā kritēriju Savienības tiesību akta tiesiskuma novērtēšanā" [59].

111. Tā kā Partnerības nolīguma 10. panta 1. punktā un 12. pantā ir atsauce uz VVTT īpašajiem noteikumiem, Padome un Komisija pamatojas uz Tiesas pastāvīgo judikatūru saistībā ar Pasaules Tirdzniecības organizācijas līgumiem, atbilstīgi kurai, "ņemot vērā to raksturu un sistēmu, tie principā nav pieskaitāmi normām, uz kurām pamatojoties varētu tikt pārbaudīts Savienības iestāžu tiesību aktu tiesiskums" [60].

112. Tomēr Partnerības nolīgums nav nolīgums, kas attiecas tikai uz preču tirdzniecību, kurai varētu piemērot šo judikatūru [61].

113. Kā Tiesa nosprieda attiecībā uz Partnerības nolīgumu sprieduma *Simutenkov* (C-265/03, EU:C:2005:213) 27. punktā, šā nolīguma "mērķis ir izveidot partnerību starp līgumslēdzējpusēm, lai veicinātu tostarp ciešu politisko attiecību izveidi starp līgumslēdzējpusēm, tirdzniecību un harmoniskas ekonomiskās attiecības, politiskās un ekonomiskās brīvības, kā arī pakāpenisku integrāciju starp Krievijas Federāciju un plašāku sadarbības zonu Eiropā".

58 — Skat. spriedumus *Haegeman* (181/73, EU:C:1974:41, 3.–6. punkts) attiecībā uz nolīgumu, ar kuru izveido Eiropas Ekonomikas Kopienas un Grieķijas asociāciju, kas parakstīts Atēnās 1961. gada 9. jūlijā un kas Kopienas vārdā noslēgts ar Padomes 1961. gada 25. septembra Lēmumu 63/106/EEK (OV L 26, 293. lpp.), *Demirel* (12/86, EU:C:1987:400, 7. punkts) attiecībā uz nolīgumu, ar kuru izveido Eiropas Ekonomikas Kopienas un Turcijas asociāciju, kas parakstīts Ankarā 1963. gada 12. septembrī un kas Kopienas vārdā noslēgts ar Padomes 1963. gada 23. decembra Lēmumu 64/732/EEK (OV 1964, L 217, 3685. lpp.), *Andersson* un *Wåkerås-Andersson* (C-321/97, EU:C:1999:307, 26. un 27. punkts), *Ospelt* un *Schlössle Weissenberg* (C-452/01, EU:C:2003:493, 27. punkts), kā arī *Établissements Rimbaud* (C-72/09, EU:C:2010:645, 19. punkts) attiecībā uz Eiropas Ekonomikas zonas līgumu, kas noslēgts 1992. gada 2. maijā (OV 1994, L 1, 3. lpp.) un kas apstiprināts ar Padomes un Komisijas 1993. gada 13. decembra Lēmumu 94/1/EOTK, EK par Eiropas Ekonomiskās zonas līguma noslēgšanu starp Eiropas Kopienu, tās dalībvalstīm un Austrijas Republiku, Somijas Republiku, Islandes Republiku, Lihtenšteinas Grāfisti, Norvēģijas Karalisti, Zviedrijas Karalisti un Šveices Konfederāciju (OV 1994, L 1, 1. lpp.). Skat. arī manu secinājumu lietā *SECIL* (C-464/14, EU:C:2016:52) 32.–35. punktu.

59 — Šajā ziņā skat. arī spriedumu Padome u.c./*Vereniging Milieudefensie* un *Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht* (no C-401/12 P līdz C-403/12 P, EU:C:2015:4, 54. punkts un tajā minētā judikatūra).

60 — Spriedums Komisija/*Rusal Armenal* (C-21/14 P, EU:C:2015:494, 38. punkts). Šajā ziņā skat. arī spriedumus Portugāle/Padome (C-149/96, EU:C:1999:574, 47. punkts), *Van Parys* (C-377/02, EU:C:2005:121, 39. punkts), kā arī *LVP* (C-306/13, EU:C:2014:2465, 44. punkts).

61 — Tik tiešām, sprieduma Komisija/*Rusal Armenal* (C-21/14 P, EU:C:2015:494) 39. punktā Tiesa paskaidroja savu argumentāciju, saskaņā ar kuru PTO līgumi nav pieskaitāmi normām, uz kurām pamatojoties varētu tikt pārbaudīta Savienības iestāžu tiesību aktu likumība ("ja tiktu atzīts, ka uzdevums nodrošināt Savienības tiesību atbilstību PTO noteikumiem ir tiešs Savienības tiesas pienākums, Savienības likumdošanas vai izpildvaras iestādēm tiktu liegta rīcības brīvība, kas ir līdzīgām Savienības tirdzniecības partneru iestādēm. Ir skaidrs, ka dažas līgumslēdzējas puses, kuras ir Savienības nozīmīgākās tirdzniecības partneres, ņemot vērā PTO līgumu priekšmetu un mērķi, ir tieši izdarījušas secinājumus, ka šie līgumi nav to normu vidū, attiecībā uz kurām to tiesu iestādes pārbauda savu valsts tiesību normu likumību. Ja tiktu pieļauts, ka nav šādas savstarpējības, pastāvētu risks izjaukt līdzsvaru PTO noteikumu piemērošanā").

114. Turklāt minētā sprieduma 28. punktā Tiesa piebilda, ka "tas, ka minētais līgums tādējādi ir ierobežots ar partnerības izveidi starp līgumslēdzējpusēm, neparedzot asociācijas izveidi vai Krievijas Federācijas pievienošanos [Savienībai] nākotnē, nevar liegt attiecīgiem līguma noteikumiem to tiešo iedarbību. No Tiesas judikatūras izriet ka gadījumā, ja līgumā ir paredzēta sadarbība starp līgumslēdzējpusēm, daži no tā noteikumiem [– tad, ja, ņemot vērā līguma noteikumus, priekšmetu un būtību, tajos ir iekļauti skaidri un precīzi pienākumi, kas attiecībā uz to izpildi vai sekām nav atkarīgi no vēlāka akta pieņemšanas,] var tieši noteikt personu tiesisko stāvokli".

115. Tādējādi Tiesa minētā sprieduma 22. punktā atzina šā nolīguma 23. panta 1. punkta par nodarbinātības nosacījumiem tiešo iedarbību.

116. Pretēji tam, ko apgalvo Apvienotās Karalistes un Francijas valdības, kā arī Padome un Komisija, man nav skaidrs, kāpēc attiecīgo partnerības nolīguma noteikumu formulējums šajā lietā neatbilst tiešas iedarbības kritērijiem, kas minēti sprieduma *Simutenkov* (C-265/03, EU:C:2005:213) 21. punktā un pārņemti sprieduma Komisija/*Rusal Armenal* (C-21/14 P, EU:C:2015:494) 37. punktā.

117. Partnerības nolīguma 10. panta 1. punktā ir paredzēts, ka "Puses viena otrai piešķir vispārēju vislielākās labvēlības režīmu, kas aprakstīts VVTT I panta 1. punktā"[62]. 12. panta 1. punkta otrajā daļā ir paredzēts, ka "Puses savā teritorijā nodrošina to preču brīvu tranzītu, kuru izcelsme ir otras Puses muitas teritorijā vai kas paredzētas otras Puses muitas teritorijai". 36. pantā ir noteikts, ka "Puses viena otrai piešķir ne mazāk labvēlīgu režīmu kā to, kas piešķirts jebkurai trešai valstij saistībā ar nosacījumiem, kas skar pārrobežu pakalpojumu sniegšanu". Visbeidzot, atbilstīgi 52. pantam Partnerības nolīgumā "Puses nodrošina brīvu kapitāla apriti starp [Savienības] un Krievijas rezidentiem, izmantojot tiešus ieguldījumus uzņēmējsabiedrībās" (2. punkts), pēc piecu gadu pārejas posma no šā Nolīguma stāšanās spēkā Puses neievieš nekādus jaunus ierobežojumus (5. punkts) un "piešķir viena otrai vislielākās labvēlības režīmu attiecībā uz kārtējo maksājumu un kapitāla aprites brīvību un attiecībā uz maksāšanas metodēm" (9. punkts).

118. Manuprāt, šo noteikumu formulējums nemaz neatšķiras no minētā nolīguma 23. panta 1. punktā norādītā beznosacījuma aspekta, kura tiešo iedarbību Tiesa jau ir konstatējusi[63]. Tātad tajā nav "vienīgi norunāts vienoties" ("an agreement to agree")"[64].

ii) Par to tiesību ierobežojumu pastāvēšanu, kas piešķirtas ar Partnerības nolīguma 10. panta 1. punktu, 12. un 36. pantu un 52. panta 2., 5. un 9. punktu

119. Ir jāpārbauda tātad, vai pasākumi, kas ieviesti ar Lēmuma 2014/512 1. panta 2. punkta b–d) apakšpunktu un 3. punktu, kā arī III pielikumu, tāpat kā ar Regulas Nr. 833/2014 3. panta 1., 3. un 5. punktu, 3.a panta 1. punktu un 5. panta 2. punkta b)–d) apakšpunktu un 3. punktu, kā arī II un VI pielikumu, ietver ierobežojumus attiecībā uz Partnerības nolīguma 10. panta 1. punktu, 12. un 36. pantu un 52. panta 2., 5. un 9. punktu.

62 — VVTT I panta 1. punktā šādi ir definēts vislielākās labvēlības režīms: "attiecībā uz jebkura veida muitas nodokļiem un nodevām, kas noteikti importam un eksportam vai saistīti ar tiem, nodokļiem, kas noteikti starptautiskajai norēķinu sistēmai par importu vai eksportu, attiecībā uz šo nodokļu un nodevu ievākšanas metodēm, attiecībā uz visiem noteikumiem un formalitātēm, kas saistītas ar importu vai eksportu, un attiecībā uz visiem nosacījumiem, kas apskatīti III panta 2. un 4. [punktā], jebkuras priekšrocības, privilēģiju vai imunitātes principi, kurus kāda no līgumslēdzējām pusēm piešķir jebkuram produktam, kas ražots citā valstī vai paredzēts citai valstij, ir nekavējoties bezierunu kārtā jāsaskaņo ar principiem, kas attiecas uz tādu pašu produktu, kas ražots kādā no tām, vai paredzēts kādai no līgumslēdzēju pušu teritorijām".

63 — Skat. 20.–29. punktu spriedumā *Simutenkov* (C-265/03, EU:C:2005:213).

64 — Skat. manu secinājumu lietā *SECIL* (C-464/14, EU:C:2016:52) 79. punktu.

– Partnerības nolīguma 10. panta 1. punkts un 12. pants (preču tirdzniecība)

120. Attiecībā uz apgalvojumu par to, ka ar Regulas Nr. 833/2014 3. panta 1., 3. un 5. punktu un 3.a panta 1. punktu ir pārkāpts Partnerības nolīguma 10. panta 1. punkts, ir jāuzsver, ka Partnerības nolīguma 10. panta 1. punkta rezultāts bija tikai VVTT I panta 1. punkta piemērošanas attiecināšana uz Savienības un Krievijas Federācijas attiecībām laikā, kad pēdējā minētā nebija Pasaules Tirdzniecības organizācijas locekle.

121. Tomēr VVTT I panta 1. punkta darbības joma attiecas "uz jebkura veida muitas nodokļiem un nodevām, kas noteikti importam un eksportam vai saistīti ar tiem, nodokļiem, kas noteikti starptautiskajai norēķinu sistēmai par importu vai eksportu, attiecībā uz šo nodokļu un nodevu ievākšanas metodēm, attiecībā uz visiem noteikumiem un formalitātēm, kas saistītas ar importu vai eksportu, un attiecībā uz visiem nosacījumiem, kas apskatīti III panta 2. un 4. [punktā]".

122. Tā kā Regulas Nr. 833/2014 3. panta 1., 3. un 5. punkts nemaz neattiecas uz to preču eksportam piemērojamajiem muitas tarifiem, kuras norādītas šajās tiesību normās, bet tikai to eksportam uz Krievijas Federāciju paredz iepriekšējas atļaujas saņemšanu un precizē nosacījumus, kādos dalībvalstīm jāatsaka šāda atļauja, ir skaidrs, ka šie noteikumi neietilpst Partnerības nolīguma 10. panta 1. punkta piemērošanas jomā.

123. *A fortiori*, Regulas Nr. 833/2014 3.a panta 1. punkts, ar kuru aizliegts sniegt saistītus *pakalpojumus*, kas vajadzīgi dažu kategoriju izpētes un ieguves projektiem Krievijā, arī neattiecas uz Partnerības nolīguma 10. panta 1. punktu.

124. Partnerības nolīguma 12. panta 1. punkta otrajā daļā ir noteikts pienākums Savienībai un tās dalībvalstīm nodrošināt tādu preču brīvu tranzītu [65] caur Savienības teritoriju, kuru izcelsme ir muitas teritorijā vai kas paredzētas Krievijas Federācijas muitas teritorijai.

125. Tādējādi Savienībai un tās dalībvalstīm ir jānodrošina tādu preču brīva aprite caur to teritoriju, kas paredzētas Krievijas Federācijai vai kuru izcelsme ir Krievijas Federācijā.

126. Ar Regulas Nr. 833/2014 3. panta 1. punktu ir noteikta iepriekšējas atļaujas saņemšana, lai pārdotu, piegādātu, nodotu vai eksportētu II pielikumā uzskaitītās tehnoloģijas, neatkarīgi no tā, vai tās ir vai nav Savienības izcelsmes iekārtas, ja attiecīgās tehnoloģijas ir paredzēts izmantot Krievijas Federācijā. Turklāt ar šīs regulas 3. panta 5. punktu ir aizliegts izsniegt šo atļauju, ja attiecīgā pārdošana, piegāde, nodošana vai eksports ir paredzēts kādai no šā panta 3. punktā minētajām izpētes un ieguves projektu kategorijām.

127. Manuprāt, šie noteikumi nekādi neietekmē Partnerības nolīguma 12. panta 1. punkta otrajā daļā garantēto tranzīta brīvību.

128. Lai arī Regulas Nr. 833/2014 3. panta 1. punktā ir atsauce tostarp arī uz II pielikumā minēto tehnoloģiju nodošanu neatkarīgi no tā, "vai tās ir vai nav Savienības izcelsmes tehnoloģijas", tomēr šā panta 2. un 4. punkts attiecas tikai uz eksportu.

65 — Tranzīts ir preču pārvietošana cauri kādas valsts teritorijai ar vai bez pārkraušanas, uzglabāšanas noliktavā, kravas sadalīšanas vai transporta veida maiņas, kas veido tikai daļu no visa brauciena, kurš sākas un beidzas ārpus tās valsts teritorijas, kurā tas notiek. Šajā ziņā skat. VVTT V panta 1. punktu.

129. Šajā ziņā uz "visu veidu pārdošanu, piegādi, nodošanu vai eksportu, kam [..] vajadzīga atļauja, minēto atļauju piešķir kompetentās iestādes dalībvalstī, kurā *eksportētājs veic uzņēmējdarbību*" [66]. Savukārt "eksportētāji kompetentajām iestādēm iesniedz visu attiecīgo informāciju, kas vajadzīga pieteikumam *eksporta* atļaujas saņemšanai" [67].

130. Man tātad šķiet skaidrs, ka šīs tiesību normas Regulā Nr. 833/2014 attiecas nevis uz II pielikumā minēto tehnoloģiju tranzītu, bet uz pārdošanu, piegādi, nodošanu vai eksportu *no dalībvalstu teritorijas*.

131. Šajā ziņā attiecīgo tehnoloģiju tranzīta brīvība no trešām valstīm uz Krievijas Federāciju nekādi netiek ietekmēta.

132. Katrā ziņā, pat ja Tiesa konstatētu, ka pastāv Partnerības nolīguma 10. panta 1. punkta un 12. panta 1. punkta otrās daļas ierobežojumi, šie ierobežojumi – kā norāda Komisija – būtu pamatoti ar sabiedriskās kārtības un valsts drošības apsvērumiem atbilstīgi šā nolīguma 19. pantam.

– Partnerības nolīguma 36. pants (pārrobežu pakalpojumu sniegšana)

133. Atbilstīgi Partnerības nolīguma 36. pantam Savienībai un tās dalībvalstīm ir pienākums piešķirt ne mazāk labvēlīgu režīmu kā to, kas piešķirts jebkurai trešai valstij, saistībā ar nosacījumiem, kas skar pārrobežu pakalpojumu sniegšanu, ko veic Savienības uzņēmējsabiedrības Krievijas Federācijas teritorijā saskaņā ar tajā piemērojamajiem tiesību aktiem un noteikumiem.

134. Atbilstīgi šā nolīguma 5. pielikumam pakalpojumi, kuri minēti 36. pantā, ietver inženiertehniskos pakalpojumus (CPC 8672) [68] un izmēģinājumu un tehniskās pārbaudes un analīzes pakalpojumus (CPC 8676) [69].

135. Pretēji tam, ko apgalvo *Rosneft*, neviens no pakalpojumiem, kuri minēti ar numuriem CPC 8672 un CPC 8676, neattiecas uz urbšanas, urbumu testēšanas, reģistrācijas un pabeigšanas vai peldošo iekārtu piegādes pakalpojumiem, kas minēti Regulas Nr. 833/2014 3.a panta 1. punktā [70].

– Partnerības nolīguma 52. panta 2., 5. un 9. punkts (kapitāla brīva aprite)

136. Ar šā panta 2. punktu tiek nodrošināta kapitāla brīva aprite starp Savienību un Krievijas Federāciju, "izmantojot tiešus ieguldījumus uzņēmējsabiedrībās, kas izveidotas saskaņā ar uzņēmējas valsts normatīvajiem aktiem".

137. Turklāt atbilstīgi šā paša panta 9. punktam Savienība piešķir Krievijas Federācijai "vislielākās labvēlības režīmu attiecībā uz [..] kapitāla aprites brīvību [..]".

66 — Regulas Nr. 833/2014 3. panta 2. punkts. Mans izcēlums.

67 — Regulas Nr. 833/2014 3. panta 4. punkts. Mans izcēlums.

68 — Pieejams ANO Statistikas nodaļas tīmekļa vietnē (http://unstats.un.org/unsd/cr/registry/regcs.asp?Cl=9&Lg=1&Co=8672). Centrālā preču klasifikatora (CPK) numurs ir atsauce uz starptautisko preču klasifikācijas sistēmu Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) pārraudzībā.

69 — Pieejams ANO Statistikas nodaļas tīmekļa vietnē (http://unstats.un.org/unsd/cr/registry/regcs.asp?Cl=9&Lg=1&Co=8676).

70 — Vienīgie pakalpojumi, kuri minēti CPK 86761, kas varētu būt atbilstoši, ir "tādu vielu kā [..] degviela ķīmisko un bioloģisko īpašību testēšana un analīze". Tomēr tajā nav iekļauti urbšanas, urbumu testēšanas, reģistrācijas un pabeigšanas, kā arī peldošo iekārtu piegādes pakalpojumi.

138. Atbilstīgi Kopīgajai deklarācijai par 52. panta [2. punktu] (Definīcijas) termins "tiešie ieguldījumi" ir definēts šādi:

"[..] ieguldījumi, lai izveidotu ilgstošas ekonomiskas attiecības ar uzņēmumu, piemēram, ieguldījumi, kas nerezidentiem vai ārvalstīs – rezidentiem sniedz iespēju īstenot efektīvu ietekmi uz tā vadību attiecīgajā valstī:

[..]

2) piedaloties jaunā vai esošā uzņēmumā;

3) izmantojot aizdevumu uz pieciem gadiem vai ilgāk."

139. No šīm tiesību normām skaidri izriet, ka pirkšana, pārdošana un tieša vai netieša ieguldījumu pakalpojumu sniegšana vai palīdzība obligāciju, kapitāla vērtspapīru vai līdzīgu finanšu instrumentu emisijā [71] var būt tiešs ieguldījums tikai tad, ja tā rezultātā tiek iegūtas kapitāldaļas uzņēmumā, lai izveidotu ilgtspējīgas ekonomiskās attiecības.

140. No šīm tiesību normām arī izriet, ka nolīguma noslēgšana vai līdzdalība tajā, lai pēc 2014. gada 12. septembra piešķirtu *Rosneft* jaunus aizdevumus vai kredītus, kuru termiņš pārsniedz 30 dienas [72], var būt tiešs ieguldījums tikai tad, ja tas ir aizdevums vai kredīts uz pieciem vai vairāk gadiem, kas piešķirts, lai izveidotu ilgtspējīgas ekonomiskās attiecības.

141. No tā izriet, ka Lēmuma 2014/512 1. panta 2. punkta b)–d) apakšpunkts un 3. punkts, kā arī III pielikums, tāpat kā Regulas Nr. 833/2014 5. panta 2. punkta b)–d) apakšpunkts un 3. punkts, kā arī VI pielikums kapitāla brīvu apriti, kas aizsargāta ar Partnerības nolīguma 52. panta 2., 5. un 9. punktu, ierobežo tikai tiktāl, ciktāl ar tiem tiek aizliegti tieši ieguldījumi, kuri norādīti šo secinājumu 139. un 140. punktā.

iii) Par attaisnojumu

142. Pretēji preču tirdzniecībai, attiecībā uz kuru Partnerības nolīguma 19. pantā ir paredzēta iespēja ierobežojumus attaisnot, kas ir formulēta gandrīz identiski tam, kas ir minēts LESD 36. pantā, minētajā nolīgumā nav paredzēta nekāda iespēja attaisnot kapitāla brīvas aprites ierobežojumu.

143. To pašu iemeslu dēļ, kādus es minēju savu secinājumu lietā *SECIL* (C-464/14, EU:C:2016:52) [73] 123.–125. punktā, es uzskatu, ka kapitāla brīvas aprites, ko nodrošina Partnerības nolīguma 52. pants, ierobežojumus ir iespējams attaisnot ar primāriem vispārēju interešu apsvērumiem.

144. Lai arī Padome neizvirza primāru vispārēju interešu apsvērumu, es uzskatu, ka no tās argumentiem, kuri pamatojas uz Partnerības nolīguma 99. pantu, ir iespējams secināt, ka tā uzskata, ka kapitāla brīvas aprites ierobežojums varētu būt attaisnots ar sabiedriskās kārtības un valsts drošības apsvērumiem.

71 — Skat. Lēmuma 2014/512 1. panta 2. punkta b)–d) apakšpunktu un Regulas Nr. 833/2014 5. panta 2. punkta b)–d) apakšpunktu.

72 — Skat. Lēmuma 2014/512 1. panta 3. punktu un Regulas Nr. 833/2014 5. panta 3. punktu.

73 — Šī lieta arī attiecās uz kapitāla brīvas aprites ierobežojumiem, kas ir pretrunā Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu nolīgumam par asociācijas izveidošanu starp Eiropas Kopienām, no vienas puses, un Tunisijas Republiku, no otras puses, kas parakstīts Briselē 1995. gada 17. jūlijā un kas Eiropas Kopienas un Eiropas Ogļu un tērauda kopienas vārdā apstiprināts ar Padomes un Komisijas 1998. gada 26. janvāra Lēmumu 98/238/EK, EOTK (OV L 97, 1. lpp.), un Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu nolīgumam par asociācijas izveidošanu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Libānas Republiku, no otras puses, kas parakstīts Luksemburgā 2002. gada 17. jūnijā un Eiropas Kopienas vārdā apstiprināts ar Padomes 2006. gada 14. februāra Lēmumu 2006/356/EK (OV L 143, 1. lpp.).

145. Tā kā ierobežojošie pasākumi, kas ieviesti ar Lēmuma 2014/512 1. panta 2. punkta b)–d) apakšpunktu un 3. punktu, kā arī III pielikumu, tāpat kā ar Regulas Nr. 833/2014 5. panta 2. punkta b)–d) apakšpunktu un 3. punktu, kā arī VI pielikumu, tika pieņemti, "reaģējot uz Krievijas [Federācijas] darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā"[74], un "nolūkā likt Krievijai vēl dārgāk maksāt par darbībām, ar kurām tiek grauta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība, un sekmēt krīzes noregulējumu mierīgā ceļā"[75], man šķiet, ka tie var tikt attaisnoti ar sabiedriskās kārtības un valsts drošības apsvērumiem.

146. No Lēmuma 2014/512 un Regulas Nr. 833/2014 preambulu apsvērumiem izriet, ka par ierobežojošu pasākumu ieviešanu attiecībā uz Krievijas Federāciju Savienība un tās dalībvalstis vispirms paziņoja publiski un tie tika ieviesti un pakāpeniski paplašināti tikai saistībā ar to, ka Krievijas Federācija nereaģēja.

147. Tā kā ierobežojošo pasākumu mērķis ir "likt [Krievijas Federācijai] vēl dārgāk maksāt par darbībām, ar kurām tiek grauta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība, un sekmēt krīzes noregulējumu mierīgā ceļā[76]" un tā kā *Rosneft* ir naftas kompānija, kurai ir vislielākās naftas rezerves un lielākā ieguve starp naftas kompānijām, kuru akcijas ir kotētas Krievijas biržā (vairāk nekā 40 % no Krievijas Federācijā iegūtās naftas[77]), un tā kā Krievijas valstij pieder 69,5 % akciju kapitāla, es uzskatu, ka ar Lēmuma 2014/512 1. panta 2. punkta b)–d) apakšpunktu un 3. punktu, kā arī III pielikumu, tāpat kā ar Regulas Nr. 833/2014 5. panta 2. punkta b)–d) apakšpunktu un 3. punktu, kā arī VI pielikumu noteiktie ierobežojumi ir nepieciešami, lai izdarītu spiedienu, ar kuru varētu tikt sasniegts ar minēto lēmumu un minēto regulu izvirzītais mērķis "likt [Krievijas Federācijai] vēl dārgāk maksāt par darbībām, ar kurām tiek grauta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība, un sekmēt krīzes noregulējumu mierīgā ceļā[78]". Līdz ar to ar šiem pasākumiem ir ievērots samērīguma princips.

iv) Par Partnerības nolīguma 99. pantu

148. Gadījumā, ja Tiesa nospriestu, ka Partnerības nolīguma 10. panta 1. punktā, 12. un 36. pantā un 52. panta 2., 5. un 9. punktā ir neattaisnoti ierobežojumi, es, tāpat kā Apvienotās Karalistes, Igaunijas un Francijas valdības, kā arī Padome un Komisija, uzskatu, ka šādi ierobežojumi var būt attaisnoti ar minētā nolīguma 99. panta 1. punkta d) apakšpunktu, kurā Savienībai ir ļauts veikt pasākumus, "ko tā uzskata par vajadzīgiem, lai aizsargātu savas drošības intereses [..] kara laikā vai nopietna starptautiska saspīlējuma laikā, kas rada kara draudus"[79].

149. Ja – kā es minēju šo secinājumu 105. punktā – Padomei ir plaša rīcības brīvība ārpolitikas un drošības politikas jomā, tāda tai ir arī tad, kad Padome konstatē nopietnu starptautisku saspīlējumu, kas rada kara draudus.

74 — Lēmuma 2014/512 preambulas 8. apsvērums.

75 — Regulas Nr. 883/2014 preambulas 2. apsvērums.

76 — Regulas Nr. 833/2014 preambulas 2. apsvērums.

77 — Skat. *Rosneft* tīmekļa vietni (http://www.rosneft.com/about/).

78 — Regulas Nr. 833/2014 preambulas 2. apsvērums.

79 — Franču valodas redakcijā, kas atbilst rumāņu valodas redakcijai, ir atsauce uz "kara vai nopietna starptautiska saspīlējuma gadījumu, *kas draud izraisīt bruņotu konfliktu* [*menaçant de déboucher sur un conflit armé*]", turpretī angļu valodas redakcijā, kas atbilst visām pārējām valodu redakcijām, kā arī krievu valodas redakcijai, ir atsauce uz "kara laiku vai nopietna starptautiska saspīlējuma laiku, *kas rada kara draudus* [time of war or serious international tension *constituting threat of war*]". Mans izcēlums.

150. Pirmkārt, ir jāatgādina, ka, lai ieviestu attiecīgos ierobežojošos pasākumus, kas tiek aplūkoti šajā lietā, Padome pamatojās uz to, ka "Krievijas Federācija bez iemesla ir pārkāpusi Ukrainas suverenitāti un teritoriālo integritāti" [80], uz "*Malaysia Airlines* reisa MH17 lidmašīnas notriekšanu Doņeckā" [81] un "Krimas un Sevastopoles nelikumīgo aneksiju" [82].

151. Otrkārt, ir jāuzsver, ka Krievijas Federācijai ir veto tiesības ANO Drošības padomē. Tāpēc ir veltīgi censties panākt, lai šī padome konstatētu miera apdraudējumu rezolūcijā [83] vai vismaz rezolūcijas projektos, kurus šī padome nav pieņēmusi Krievijas Federācijas veto tiesību izmantošanas (reālas vai iespējamas) dēļ [84].

152. Pamatojoties uz iepriekš teikto, es uzskatu, ka Padome nav pieļāvusi acīmredzamu kļūdu, novērtējot starptautiskā saspīlējuma situācijas nopietnību, kāda bija Lēmuma 2014/512 un Regulas Nr. 833/2014 pieņemšanas laikā.

c) Par pamatu, kas attiecas uz spēkā neesamību apgalvotā pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpuma dēļ (LESD 296. pants)

153. *Rosneft* uzskata, ka ar Regulas Nr. 833/2014 3. un 3.a pantu, 4. panta 3. un 4. punktu un II pielikumu ir pārkāpts pienākums norādīt pamatojumu, kas Padomei noteikts ar LESD 296. pantu, jo šajā regulā neesot paskaidrots ne tas, kā, ne tas, kāpēc, šajos noteikumos paredzētajā veidā vēršoties pret Krievijas naftas rūpniecību vai pret *Rosneft* pašu, tiks veicināta tā pasākumu mērķa sasniegšana, kas norādīts minētās regulas preambulas 2. [85] un 4. [86]apsvērumā.

154. *Rosneft* arī apgalvo, ka ir pārkāpts LESD 296. pants attiecībā uz Lēmuma 2014/512 1. panta 2. punkta b)–d) apakšpunktu un 3. punktu, kā arī III pielikumu, tāpat kā attiecībā uz Regulas [Nr. 833/2014] 5. panta 2. punkta b)–d) apakšpunktu un 3. punktu, kā arī VI pielikumu tajā ziņā, ka šie noteikumi, lai arī tie nepārprotami attiecas uz *Rosneft*, neļauj tai novērtēt iemeslu, kāpēc tikai tas, ka Krievijas valsts ir tās galvenais akcionārs, ļauj sasniegt attiecīgo pasākumu mērķi, kas norādīts Regulas Nr. 833/2014 preambulas 2. [87] un 5. [88] apsvērumā.

155. Manuprāt, šajā gadījumā nekādi nav pārkāpts pienākums norādīt pamatojumu.

156. Kā Tiesa ir atzinusi sprieduma Padome/*Bamba* (C-417/11 P, EU:C:2012:718) 53. punktā, "LESD 296. pantā paredzētajam pamatojumam ir jābūt atbilstošam attiecīgā akta būtībai un kontekstam, kādā tas ticis pieņemts. Pamatojuma prasība ir izvērtējama, ievērojot attiecīgās lietas apstākļus, it īpaši attiecīgā akta saturu, izvirzīto pamatu būtību un intereses saņemt paskaidrojumus, kas var būt akta

80 — Lēmuma 2014/512 preambulas 1. apsvērums. Tiesas sēdē Padome atsaucās uz Savienības un Ukrainas asociācijas nolīgumu, ko Savienība ar Ukrainu noslēdza 2014. gadā, kā arī uz to, ka Ukraina ir Eiropas Kaimiņattiecību politikas dalībniece, un uzsvēra, ka pasākums, kas var izraisīt bruņotu konfliktu, attiecas ne tikai uz Savienības teritoriju. Turklāt ir nepārprotami konstatēts, ka bruņots konflikts norisinās Savienības kaimiņvalsts teritorijā.

81 — Lēmuma 2014/512 preambulas 5. apsvērums.

82 — Regulas Nr. 833/2014 preambulas 1. apsvērums.

83 — Skat. ANO Drošības padomes pieņemto Rezolūciju 2166(2014), kas pieejama ANO Drošības padomes tīmekļa vietnē (http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9 %7D/s_res_2166.pdf).

84 — Runa ir par Rezolūcijas S/2014/189 un Rezolūcijas S/2015/562 projektiem, kas pieejami ANO Drošības padomes tīmekļa vietnē (http://www.securitycouncilreport.org/un-documents/ukraine/).

85 — "Tādēļ ir lietderīgi piemērot papildu ierobežojošus pasākumus nolūkā likt Krievijai vēl dārgāk maksāt par darbībām, ar kurām tiek grauta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība, un sekmēt krīzes noregulējumu mierīgā ceļā."

86 — "Ir arī lietderīgi piemērot ierobežojumus – kā prasību saņemt iepriekšēju atļauju – konkrētu tehnoloģiju tiešai vai netiešai pārdošanai, piegādei, nosūtīšanai vai eksportam, ja šīs iekārtas un tehnoloģijas ir paredzētas naftas nozarei Krievijā."

87 — Skat. 85. zemsvītras piezīmi.

88 — "Ir arī lietderīgi noteikt ierobežojumus konkrētu finanšu iestāžu piekļuvei kapitāla tirgiem, izņemot Krievijā esošas iestādes, kam ir starptautisks statuss un kas izveidotas ar starpvaldību nolīgumiem, kuros viena no kapitāldaļu īpašniecēm ir Krievija."

adresātiem vai citām personām, kuras tas skar tieši un individuāli. Netiek prasīts, lai pamatojumā tiktu uzskaitīti visi atbilstošie faktiskie un tiesiskie apstākļi, jo jautājums par to, vai akta pamatojums ir pietiekams, ir jānovērtē, ņemot vērā ne tikai tā tekstu, bet arī tā kontekstu, kā arī visu juridisko noteikumu kopumu, kas regulē attiecīgo jomu".

157. Turklāt attiecībā uz ierobežojošiem pasākumiem pret fiziskām vai juridiskām personām, piemēram, naudas līdzekļu iesaldēšanu, kas bija tās lietas priekšmets, kurā pieņemts spriedums Padome/*Bamba* (C-417/11 P, EU:C:2012:718), Tiesa minētā sprieduma 54. punktā ir atzinusi, ka "nelabvēlīgs akts ir pietiekami pamatots, ja tas ir pieņemts kontekstā, kas attiecīgajai personai ir zināms, un tai ļauj saprast pret to veiktā pasākuma apjomu".

158. Tā kā *Rosneft* ir lielākā Krievijas naftas kompānija, kuras 69,5 % pieder Krievijas valstij [89] un kuras kopējie aktīvi tiek lēsti vairāk nekā 1 triljona Krievijas rubļu vērtībā, un vismaz 50 % no tās aplēstajiem ieņēmumiem rodas no jēlnaftas vai naftas produktu pārdošanas vai transportēšanas [90], tā spēj novērtēt naftas nozares nozīmi saistībā ar ieņēmumiem Krievijas Federācijas budžetā [91] un iemeslu, kāpēc tas, ka uz to ir vērsti ierobežojošie pasākumi, kas paredzēti Lēmuma 2014/512 1. panta 2. punkta b)–d) apakšpunktā un 3. punktā, kā arī III pielikumā, tāpat kā Regulas [Nr. 833/2014] 5. panta 2. punkta b)–d) apakšpunktā un 3. punktā, kā arī VI pielikumā, var "*likt Krievijai vēl dārgāk maksāt* par darbībām, ar kurām tiek grauta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība, un sekmēt krīzes noregulējumu mierīgā ceļā" [92].

159. Tas pats attiecas arī uz pasākumiem, kas paredzēti ar Regulas Nr. 833/2014 3. un 3.a pantu, 4. panta 3. un 4. punktu un II pielikumu, kuri nav ierobežojoši pasākumi attiecībā uz *Rosneft* [93], bet ir vērsti uz Krievijas naftas rūpniecību kopumā.

d) Par pamatu par spēkā neesamību, kas attiecas uz tiesību uz aizstāvību, efektīvu tiesību aizsardzību tiesā un tiesību piekļūt lietas materiāliem apgalvoto pārkāpumu

160. *Rosneft* uzskata, ka ar Padomes atteikumu tai piešķirt privileģētu piekļuvi informācijai un pierādījumiem par tik būtiskiem jautājumiem kā tas, kāpēc *Rosneft* ir minēta Lēmumā 2014/512 un Regulā Nr. 833/2014 vai kāpēc dažas naftas rūpniecības nozares ir tikušas skartas, bet citas nē, ir pārkāptas tās tiesības uz aizstāvību, efektīvu tiesību aizsardzību tiesā un tiesības piekļūt lietas materiāliem.

161. No *Rosneft* un Padomes rakstveida apsvērumiem pievienotajiem dokumentiem izriet, ka *Rosneft*, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 30. maija Regulu (EK) Nr. 1049/2001 par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem [94], ir mēģinājusi iegūt privileģētu piekļuvi ("privileged access") Padomes dokumentiem, lai tos izmantotu saistībā ar prasību atcelt tiesību aktu, kas tiek izskatīta Vispārējā tiesā lietā *NK Rosneft* u.c./Padome (T-715/14).

89 — Skat. šo secinājumu 147. punktu. Es piebilstu, ka atbilstīgi 2013. gada pārskatam *Rosneft* saviem akcionāriem ir izmaksājusi dividendes par 85 miljardiem Krievijas rubļu un nodokļos, kas nav ienākuma nodokļi, Krievijā ir samaksājusi vairāk nekā miljardu Krievijas rubļu (skat. *Rosneft* tīmekļa vietni http://www.rosneft.com/attach/0/02/90/Rosneft_FS_2013_ENG_SIGNED_FINAL.pdf).

90 — Skat. Regulas Nr. 833/2014 5. panta 2. punkta b) apakšpunktu un VI pielikumu.

91 — Prezidents Vladimirs V. Putins uzskata, ka ieņēmumi Krievijas Federācijas budžetā no naftas rūpniecības 2013. gadā bija ap 191–194 miljardiem ASV dolāru (skat. http://rbth.com/news/2014/04/17/russia_had_revenues_of_191-194_bln_from_oil_28_bln_from_gas_in_2013_-_pu_35970.html).

92 — Regulas Nr. 833/2014 preambulas 2. apsvērums. Mans izcēlums.

93 — Skat. šo secinājumu 82.–85. punktu.

94 — OV L 145, 43. lpp.

162. Lasot šos dokumentus, varam secināt, ka *Rosneft* ir izmantojusi publiskās piekļuves līdzekļus dokumentiem, kas noteikti ar šo regulu kā "document discovery", dokumentu pieprasīšanas procedūru, kura ir zināma "common law" tiesību sistēmās un starptautiskās arbitrāžas sistēmās [95].

163. Lai arī, manuprāt, Regula Nr. 1049/2001 nav piemērota, lai pienācīgi sniegtu privileģētu piekļuvi dokumentiem, kas vajadzīgi tiesvedībā [96], no *Rosneft* un Padomes rakstveida apsvērumiem pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Padome nav noraidījusi šos lūgumus uzrādīt dokumentus, bet tā tos ir izskatījusi, pamatojoties uz Regulu Nr. 1049/2001.

164. Tā kā ar šo pamatu *Rosneft* apgalvo, ka Padome nepamatoti tai ir atteikusi piekļuvi lielākajai daļai dokumentu, kurus tā bija lūgusi uzrādīt, es uzskatu, ka šis pamats nav pieņemams atbilstīgi judikatūrai, kura izriet no lietas, kurā pasludināts spriedums *TWD Textilwerke Deggendorf* (C-188/92, EU:C:1994:90), kurā Tiesa ir nospriedusi, ka "[..] tiesiskās noteiktības prasības noteic, ka [..] atbalsta saņēmējam, kas būtu varējis apstrīdēt šo lēmumu un kas ir ļāvis paiet obligātajam termiņam, kas šim nolūkam paredzēts [LESD] [263.] panta [sestajā] daļā, tiek liegta iespēja apstrīdēt šī lēmuma likumīgumu valsts tiesās gadījumos, kad pret šī lēmuma izpildes pasākumiem, ko veikušas dalībvalstu iestādes, ir celta prasība" [97].

165. Šajā sakarā es norādu, ka no Padomes vēstulēm, kas sūtītas *Rosneft*, izriet, ka Padome atbilstīgi Regulas Nr. 1049/2001 8. panta 1. punktam ir informējusi *Rosneft* par iespēju celt prasību par tās pieteikuma piekļūt dokumentiem daļējas noraidīšanas atcelšanu atbilstīgi LESD 263. pantam.

166. Tā kā Padomes lēmumi, ar kuriem *Rosneft* tika piešķirta daļēja piekļuve lūgtajiem dokumentiem, to skāra tieši un individuāli, tās prasība, neapšaubāmi, būtu bijusi pieņemama [98].

167. Katrā ziņā, iepazīstoties ar *Rosneft* privileģētās piekļuves dokumentiem pieteikumiem, kas adresēti Padomei, ir jāsecina, ka:

— ļoti bieži šajos pieteikumos nav pietiekami detalizēta īpašas un ierobežotas dokumentu kategorijas apraksta, kādi – pēc loģikas un *Rosneft* domām – varētu pastāvēt;

— kopā ar šiem pieprasījumiem nav ticis iesniegts paskaidrojums nedz par pieprasīto dokumentu nozīmi tiesvedībā, nedz tās iznākumā, un

— kopā ar šiem pieprasījumiem nav ticis iesniegts nedz paziņojums par to, ka šo dokumentu nav bijis ne *Rosneft* īpašumā, ne tās uzraudzībā, ne kontrolē, nedz arī paskaidrojums, kādēļ tā uzskatīja, ka tie bija Padomes rīcībā, tās uzraudzībā vai kontrolē.

168. Neraugoties uz to, Padome uzrādīja to dokumentu sarakstu, kurus tā uzskatīja par tādiem, uz kuriem attiecas *Rosneft* pieprasījumi, un daļēji tai atteica piekļuvi vairākiem dokumentiem, paskaidrojot šā atteikuma iemeslus.

95 — Ja, vispārīgi ņemot, civilkodeksu sistēmā katrai pusei jāiesniedz savi pierādījumi, "common law" sistēmā tiek ļauts pusēm tiesas pārraudzībā vērsties vienai pie otras ar lūgumu uzrādīt dokumentus ("request for document production").

96 — Piemēram, ar šīs regulas 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu Savienības iestādēm ir ļauts atteikt piekļuvi dokumentam gadījumā, ja iepazīšanās ar to kaitētu sabiedrības interesēm saistībā ar starptautiskajām attiecībām (kas atbilst jēdzienam "Crown privilege" vai "public-interest immunity"). Turpretī "document discovery" procedūra varētu novest pie tā, ka tiesa izdod rīkojumu par tāda dokumenta uzrādīšanu, kas attiecas uz šo kategoriju, kura saistīta ar konfidencialitāti, ja izrādās, ka šis dokuments ir vajadzīgs, lai puse, kas lūdz tā uzrādīšanu, varētu aizstāvēt savas tiesības.

97 — 17. punkts. Šajā ziņā skat. arī spriedumus *Nachi Europe* (C-239/99, EU:C:2001:101, 29. un 30. punkts) un *National Farmers' Union* (C-241/01, EU:C:2002:604, 26. punkts).

98 — Skat. spriedumus *Accrington Beef* u.c. (C-241/95, EU:C:1996:496, 15. punkts), *Nachi Europe* (C-239/99, EU:C:2001:101, 40. punkts), kā arī *Bavaria* un *Bavaria Italia* (C-343/07, EU:C:2009:415, 40. punkts).

169. Turklāt, tā kā Apvienotās Karalistes valdība ir puse pamatlietā, nekas netraucē *Rosneft* atbilstīgi noteikumiem par dokumentu izsniegšanu Anglijas tiesībās pieprasīt tās – kā Padomes locekļa – īpašumā, uzraudzībā vai kontrolē esošus dokumentus nodot *Rosneft* rīcībā. Iesniedzējtiesai ir jāraugās, lai Anglijas tiesību aktos, kas piemērojami dokumentu izsniegšanai, tiktu ievēroti efektivitātes un līdzvērtības principi [99].

170. Šajā kontekstā es neuzskatu, ka Padome *Rosneft* pieprasījumu piešķirt privileģētu piekļuvi būtu izskatījusi, aizskarot tās tiesības uz aizstāvību, uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā un piekļuvi lietas materiāliem.

e) Par pamatu par spēkā neesamību, pamatojoties uz apgalvoto vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu

171. *Rosneft* uzskata, ka, attiecīgos ierobežojošos pasākumus vēršot uz Krievijas naftas nozari, Padome nav ievērojusi vienlīdzīgas attieksmes principu tajā ziņā, ka, lai gan ierobežojošo pasākumu pamatlietā paziņotais mērķis – kā norādīts Regulas Nr. 833/2014 preambulas 2. apsvērumā – bija sekmēt krīzes Ukrainā noregulējumu mierīgā ceļā, ar šo mērķi nekādi nevar tikt izskaidrota un, vēl jo vairāk, pamatota atšķirīgā attieksme pret uzņēmumiem, kuri, kā *Rosneft*, darbojas Krievijas naftas nozarē, un uzņēmumiem, kuri darbojas citās nozarēs.

172. Atbilstīgi pastāvīgajai judikatūrai "nediskriminācijas princips prasa, lai attieksme pret līdzīgām situācijām nebūtu atšķirīga un lai attieksme pret atšķirīgām situācijām nebūtu tāda pati, ja vien šāda attieksme nav objektīvi attaisnota" [100].

173. Manuprāt, *Rosneft* nevar pamatoti uzskatīt sevi par diskriminācijas upuri.

174. Vispirms, Krievijas naftas rūpniecības nozare nav vienīgā Krievijas tautsaimniecības nozare, uz kuru ir vērsti attiecīgie ierobežojošie pasākumi. Lēmumā 2014/512 un Regulā Nr. 833/2014 ir iekļautas tiesību normas, kuras attiecas arī uz militārā aprīkojuma, atomenerģijas, kosmosa un banku sektoru [101].

175. Turklāt *Rosneft* nav iesniegusi pierādījumus, lai pierādītu, ka ir citas Krievijas naftas kompānijas, kuras atbilst Lēmuma 2014/512 1. panta 2. punkta b)–d) apakšpunktā un Regulas Nr. 833/2014 5. panta 2. punkta a)–d) apakšpunktā norādītajiem kritērijiem, kurām tādēļ būtu bijuši jāpiemēro ierobežojoši pasākumi, taču tie nav tikuši vai netiek uz tām vērsti.

176. Kā norāda Komisija, ja būtu jāievēro *Rosneft* piemērotā loģika, ikreiz, kad Padome vēlētos noteikt ierobežojošus pasākumus pret kādu trešo valsti, tai nebūtu citas izvēles kā vien pilnīgi pārtraukt ekonomikas un finanšu sakarus ar šo valsti, kas turklāt būtu pretrunā LESD 215. panta 1. punkta formulējumam, kurā ir atsauce uz "[Padomes] lēmumu, kas pieņemts saskaņā ar [LES] V sadaļas 2. nodaļu, [kurā] ir paredzēts *daļēji vai pilnīgi* pārtraukt vai mazināt ekonomikas un finanšu sakarus" [102].

177. Tādējādi šis pamats ir jānoraida.

99 — Šajā ziņā skat. spriedumu *Pfleiderer* (C-360/09, EU:C:2011:389, 24., 30. un 31. punkts).

100 — Spriedums *National Farmers' Union* u.c. (C-354/95, EU:C:1997:379, 61. punkts). Šajā ziņā skat. arī spriedumus *SCAC* (C-56/94, EU:C:1995:209, 27. punkts) un *Garcia Avello* (C-148/02, EU:C:2003:539, 31. punkts).

101 — Runa ir par Lēmuma 2014/512 1. panta 1. punktu un 2. punkta a) apakšpunktu un 3.a pantu, kā arī par Regulas Nr. 833/2014 2.a pantu un 5. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 2. punkta a) apakšpunktu.

102 — Mans izcēlums.

f) Par pamatu par spēkā neesamību, pamatojoties uz apgalvoto pilnvaru nepareizu izmantošanu

178. *Rosneft* apgalvo, ka, Regulas Nr. 833/2014 preambulas 2. apsvērumā norādot, ka ierobežojošo pasākumu mērķis ir "likt Krievijai vēl dārgāk maksāt par darbībām, ar kurām tiek grauta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība, un sekmēt krīzes noregulējumu mierīgā ceļā" [103], Padome nav pareizi izmantojusi pilnvaras, jo tās patiesie nodomi esot bijuši ierobežot Krievijas uzņēmumu spēju turpināt izaugsmi un ilgtermiņā radīt zaudējumus Krievijas enerģētikas nozarei.

179. Atbilstīgi Tiesas judikatūrai "[pilnvaru nepareiza izmantošana] pastāv tad, ja kāda iestāde savas pilnvaras īsteno vienīgi vai vismaz galvenokārt citiem, nevis tai noteiktajiem mērķiem vai arī īsteno tās ar mērķi, lai izvairītos no procedūras, kuru Līgums īpaši paredz, lai risinātu konkrētu situāciju" [104].

180. Šajā sakarā *Rosneft* par pamatu izmanto Komisijas darba dokumentu [105], atbilstīgi kuram ierobežojošo pasākumu attiecībā uz Krievijas naftas uzņēmumiem "mērķis ir atņemt dažiem stratēģiskiem Krievijas valsts uzņēmumiem starptautiskos un Eiropas finanšu avotus, tādējādi nosakot netiešas finanšu izmaksas valstij un samazinot to izaugsmes spēju nākotnē" [106].

181. Šis dokuments nekādi nepamato apgalvojumu, ka "*vienīgais* Padomes nodoms bija ierobežot Krievijas uzņēmumu spēju turpināt izaugsmi" [107]. Gluži otrādi, paziņotais attiecīgo pasākumu mērķis ir "likt Krievijai vēl dārgāk maksāt par darbībām, ar kurām tiek grauta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība" [108], kas atbilst mērķim, kas pārņemts Komisijas darba dokumentā.

182. Katrā ziņā tikai ar šo dokumentu, kurš kvalificēts kā "darba dokuments" un kuru pieņēmusi cita iestāde, nevis tā, kura pieņēmusi attiecīgo tiesību aktu, nepietiek, lai pamatotu pilnvaru nepareizu izmantošanu.

183. Tādējādi šis pamats ir jānoraida.

g) Par pamatu par spēkā neesamību, pamatojoties uz apgalvoto pretrunu starp Lēmumu 2014/512 un Regulu Nr. 833/2014

184. *Rosneft* apgalvo, ka pastāv pretruna starp Lēmuma 2014/512 4. panta 4. punkta un Regulas Nr. 833/2014 3. panta 5. punkta otrās daļas formulējumu. Ar pirmo tiesību normu dalībvalstīm neesot piešķirta nekāda rīcības brīvība attiecībā uz aizliegumu atteikties apstiprināt līgumus, kas noslēgti līdz 2014. gada 1. augustam, savukārt ar otro tiesību normu tām esot ļauts apstiprināt un tātad atteikt no šādiem līgumiem izrietoša pienākuma izpildi.

185. Es atgādinu, ka Regula Nr. 833/2014 ir Savienības tiesību akts, kas pieņemts, pamatojoties uz LESD 215. pantu, kurš ļauj Padomei veikt "nepieciešamos pasākumus", šajā gadījumā ierobežojošus pasākumus, "ja kādā lēmumā, kas pieņemts saskaņā ar [LES] V sadaļas 2. nodaļu, ir paredzēts" daļēji vai pilnīgi pārtraukt vai mazināt ekonomikas vai finanšu sakarus ar vienu vai vairākām trešām valstīm vai noteikt ierobežojošus pasākumus attiecībā uz fiziskām vai juridiskām personām.

103 — Skat. arī šīs regulas preambulas 4. un 5. apsvērumu, kā arī Lēmuma 2014/512 preambulas 8. apsvērumu.

104 — Spriedums *Dalmine*/Komisija (C-407/04 P, EU:C:2007:53, 99. punkts). Šajā ziņā skat. arī sprieduma *Bank Melli Iran*/Padome (T-390/08, EU:T:2009:401) 50. punktu, kas apstiprināts sprieduma *Bank Melli Iran*/Padome (C-548/09 P, EU:C:2011:735) 74. punktā.

105 — Komisijas dienestu darba dokuments (2015. gada 5. marts) 6902/15 – SWD(2015) 58 *final* par kapitāla apriti un maksājumu veikšanas brīvību, kas pieejams Padomes tīmekļa vietnē šādā adresē: http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6902-2015-INIT/en/pdf.

106 — Turpat, 36. lpp. ("[t]hese measures aim to cut strategic state-owned Russian companies off from EU and international financing sources, thus imposing an indirect financial cost to the state and limiting their ability to grow in the future"). Mans tulkojums.

107 — Mans izcēlums.

108 — Regulas Nr. 833/2014 preambulas 2. apsvērums.

186. Tiesa šajā jautājumā ir nospriedusi, ka "sakarā ar [lēmuma KĀDP jomā] pieņemšanu [Savienībai] ir pienākums [LESD] ietvaros veikt pasākumus, kurus paredz šis akts" [109]. Tādējādi, kā norāda Francijas valdība, kad Padome pieņem regulu, pamatojoties uz LESD 215. pantu, tai ir jāievēro iepriekšējā KĀDP jomā pieņemtā lēmuma noteikumi.

187. Es nepiekrītu Padomes nostājai, atbilstīgi kurai, pamatojoties uz LESD 215. pantu, pieņemtā regula nav atkarīga no lēmuma KĀDP jomā, kurš pieņemts, pamatojoties uz LES V sadaļas 2. nodaļu, un pat var būt tam pretrunā.

188. Tiesas sēdes laikā Padome šajā ziņā pamatojās uz 70. punktu spriedumā *Bank Melli Iran*/Padome (C-548/09 P, EU:C:2011:735), kur Tiesa nosprieda, ka "[attiecībā uz] nepieciešamību starp juridiskajiem pamatiem iekļaut Kopējo nostāju 2007/140 ir pietiekami atzīt, ka tai ir pretrunā EKL 301. panta formulējums, kurā paredzēta iespēja pieņemt Kopienu pasākumus, ja kopējā nostāja vai vienotā rīcība, kas paredzēta saskaņā ar noteikumiem, kuri ietverti Līgumā par Eiropas Savienību tā *redakcijā pirms Lisabonas līguma* un attiecas uz KĀDP, paredz Kopienas rīcību. Šajā tekstā ir norādīts, ka jābūt kopējai nostājai vai vienotai rīcībai, lai Kopienu pasākumi varētu tikt pieņemti, bet nav teikts, ka šiem pasākumiem ir jābūt pamatotiem ar šo kopējo nostāju vai vienoto rīcību" [110].

189. Tieši kā norāda Tiesa sprieduma izceltajā daļā, LESD 215. panta formulējums nav tāds pats kā EKL 301. panta formulējums, kurā ir atsauce uz gadījumu, kad "kopēja nostāja vai kopīga rīcība, kas paredzēta saskaņā ar noteikumiem, kuri ietverti Līgumā par Eiropas Savienību un attiecas uz kopējo ārpolitiku un drošības politiku, paredz Kopienai daļēji vai pilnīgi pārtraukt vai sašaurināt ekonomiskās attiecības ar vienu vai vairākām trešām valstīm".

190. Gluži otrādi, attiecībā uz ierobežojošiem pasākumiem, kas pievienoti daļējai vai pilnīgai ekonomikas un finanšu sakaru pārtraukšanai vai mazināšanai ar trešo valsti, kā tie, kas paredzēti Lēmuma 2014/512 4. pantā [111], ir jānorāda, ka ar LESD 215. panta 1. punktu Padomei ir noteikts pienākums pieņemt regulu, ar kuru tiek īstenoti nepieciešamie pasākumi [112].

191. Līdz ar to, tā kā ar Lēmumu 2014/512 tika ieviesti ierobežojoši pasākumi, lai varētu darboties daļēja vai pilnīga ekonomikas un finanšu sakaru pārtraukšana vai mazināšana ar trešo valsti, šim lēmumam kopā ar LESD 215. pantu bija jābūt minētam Regulas Nr. 833/2014 juridiskajā pamatā, kā tas arī ir [113].

192. No tā izriet, ka Regulas Nr. 833/2014 tiesību normas nevar būt pretrunā Lēmuma 2014/512 tiesību normām, nepārkāpjot likumības principu, kas ir jāievēro šajā regulā – kā jebkurā citā Savienības tiesību aktā.

109 — 296. punkts spriedumā *Kadi* un *Al Barakaat International Foundation*/Padome un Komisija (C-402/05 P un C-415/05 P, EU:C:2008:461).

110 — Mans izcēlums.

111 — Skat. šo secinājumu 85. punktu.

112 — Skat. šo secinājumu 72. punktu.

113 —
"[..] ņemot vērā [LESD] un jo īpaši tā 215. pantu,
ņemot vērā Lēmumu [2014/512] [..],
[..]."

193. Šajā gadījumā abiem attiecīgajiem noteikumiem ir atšķirīgs formulējums. Lēmuma 2014/512 4. panta 4. punktā ir paredzēts, ka aizliegums piešķirt atļauju aprīkojuma pārdošanai, piegādei, nodošanai vai eksportam vai dažu pakalpojumu sniegšanai, kas paredzēti šā panta 1. un 2. punktā, "*neskar* tādu līgumu izpildi, kas noslēgti pirms 2014. gada 1. augusta" [114], savukārt Regulas Nr. 833/2014 3. panta 5. punktā ir paredzēts, ka "tomēr kompetentās iestādes *var* piešķirt atļauju" [115], ja pārdošana, piegāde, nodošana vai eksports attiecas uz tādu saistību izpildi, ko nosaka līgums, kurš noslēgts pirms 2014. gada 1. augusta.

194. Citiem vārdiem sakot, ar Lēmumu 2014/512 netiek skarti līgumi, kas noslēgti līdz 2014. gada 1. augustam, savukārt saskaņā ar Regulu Nr. 833/2014 dalībvalstis ir tiesīgas atļaut vai neatļaut pārdošanu, piegādi, nodošanu vai eksportu, kas attiecas uz tādu saistību izpildi, kas noteiktas līgumā, kurš noslēgts pirms 2014. gada 1. augusta.

195. Manuprāt, pastāv neatrisināma pretruna starp abiem formulējumiem, un to iemeslu dēļ, kurus es norādīju šo secinājumu 185.–192. punktā, es uzskatu, ka Regulas Nr. 833/2014 3. panta 5. punkta otrā daļa nav spēkā.

h) Par pamatu par spēkā neesamību saistībā ar apgalvoto samērīguma principa un *Rosneft* pamattiesību pārkāpumu

196. *Rosneft* apgalvo, ka Lēmuma 2014/512 1. panta 2. punkta b)–d) apakšpunkts un 3. punkts un 7. pants, kā arī III pielikums, tāpat kā Regulas Nr. 833/2014 3. un 3.a pants, 4. panta 3. un 4. punkts, 5. panta 2. punkta b)–d) apakšpunkts un 3. punkts un 11. panta 1. punkts, kā arī II un VI pielikums nav spēkā, jo tie neesot samērīgi salīdzinājumā ar tajos pasludināto mērķi un ar tiem esot pārkāpts Hartas 16. pants (darījumdarbības brīvība) un 17. panta 1. punkts (tiesības uz īpašumu).

197. Atsaucoties it īpaši uz spriedumiem *Bank Melli Iran*/Padome ([T-390/08], EU:T:2009:401) un Padome/*Manufacturing Support & Procurement Kala Naft* ([C-348/12 P], EU:C:2013:776), *Rosneft* uzskata, ka Padomes veiktie pasākumi nav ne vajadzīgi, ne piemēroti, jo neesot saprātīgas saiknes starp izmantotajiem līdzekļiem un šo pasākumu mērķi.

198. *Rosneft* apgalvo, ka ar Lēmuma 2014/512 7. panta 1. punkta a) apakšpunktu un ar Regulas Nr. 833/2014 11. panta 1. punktu ir atļauts konfiscēt tās līdzekļus un iejaukties iegūtajās līgumtiesībās, proti, tās tiesībās uz īpašumu, kuras ir aizsargātas ar Hartas 17. panta 1. punktu. Šīs tiesību normas pārsniedzot to, kas vajadzīgs, būtībā paredzot, ka līgumslēdzējas puses, kas nav no Krievijas, varētu tikt atbrīvotas no visām saistībām, kuras paredzētas līgumos, kas noslēgti ar vienībām, kuras norādītas minētajā regulā, pat ja tās būtu saistības piegādāt visu iekārtu klāstu, no kurām tikai neliela daļa attiektos uz minētās regulas II pielikumā norādītajām tehnoloģijām.

199. Es nepiekrītu šiem argumentiem.

200. Tāpat kā Apvienotās Karalistes, Igaunijas un Francijas valdības, kā arī Padome un Komisija es uzskatu, ka *Rosneft* aprakstītā iejaukšanās ir tikai neizbēgamas sekas Padomes lēmumam, pirmkārt, mazināt ekonomikas un finanšu sakarus un, otrkārt, noteikt ierobežojošus pasākumus attiecībā uz *Rosneft*.

201. Kā Tiesa norādīja 113. punktā spriedumā *Bank Melli Iran*/Padome (C-548/09 P, EU:C:2011:735), "pamattiesības, par kurām ir runa šajā lietā, nav absolūtas un [..] to īstenošanā var tikt noteikti ierobežojumi, ko pamato [Savienības] izvirzītais vispārējo interešu mērķis" [116].

114 — Mans izcēlums.

115 — Mans izcēlums.

116 — Šajā ziņā skat. arī spriedumu *Bosphorus* (C-84/95, EU:C:1996:312, 21. punkts un tajā minētā judikatūra).

202. Šajā sakarā Tiesa sprieduma *Bosphorus* (C-84/95, EU:C:1996:312) 22. un 23. punktā ir nospriedusi, ka jebkura sankcija "pēc definīcijas rada sekas, kas skar tiesības uz īpašumu un tiesības brīvi veikt profesionālo darbību, tādējādi radot kaitējumu personām, kas nekādi nav atbildīgas par situāciju, kuras dēļ tika noteikts pats šis pasākums" un ka "strīdīgā tiesiskā regulējuma izvirzīto mērķu nozīmīgums ir tāds, kas var pamatot negatīvās sekas, pat ja tās ir ievērojamas, noteiktiem uzņēmējiem" [117].

203. Šajā gadījumā konkrēto tiesību normu mērķis tieši ir ierobežot Krievijas naftas nozares apgādi ar iekārtām un finansēm, tādējādi iekļaujoties ļoti precīzi noteiktā jomā, kā rezultātā netiek bez izšķirības skarti visi Krievijas uzņēmēji, neņemot vērā viņu stratēģisko nozīmi Krievijas tautsaimniecībā.

204. Tādējādi, kā norāda Francijas valdība, ņemot vērā kontekstu, kādā apstrīdētās tiesību normas tika pieņemtas, un to mērķi – likt Krievijas Federācijai vēl dārgāk maksāt par savām darbībām, pievēršoties Krievijas tautsaimniecības stratēģiskajām nozarēm, tostarp naftas nozarei, Padome varēja pieņemt attiecīgās tiesību normas, nepārsniedzot to, kas ir piemērots un vajadzīgs, lai sasniegtu noteikto mērķi.

205. Tādēļ es iesaku Tiesai uz otrā jautājuma a) daļu atbildēt šādi:

a) izskatot šo jautājumu, netika atklāts neviens elements, kas var skart:

– Lēmuma 2014/512

  — 1. panta 2. punkta b)–d) apakšpunkta un 3. punkta,

  — 7. panta un

  — III pielikuma,

kā arī Regulas Nr. 833/2014

  — 3. panta 1.–4. punkta, 5. punkta pirmās un trešās daļas un 6.–8. punkta,

  — 3.a panta,

  — 4. panta 3. un 4. punkta,

  — 5. panta 2. punkta b)–d) apakšpunkta un 3. punkta,

  — 11. panta un

  — II un VI pielikuma spēkā esamību.

b) Regulas Nr. 833/2014 3. panta 5. punkta otrā daļa nav spēkā.

C – *Par otrā jautājuma b) daļu*

206. Ar sava otrā jautājuma b) daļu iesniedzējtiesa jautā Tiesai, vai gadījumā, ja ierobežojošie pasākumi, kurus *Rosneft* apstrīd, būtu spēkā, vai tas, ka dalībvalsts nosaka krimināltiesiskas sankcijas, pamatojoties uz Regulas Nr. 833/2014 8. pantu, pirms Tiesa ir pietiekami precizējusi attiecīgā nodarījuma apjomu, būtu pretrunā tiesiskās noteiktības un piemērojamā likuma precizitātes principam (*nulla poena sine lege certa*).

117 — Šajā ziņā skat. arī spriedumu *Bank Melli Iran*/Padome (C-548/09 P, EU:C:2011:735, 114. punkts).

1) Par pieņemamību

207. Padome uzskata, ka šis jautājums ir nepieņemams, jo tas neattiecas ne uz Savienības tiesību aktu spēkā esamību, ne uz to interpretāciju, bet gan uz valsts tiesiskā regulējuma spēkā esamību, ievērojot tiesiskās drošības principu un piemērojamā likuma precizitātes principu (*nulla poena sine lege certa*).

208. Apvienotās Karalistes valdība, kā arī Padome tāpat apgalvo, ka jautājums ir hipotētisks, jo tas neattiecas uz kādu konkrētu attiecīgajā Apvienotās Karalistes regulējumā paredzētu krimināltiesisku sankciju piemērošanas gadījumu, kas katrā ziņā esot neiespējami attiecībā uz *Rosneft*, jo krimināltiesiskas sankcijas par Lēmuma 2014/512 un Regulas Nr. 833/2014 tiesību normu pārkāpumu attiecas tikai uz personām, kuras veic uzņēmējdarbību Apvienotajā Karalistē.

209. Es nepiekrītu šiem argumentiem. Manuprāt, no lūguma sniegt prejudiciālu jautājumu skaidri izriet, ka iesniedzējtiesa neuzdod Tiesai jautājumu par tā Apvienotās Karalistes tiesiskā regulējuma spēkā esamību, kas pieņemts, izpildot Regulas Nr. 833/2014 8. panta 1. punktu [118], ievērojot valsts tiesību principus. Tā būtībā vēlas noskaidrot, vai tiesiskās noteiktības princips [119] un krimināltiesībās piemērojamais likuma precizitātes princips (Hartas 49. pants) ir jāinterpretē tā, lai tiktu izslēgta krimināltiesisku sankciju piemērošana, ja Tiesa nav pietiekami precizējusi pārkāpuma apraksta formulējumu.

210. Es nedomāju arī, ka otrā jautājuma b) daļa ir hipotētiska. Pirmkārt, lai arī Regulas Nr. 833/2014 3. pants attiecas tikai uz pārdošanu, piegādi, nodošanu vai eksportu no dalībvalstu teritorijas [120], man šķiet, ka sankcijas, kas noteiktas ar 2014. gada rīkojumu par eksporta kontroli (sankcijas attiecībā uz Krieviju, Krimu un Sevastopoli), nav vērstas tikai uz personām, kas veic uzņēmējdarbību Apvienotajā Karalistē vai Savienībā [121]. Proti, tiesas sēdē *Rosneft* apgalvoja, ka ierobežojošo pasākumu pārkāpuma gadījumā tās krimināltiesiskā atbildība varētu tikt noteikta tikai kā līdzdalībniekam, un to Apvienotās Karalistes valdība neapstrīdēja.

211. Katrā ziņā tas, ka *Rosneft* nevar būt šo sankciju objekts, nepadara šo jautājumu par hipotētisku, jo no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu nekādi neizriet, ka *Rosneft* nav tiesību apstrīdēt Apvienotās Karalistes valdības atbilstīgi Regulas Nr. 833/2014 8. pantam veiktos pasākumus.

212. Otrkārt, tam, ka *Rosneft* vēl nav bijusi krimināltiesiskas sankcijas objekts, nav nozīmes. Kā Tiesa nospriedusi sprieduma *Unibet* (C-432/05, EU:C:2007:163) 64. punktā, "ja [pusei] ir nācies pakļauties administratīvajiem procesiem vai krimināprocesiem un sodiem, kas var būt piemēroti šādu procesu rezultātā, un tas ir vienīgais tiesību aizsardzības līdzeklis, ar kuru var apstrīdēt attiecīgo valsts tiesību normu atbilstību [Savienības] tiesībām, tad ar šo līdzekli nepietiek, lai nodrošinātu šādu efektīvu tiesas aizsardzību".

213. Tāpēc uz šo jautājumu ir jāatbild.

118 — Runa ir par valsts tiesisko regulējumu, kas minēts šo secinājumu 25. punktā un ar kuru par Regulas Nr. 833/2014 noteikumu pārkāpumu ir noteikts krimināsods.

119 — Jau sen atzīts Savienības tiesībās (skat. spriedumu *Racke*, 98/78, EU:C:1979:14, 20. punkts).

120 — Skat. šo secinājumu 127. punktu.

121 — Skat. 1. panta 2. punkta a) apakšpunktu, atbilstīgi kuram "saskaņā ar šo Rīkojumu [..] noziedzīgu nodarījumu Apvienotajā Karalistē var būt izdarījusi jebkura persona" ["[a]n offence may be committed under this Order [..] in the United Kingdom by any person"], un 4. panta 2. punktu, atbilstīgi kuram "persona izdara noziedzīgu nodarījumu un to var apcietināt, ja šī persona ir iesaistīta darbībā [..], kurai nepieciešama ES atļauja" ["[a] person commits an offence and may be arrested if that person [..] is concerned in an activity [..] for which EU authorisation is required"].

2) Par lietas būtību

214. *Rosneft* uzskata, ka pārkāpumu formulējums, it īpaši formulējums "ūdeņos, kas dziļāki par 150 metriem" [122], "slāneklis" [123], "finanšu palīdzība" [124] un "pārvedamiem vērtspapīriem [..], kurus pēc 2014. gada 12. septembra emitē" [125], nesasniedz to precizitātes un noteiktības pakāpi, kas raksturīga krimināltiesiskām sankcijām. Līdz ar to tā uzskata, ka tas, ka kāda dalībvalsts nosaka krimināltiesiskas sankcijas, pamatojoties uz Regulas Nr. 833/2014 8. pantu, bez Tiesas vienveidīgas šo terminu interpretācijas vai pirms Tiesa to ir sniegusi, esot pretrunā tiesiskās noteiktības un piemērojamā likuma precizitātes (*nulla poena sine lege certa*) principam.

215. Tāpat kā iesniedzējtiesa es uzskatu, ka attiecīgie termini, nenoliedzami, ir plaši, taču es šaubos, ka galu galā šiem terminiem raksturīgā neskaidrība būtu pietiekama, lai izraisītu tiesisko nenoteiktību.

216. Kā Tiesa ir nospriedusi sprieduma *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija (C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P, EU:C:2005:408) 217. punktā, "[..] pārkāpumu un sodu likumības princips (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) [..] nav interpretējams kā tāds, kas aizliedz pakāpeniski noskaidrot to normu saturu, kurās paredzēta krimināltatbildība".

217. Turpinot savu argumentāciju, Tiesa ir lēmusi, ka "paredzamības jēdziena piemērojamība lielā mērā ir atkarīga no attiecīgā teksta satura, no jomas, uz kuru tas attiecas, kā arī no tā adresātu skaita un statusa. Likuma paredzamība nav pretrunā ar to, ka attiecīgā persona ir spiesta izmantot profesionālus padomus, lai lietā pastāvošajos apstākļos saprātīgi novērtētu, kādas sekas attiecīgais akts varētu radīt. Šo gadījumu it īpaši var attiecināt uz profesionāļiem, kas pieraduši, ka, veicot savus pienākumus, viņiem jārīkojas ar lielu rūpību. Tāpat arī no viņiem var gaidīt, ka viņi īpaši parūpēsies par to, lai tiktu novērtēti ar viņu darbību saistītie riski" [126].

218. No minētā sprieduma izriet, ka tikai tas, ka pastāv dažādas iespējamās krimināltiesību normas interpretācijas, to automātiski nepadara pretēju tiesiskās noteiktības un piemērojamā likuma precizitātes principam (*nulla poena sine lege certa*). Ir daudz krimināltiesību normu, kurās izmantotajiem terminiem uzreiz nav vienas vienīgas interpretācijas.

219. Kā iesniedzējtiesā norādīja *Her Majesty's Treasury* (Karaliskā valsts kase) un *Secretary of State for Business, Innovation and Skills* (uzņēmējdarbības, inovāciju un kompetenču valsts sekretārs), gadījumā, ja ir patiesas šaubas par kāda no attiecīgajiem terminiem interpretāciju, "skartajam uzņēmumam vienmēr ir iespēja lūgt tiesībsargājošajām iestādēm precizējumu un tādējādi novērst jebkādu vajāšanu par principā netīšu attiecīgo normu pārkāpumu" [127].

122 — Regulas Nr. 833/2014 3. panta 3. punkta a) apakšpunkts un 3.a panta 1. punkta a) apakšpunkts. *Rosneft* uzskata, ka ir plašas zonas, kurās ūdens dziļums ievērojami svārstās tā, ka dažās vietās ūdens dziļums pārsniedz 150 metrus, turpretī citur tā dziļums ir mazāks par 150 metriem. *Rosneft* norāda, ka šajā kontekstā Regulā Nr. 833/2014 nav norādīts arī punkts, no kura jāsāk mērīt 150 metrus, vai tas, vai ir aizliegts urbt vertikāli punktā, kur jūras dziļums ir mazāks par 150 metriem, un pēc tam urbt uz āru iezī izvietota punkta virzienā, kas atrodas ūdeņos, kuru dziļums pārsniedz 150 metrus.

123 — Regulas Nr. 833/2014 3. panta 3. punkta c) apakšpunkts un 3.a panta 1. punkta c) apakšpunkts. *Rosneft* uzskata, ka nav nekādas vienprātības ne ģeoloģijas nozarē, ne citās nozarēs par slānekļa definīciju un arī Regulā Nr. 833/2014 tā netiek sniegta.

124 — Regulas Nr. 833/2014 4. panta 3. punkta b) apakšpunkts. *Rosneft* uzskata, ka ne ANO, ne Savienībā neesot nekādas finanšu palīdzības definīcijas, arī Regulā Nr. 833/2014 tā netiekot sniegta.

125 — Regulas Nr. 833/2014 5. panta 2. punkts. *Rosneft* uzskata, ka nav iespējams zināt, vai ar šo noteikumu pēc 2014. gada 12. septembra tiek aizliegta *GDS* [globālie depozitārie sertifikāti] emisija, kas pārstāv akcijas, kuras tikušas emitētas pēc šā datuma. Pilnīga *GDS* definīcija ir sniegta šo secinājumu 133. zemsvītras piezīmē.

126 — Spriedums *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija (C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P, EU:C:2005:408, 219. punkts).

127 — *R (OJSC Rosneft Oil Company)* pret *Her Majesty's Treasury* un citiem [2015] *EWHC* 248 (*Admin*), 53. punkts. Pretēji teorētiskajam gadījumam, kas kritizēts manu secinājumu lietā *Stichting Woonpunt* u.c./Komisija (C-132/12 P,:EU:C:2013:335) 62. punktā, šī iespēja šķiet efektīva šajā lietā.

220. Es šajā sakarā norādu, ka dalībvalstīm atbilstīgi LES 19. pantam ir jānodrošina vajadzīgie tiesību aizsardzības līdzekļi, lai ļautu saimnieciskās darbības subjektiem apstrīdēt dalībvalstu iestāžu sniegto Lēmuma 2014/512 un Regulas Nr. 833/2014 terminu interpretāciju.

221. Šīs tiesas tad atbilstīgi LESD 267. pantam varētu iesniegt lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu ikreiz, kad tās uzskata, ka Regulas Nr. 833/2014 un Lēmuma 2014/512 (ciktāl tas ir Tiesas kompetencē) termini nav pietiekami skaidri, kā to turklāt izdarīja iesniedzējtiesa savā trešajā jautājumā, kas tieši attiecas uz otrā jautājuma b) daļā minēto terminu interpretāciju.

222. Tāpēc es iesaku Tiesai uz otrā jautājuma b) daļu atbildēt, ka tiesiskās noteiktības un piemērojamā likuma precizitātes principi (*nulla poena sine lege certa*) neizslēdz, ka dalībvalsts nosaka krimināltiesiskas sankcijas, pamatojoties uz Regulas Nr. 833/2014 8. pantu, pirms Tiesa ir pietiekami precizējusi šajā regulā izmantoto terminu nozīmi attiecīgā nodarījuma apjoma noteikšanai.

D – *Par trešā jautājuma a) daļu*

223. Ar trešā jautājuma a) daļu iesniedzējtiesa jautā Tiesai, vai termins "finanšu palīdzība", kas izmantots Regulas Nr. 833/2014 4. panta 3. punkta b) apakšpunktā, ietver maksājumu apstrādi bankā vai finanšu iestādē.

224. *Rosneft* uzskata, ka termini "finansējums" un "finanšu palīdzība" būtu aplūkojami kopā un tie būtu jāsaprot kā tādi, kas nozīmē finansējuma un saistīto pakalpojumu sniegšanu, neiekļaujot maksājumu apstrādi, – tā ir tēze, kurai nepiekrīt *Secretary of State for Business, Innovation and Skills* (uzņēmējdarbības, inovāciju un kompetenču valsts sekretārs), kurš uzskata, ka maksājumu apstrāde ir finanšu palīdzība Regulas Nr. 833/2014 4. panta 3. punkta b) apakšpunkta izpratnē.

225. Kā norāda iesniedzējtiesa, šim jautājumam ir īpaša nozīme, jo no pierādījumiem, kas tai iesniegti, izriet, ka dalībvalstu kompetentās iestādes dažādi interpretē šos terminus.

226. No rakstveida apsvērumiem, kas iesniegti saistībā ar šo tiesvedību, izriet, ka Igaunijas valdība, kā arī Komisija [128] piekrīt Apvienotās Karalistes valdības sniegtajai šo terminu interpretācijai, bet Vācijas valdība atbalsta *Rosneft* ieteikto interpretāciju. Francijas valdība savukārt uzskata, ka maksājumu apstrāde ir iekļauta jēdzienā "finanšu palīdzība", ar nosacījumu, ka šādus maksājumus finanšu iestādes veic, lai pārskaitītu jaunu resursu šo maksājumu saņēmējiem.

227. Es turklāt norādu, ka attiecīgie termini ir izmantoti vairākās regulās, ar kurām nosaka ierobežojošus pasākumus. Tādējādi Tiesas nolēmumam varētu būt sekas, kas pārsniegs šīs lietas robežas [129].

228. Manuprāt, atbilde uz šo jautājumu nevar būt ne pilnīgi noliedzoša, ne pilnīgi apstiprinoša.

229. Vispirms es norādu, ka atbilstīgi attiecīgās tiesību normas formulējumam iepriekšēja atļauja ir jāsaņem[, lai sniegtu] "finansējumu vai finanšu palīdzību saistībā ar II pielikumā minētajām iekārtām, tostarp jo īpaši dotācijas, aizdevumus un eksporta kredītu apdrošināšanu jebkādai minēto iekārtu pārdošanai, piegādei, nodošanai vai eksportēšanai, vai jebkādai ar to saistītas tehniskas palīdzības sniegšanai".

128 — Padome nav iesniegusi apsvērumus saistībā ar atbildi uz trešo jautājumu.

129 — It īpaši skat. 2. panta b) punktu un 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu Padomes 2004. gada 19. februāra Regulā (EK) Nr. 314/2004 par dažiem ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz Zimbabvi (OV L 55, 1. lpp.), kas vēlāk tikusi grozīta, un 2. panta b) punktu un 3. pantu Padomes 2014. gada 10. jūlija Regulā (ES) Nr. 747/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Sudānā un ar ko atceļ Regulas (EK) Nr. 131/2004 un (EK) Nr. 1184/2005 (OV L 203, 1. lpp.).

230. Šis formulējums nozīmē, ka finanšu palīdzība – kā norāda Apvienotās Karalistes valdība – ir alternatīva finansējumam, nevis sinonīms vai jēdziens, kas iekļauts finansējuma jēdzienā. Tādējādi finanšu palīdzības jēdzienā noteikti ir jābūt iekļautām darbībām, kas pārsniedz tās, kuras ir iekļautas finansējuma jēdzienā.

231. Attiecīgās tiesību normas formulējums turklāt sniedz dažus piemērus tam, kas tajā tiek saprasts ar "finansējumu vai finanšu palīdzību", proti, "dotācijas, aizdevumi un eksporta kredītu apdrošināšana". Tomēr pirms šā saraksta ir vārds "tostarp", kas norāda, ka ir domātas arī citas darbības, tieši neminot maksājumu apstrādi.

232. Šajā sakarā es norādu, ka savās 2014. gada 16. decembra Vadlīnijās par Regulas (ES) Nr. 833/2014 konkrētu noteikumu īstenošanu [130] Komisija ir precizējusi, ka "maksājumu pakalpojumi un garantijas vēstuļu/kredītvēstuļu izsniegšana ir finanšu palīdzība un ir aizliegta, ja tā ir saistīta ar pamatā esošo komercdarījumu, kam saskaņā ar 2. pantu piemēro aizliegumu" [131].

233. Komisija arī ir precizējusi, ka "bankām, kas rīkojas klienta vārdā vai tā labā, vajadzētu veikt pienācīgas pārbaudes attiecībā uz maksājumiem, kurus veic klients, un iebilst pret visiem maksājumiem, kas veikti, pārkāpjot regulu. Bankām, kas darbojas kā korespondentbankas, būtu jāiebilst pret maksājumiem, ja ir pieejama informācija par šādu pārkāpumu" [132].

234. Tādējādi attiecīgās tiesību normas mērķis ir aizliegt jebkādu finansiāla rakstura palīdzību darījumam, kas aizliegts ar Regulas Nr. 833/2014 4. panta 4. punktu un 3. panta 5. punktu, proti, II pielikumā minēto iekārtu pārdošanai, piegādei, nodošanai vai eksportam, ja ir pamatots iemesls secināt, ka minēto iekārtu pārdošana, piegāde, nodošana vai eksports ir paredzēts kādam naftas izpētes un ieguves projektu veidam, kas minēts šīs regulas 3. panta 3. punktā.

235. Kā es paskaidroju šo secinājumu 126.–131. punktā, darījumi, kas minēti Regulas Nr. 833/2014 3. panta 5. punktā un ir ar to aizliegti, ir tie, kuri tiek veikti no kādas dalībvalsts teritorijas.

236. Ja ar Regulu Nr. 833/2014 netiek likti šķēršļi to iekārtu tranzītam Savienības teritorijā no trešās valsts uz Krievijas Federāciju, kuras minētas II pielikumā, no tā izriet, ka maksājumu apstrāde par šiem darījumiem neiekļaujas jēdzienā "finanšu palīdzība" Regulas Nr. 833/2014 4. panta 3. punkta b) apakšpunkta izpratnē.

237. Šajā sakarā es norādu uz šīs regulas preambulas 5. apsvērumu, kurā, lai gan tas attiecas uz 5. pantā noteiktajiem ierobežojumiem konkrētu finanšu iestāžu piekļuvei kapitāla tirgiem, ir precizēts, ka "šī regula neattiecas uz citiem finanšu pakalpojumiem, tostarp [..] maksājumu pakalpojumiem".

238. Turpretī to maksājumu apstrādei, kas saņemti par II pielikumā minēto iekārtu pārdošanu, piegādi, nodošanu vai eksportu no Savienības teritorijas, ir piemērojams pienākums saņemt atļauju, lai dalībvalstu kompetentās iestādes varētu pārbaudīt, vai attiecīgais maksājums un ar to saistītais darījums attiecas uz trim atsevišķajiem gadījumiem, kas uzskaitīti Regulas Nr. 833/2014 3. panta 3. punktā. Tikai tad, ja attiecīgās iekārtas ir paredzētas tādai izmantošanai Krievijā, kas atbilst šiem trim gadījumiem, kompetentajām iestādēm ir pienākums atteikt atļauju.

239. Šo iemeslu dēļ es iesaku Tiesai uz trešā jautājuma a) daļu atbildēt, ka terminā "finanšu palīdzība", kas minēts Regulas Nr. 833/2014 4. panta 3. punktā, ir iekļauta bankas vai kādas citas finanšu iestādes veikta maksājuma apstrāde, ar kuru saistītais darījums ir minēts šīs regulas 3. panta 1. punktā.

130 — C(2014) 9950 *final*.

131 — C(2014) 9950, 2. lpp.

132 — C(2014) 9950, 3. lpp.

E – *Par trešā jautājuma b) daļu*

240. Ar trešā jautājuma b) daļu iesniedzējtiesa jautā Tiesai, vai ar Regulas Nr. 833/2014 5. panta 2. punktu no 2014. gada 12. septembra ir aizliegta *GDS* emisija [133] saskaņā ar noguldījumu līgumu ar kādu no VI pielikumā uzskaitītajām vienībām vai jebkurš cits darījums, kas uz tiem attiecas, ja tie pārstāv kādu no šo vienību akcijām, kas tikušas emitētas pirms šā datuma.

241. *Rosneft* apgalvo, ka aizliegums no 2014. gada 12. septembra emitēt *GDS* neattiecas uz *GDS*, kuru pamatakcijas ir emitētas līdz 2014. gada 12. septembrim. Šādai interpretācijai nepiekrīt *FCA*, kas uzskata, ka aizliegums ir piemērojams no šā datuma neatkarīgi no pamatakciju emisijas datuma; līdzīga nostāja ir arī iesniedzējtiesai.

242. Manuprāt, no attiecīgās tiesību normas formulējuma skaidri izriet, ka *GDS* emisija no 2014. gada 12. septembra ir aizliegta neatkarīgi no pamatakciju emisijas datuma.

243. Atbilstīgi Regulas Nr. 833/2014 5. panta 2. punktam "ir aizliegts tieši vai netieši pirkt, pārdot, sniegt ieguldījumu pakalpojumus vai pakalpojumus saistībā ar emisiju vai veikt citus darījumus ar pārvedamiem vērtspapīriem [..], kuru termiņš pārsniedz 30 dienas un kurus pēc 2014. gada 12. septembra emitē".

244. Termins "pārvedamie vērtspapīri" ir definēts 1. panta f) punkta i) apakšpunktā – "uzņēmumu akcijas un citi vērtspapīri, kas ir līdzvērtīgi uzņēmumu, personālsabiedrību vai citu vienību akcijām, un *depozitārie sertifikāti attiecībā uz akcijām*" [134].

245. Tā kā šo tiesību normu formulējumā nav precizēts termiņa beigu datums attiecībā uz pamatakcijām, ir skaidrs, ka *GDS* emisijas aizliegums ir piemērojams neatkarīgi no pamatakciju emisijas datuma [135].

246. Tas turklāt man šķiet normāli, jo – kā norāda *FCA* – *GDS* ir investīciju instrumenti, kas gan ir saistīti ar sabiedrības akcijām, bet kotēti biržā un tirgoti atsevišķi no akcijām, kuras tie pārstāv. Šajā ziņā *GDS* ļauj trešās valsts sabiedrībām piekļūt Savienības kapitāla tirgiem un tur piesaistīt kapitālu bez obligātas kritēriju un nosacījumu ievērošanas, kas jāizpilda, lai savas akciju varētu kotēt šo tirgu biržā.

247. Ir svarīgi atzīmēt arī, ka *FCA* uzskata, ka *GDS*, kas pašlaik emitēti attiecībā uz *Rosneft* akcijām, veido tikai 7,5 % no tās kopējā akciju kapitāla, lai gan lielākā summa, ko jau ir atļāvusi *FCA* iekļaušanai kotēšanas sarakstā un pielaidei tirdzniecībai, ļautu līdz 90 % tās kapitāla konvertēt *GDS*.

248. Tas nozīmē, ka, ja tiktu apstiprināta *Rosneft* tēze, ierobežojošais pasākums, kas ieviests ar attiecīgo tiesību normu, zaudētu jēgu, jo lielākā daļa *Rosneft* akciju ir emitētas līdz 2014. gada 12. septembrim un *Rosneft* varētu turpināt tās brīvi konvertēt *GDS*.

249. Šo iemeslu dēļ es iesaku Tiesai uz trešā jautājuma b) daļu atbildēt, ka ar Regulas Nr. 833/2014 5. panta 2. punktu no 2014. gada 12. septembra ir aizliegta *GDS* emisija attiecībā uz to vienību akcijām, kuras uzskaitītas VI pielikumā, neatkarīgi no šo akciju emisijas datuma.

133 — *GDS* ir sertifikāti, kas norāda uz zināma skaita akciju turēšanu kādā sabiedrībā. Tā kā šie sertifikāti ir nododami, tie ir autonomi vērtspapīri, kurus var kotēt un tirgot kapitāla tirgū neatkarīgi no pamatakcijām, kuras var kotēt atsevišķi ārvalstu tirgū. *GDS* emitē depozitāriji (bieži – investīciju bankas), pamatojoties uz noguldījumu līgumiem, kas noslēgti starp šiem depozitārijiem un pamatakciju emitentiem.

134 — Mans izcēlums.

135 — Šajā ziņā skat. arī Komisijas 2014. gada 16. decembra Vadlīnijas par Regulas (ES) Nr. 833/2014 konkrētu noteikumu īstenošanu (C(2014) 9950 *final*, 7. lpp.).

F – *Par trešā jautājuma c) daļu*

250. Ar trešā jautājuma c) daļu iesniedzējtiesa jautā Tiesai, kā jādefinē jēdziens "slāneklis", kas minēts Regulas Nr. 833/2014 3. panta 3. punktā un 3.a panta 1. punkta c) apakšpunktā, kā arī par to, vai vārdkopa "ūdeņi, kas dziļāki par 150 metriem", kas minēta šīs regulas 3. panta 3. punktā un 3.a panta 1. punkta a) apakšpunktā, ir jāinterpretē tādējādi, ka 150 metru dziļums ir jānosaka urbšanas vietā vai citur.

1) Par jēdzienu "ūdeņi, kas dziļāki par 150 metriem"

251. Kā es jau minēju šo secinājumu 214. punktā un 122. zemsvītras piezīmē, pastāv plašas ūdens teritorijas, kurās ūdeņu dziļums ievērojami mainās, tā, ka dažās vietās ūdeņu dziļums pārsniedz 150 metrus, savukārt citur ūdeņu dziļums ir mazāks par 150 metriem. *Rosneft* uzskata, ka Regulā Nr. 833/2014 nav identificēta vieta, kurā ir jāmēra 150 metri, ne arī precizēts, vai ir aizliegts urbt vertikāli vietā, kur ūdeņu dziļums ir mazāks par 150 metriem, un pēc tam urbt uz āru, tās vietas, kas atrodas iezī, virzienā, kas savukārt atrodas ūdeņos, kuru dziļums pārsniedz 150 metrus.

252. Es norādu, ka *Rosneft*, Apvienotās Karalistes un Francijas valdību, kā arī Komisijas [136] viedokļi sakrīt attiecībā uz šo terminu interpretāciju tajā ziņā, ka tās visas uzskata, ka dziļuma mērījumi ir jāveic vietā, kur tiek veikts naftas urbums.

253. Es arī piekrītu šai interpretācijai, kas man šķiet loģiska.

254. Tāpat kā Komisija es uzskatu, ka 150 metru dziļums ir jāmēra vertikāli, kas izslēdz uzņēmuma iespēju urbt pa diagonāli no punkta, kur ūdeņu dziļums ir vienāds ar vai mazāks par 150 metriem, naftas lauka virzienā, kas atrodas dziļāk par 150 metriem.

255. Ir izslēgta arī vertikālā urbšana vietā, kur ūdeņu dziļums ir mazāks par 150 metriem, pēc kuras seko urbšana uz āru naftas ieguves lauka virzienā, kas atrodas zem ūdens, kura dziļums ir vairāk nekā 150 metru.

256. Ja būtu atļauts pretējais, ar nosacījumu, ka to ļauj tehnika un rentabilitāte, ierobežojošais pasākums varētu tikt apiets.

257. Turklāt *Rosneft*, Francijas valdība un Komisija (jo Apvienotās Karalistes valdībai nebija nostājas šajā sakarā) uzskata, ka 150 metru dziļuma kritērijs ir jāpiemēro pašai urbuma vietai, nevis naftas ieguves lauka perimetram, kas ir urbuma priekšmets.

258. Tas nozīmē, ka urbšana naftas ieguves laukā, kas daļēji atrodas zem ūdens, kura dziļums ir lielāks par 150 metriem, un daļēji zem ūdens, kura dziļums ir mazāks par 150 metriem, nav minēta Regulas Nr. 833/2014 3. panta 3. punktā un 3.a panta 1. punkta a) apakšpunktā, ja tā tiek veikta punktā, kurā ūdeņu dziļums ir vienāds ar vai mazāks par 150 metriem.

259. Es piekrītu arī šai interpretācijai.

2) Par jēdzienu "slāneklis"

260. Jēdziena "slāneklis" interpretācija izrādās sarežģītāka.

136 — Pārējās pamatlietas puses un personas, kas iestājušās lietā, nav iesniegušas apsvērumus šajā sakarā.

261. Apvienotās Karalistes valdība uzskata, ka Tiesa nevar veikt zinātnisko un ģeoloģisko pierādījumu analīzi, savukārt Francijas valdība uzskata, ka šis jēdziens atbilst precīzam ģeoloģiskam jēdzienam, kuram nav nepieciešama Tiesas interpretācija.

262. Turpretī *Rosneft* un Komisija sniedz katra savu diametrāli pretēju jēdziena "slāneklis" interpretāciju.

263. Pamatojoties uz sava eksperta ģeoloģijas jautājumos liecību, *Rosneft* iesaka par "slānekļa" definīciju pieņemt nogulas, kuru sastāvā ir kerogēns, galvenokārt – māls (kur mālaino minerālu proporcija pārsniedz 35 %), kur nav šķidrās naftas.

264. Komisija uzskata, ka attiecīgās tiesību normas attiecas uz naftas ieguves projektiem neatkarīgi no tā, ka resursi, kuri atrodas slānekļa veidojumos, ir kerogēns vai jēlnafta, ja tiek piemērota hidrauliskā šķelšana.

265. Šī atšķirība interpretācijās pierāda, ka, pretēji Francijas valdības tēzei, ar ģeoloģiju saistītais jēdziens "slāneklis" ir apspriežams. Turklāt es domāju tāpat kā Apvienotās Karalistes valdība, ka Tiesa nevar sniegt tādu ģeoloģisku terminu kā "slāneklis" zinātniskas definīcijas, it īpaši gadījumā, ja attiecīgā tiesību akta autors, šinī gadījumā – Padome, nav šo terminu definējusi.

266. Nevēloties sniegt jēdziena "slāneklis" ģeoloģijas eksperta sniegto definīciju, es norādu, ka attiecīgais termins – kā atzīmē Komisija – ir norādīts teikumā "naftas ieguves projekti, no resursiem, kas atrodas slānekļa veidojumos, tos hidrauliski šķeļot".

267. Neesmu pārliecināts, ka šis teikums neļauj jomas ekspertiem – gan attiecīgajiem uzņēmumiem, gan dalībvalstu kompetentajām iestādēm – to īstenot. Kā norāda iesniedzējtiesa, "vismaz vairumā gadījumu attiecīgās jomas eksperti saprastu šo definīciju robežas un to, ka [..] [*Rosneft*] norādītās problēmas ir drīzāk hipotētiskas nekā reālas vai vismaz ietilpst definīcijas robežās" [137].

268. Tomēr ir jāuzsver, ka, tā kā ierobežojošie pasākumi attiecas uz naftas izpēti un ieguvi Krievijā, jēdzienam "slāneklis" piešķiramajā definīcijā ir jāņem vērā Krievijā pastāvošo slānekļa veidojumu daba.

269. Tādējādi es nedomāju, ka terminam "slāneklis" Tiesa varētu sniegt zinātnisku definīciju, ne turklāt, ka šī definīcija būtu nepieciešama, lai īstenotu attiecīgos Regulas Nr. 833/2014 pantus.

270. Šo iemeslu dēļ es iesaku Tiesai uz trešā jautājuma c) daļu atbildēt, ka "ūdeņu, kas dziļāki par 150 metriem" mērījumi ir jāizdara vertikāli no urbšanas vietas.

VI – **Secinājumi**

271. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es iesaku Tiesai uz *High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Divisional Court)* (Augstākās tiesas (Anglija un Velsa) *Queen's Bench* departamenta Tiesas nodaļa) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1) atbilstīgi LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējam teikumam un LESD 275. pantam Tiesas kompetencē ir atbilstīgi LESD 267. pantam sniegt prejudiciālu nolēmumu par Padomes 2014. gada 31. jūlija Lēmuma 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā, spēkā esamību, ņemot vērā LES 40. pantu, kā arī, lai pārbaudītu šā lēmuma 1. panta 2. punkta b)–d) apakšpunkta un 3. punkta un 7. panta likumību;

137 — *R (OJSC Rosneft Oil Company)* pret *Her Majesty's Treasury* un citiem [2015] *EWHC* 248 (*Admin*), 53. punkts.

2) a) izskatot šo jautājumu, netika atklāts neviens elements, kas var skart:

Lēmuma 2014/512

— 1. panta 2. punkta b)–d) apakšpunkta un 3. punkta,

— 7. panta un

— III pielikuma,

kā arī Padomes 2014. gada 31. jūlija Regulas (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā,

— 3. panta 1.–4. punkta, 5. punkta pirmās un trešās daļas un 6. un 8. punkta,

— 3.a panta,

— 4. panta 3. un 4. punkta,

— 5. panta 2. punkta b)–d) apakšpunkta un 3. punkta,

— 11. panta un

— II un VI pielikuma spēkā esamību.

Regulas Nr. 833/2014 3. panta 5. punkta otrā daļa nav spēkā;

b) tiesiskās noteiktības un piemērojamā likuma precizitātes principi (*nulla poena sine lege certa*) neizslēdz, ka dalībvalsts nosaka krimināltiesiskas sankcijas, pamatojoties uz Regulas Nr. 833/2014 8. pantu, pirms Tiesa ir pietiekami precizējusi šajā regulā izmantotos terminus, kas definē attiecīgā nodarījuma apjomu;

3) a) terminā "finanšu palīdzība", kas minēts Regulas Nr. 833/2014 4. panta 3. punktā, ir iekļauta bankas vai kādas citas finanšu iestādes veikta maksājuma apstrāde, ar kuru saistītais darījums ir minēts šīs regulas 3. panta 1. punktā;

b) ar Regulas Nr. 833/2014 5. panta 2. punktu no 2014. gada 12. septembra ir aizliegta globālo depozitāro sertifikātu emisija attiecībā uz to vienību akcijām, kuras uzskaitītas VI pielikumā, neatkarīgi no šo akciju emisijas datuma;

c) Regulas Nr. 833/2014 3. panta 3. punkta un 3.a panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē "ūdeņu, kas dziļāki par 150 metriem" mērījumi ir jāveic vertikāli no urbšanas vietas.